

Udskriftsdato: søndag den 14. juni 2026

2022/2 BSF 1 (Gældende)

Betænkning og indstilling om folketingsvalget den 1. november 2022

Ministerium: Folketinget

Betænkning og indstilling

om

folketingsvalget den 1. november 2022

I. Indledning

1. Udskrivelse af valg

Valg til Folketinget blev udskrevet ved kongeligt åbent brev den 5. oktober 2022 til afholdelse i hele riget tirsdag den 1. november 2022. Ved åbent brev af 9. oktober 2022 er det i tillæg til det åbne brev af 5. oktober 2022 bestemt, at det, for så vidt angår valget på Færøerne, overlades til Rigsombudsmanden at fastsætte valgdagen. Rigsombudsmanden fastsatte herefter valgdagen på Færøerne til mandag den 31. oktober 2022.

2. Folketingets sammentræden. Det foreløbige Udvalg til Prøvelse af Valgene

I henhold til grundlovens § 35 trådte det nyvalgte Folketing sammen tirsdag den 15. november 2022, og Tinget nedsatte som foreskrevet i Folketingets forretningsordens § 1, stk. 2, et foreløbigt udvalg på 21 medlemmer til prøvelse af valgene med Benny Engelbrecht (S) som formand og Peter Juel-Jensen (V) som næstformand.

Udvalget har derefter i 1 møde gennemgået det modtagne materiale, jf. nedenfor.

II. Valget i Danmark

1. Lovgrundlaget og udvalgets materiale

Valget er foretaget efter reglerne i lov om valg til Folketinget, jf. lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022.

Udvalget har vedrørende valget i Danmark modtaget følgende materiale, som indenrigs- og boligministeren i henhold til valglovens § 86 skal sende til Folketinget ved dets sammentræden:

- 1) De kopier af valgbøgerne, der er modtaget fra opstillingskredsens valgbestyrelser, jf. lovens § 74, stk. 3.
- 2) Beregningerne af kreds- og tillægsmandaternes fordeling, jf. lovens §§ 76-79.
- 3) Opgørelsen af, hvilke kandidater der er valgt, jf. lovens §§ 76 og 80-82. Opgørelsen indeholdes i et hæfte med tabeller over resultatet af folketingsvalget. En særskilt fortegnelse over de valgte kandidater er ligeledes fremsendt.
- 4) Stedfortræderlisten, jf. lovens §§ 84 og 85.

2. Prøvelsen vedrørende valghandlingen, Indenrigs- og Boligministeriets beregninger og kandidaterne

Endvidere er fremsendt en redegørelse indeholdende de bemærkninger og korrektioner, som den foretagne gennemgang af stemmesedlerne og valgbøgerne har givet ministeriet anledning til.

Indenrigs- og boligministeren har fremsendt 26 klager vedrørende valget.

3. Valghandlingen

Først behandles spørgsmålet om selve valghandlingen og forskellige problemer hermed.

A. Indenrigs- og Boligministeriets redegørelse for gennemgangen af stemmesedlerne og valgbøgerne m.v.

Den gennemgang af stemmesedlerne og valgbøgerne, der er foretaget i forbindelse med den endelige opgørelse af valget, har givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til nedenstående bemærkninger om stemmesedlerne (1), valgbøgerne (2), kandidatfortegnelserne (3), de ugyldige stemmer (4) og brevstemmer, der ikke er taget i betragtning (5). Endvidere har ministeriet fundet det relevant at oplyse Folketinget om brevstemmer afgivet på brevstemmemateriale til andre valgtyper (6), fejlbehæftede opslag over kandidater ved brevstemmeafgivningen (7), politiets beslaglæggelse af brevstemmemateriale (8), særlige instruktioner til valgbestyrelserne om bedømmelse af brevstemmesedler (9) og anvendelse af den særlige regel i folketingsvalglovens § 77, stk. 4 (10).

1. Stemmesedlerne

1.1. Regler om stemmesedlers indhold og udformning

De nærmere regler om *stemmesedlernes indhold og udformning* er i henhold til § 43, stk. 4, i lov om valg til Folketinget (folketingsvalgloven), jf. lovbekendtgørelse nr. 294 af 7. marts 2022, fastsat i bekendtgørelse nr. 1519 af 14. december 2017 om stemmesedler til brug ved folketingsvalg (herefter stemmeseddelsbekendtgørelsen).

Kandidaternes navne skal som hovedregel opføres i én kolonne. I tilfælde, hvor der til valget er opstillet et så stort antal kandidater, at stemmesedlen vil blive uforholdsmæssig lang, såfremt kandidaternes navne anføres i én kolonne, kan valgbestyrelsen beslutte, at kandidaternes navne inden for hvert partifelt skal opføres i to eller flere kolonner (bekendtgørelsens § 10, stk. 1). I så fald skal kolonnerne adskilles fra hinanden af fede, lodrette streger (bekendtgørelsens § 10, stk. 2), da det er vigtigt at sikre, at de to kolonner er så skarpt adskilte, at det tilstrækkelig tydeligt fremgår, at et kryds sat til venstre for midterstregen er et kryds for kandidaten anført i venstre kolonne og ikke for kandidaten anført i højre kolonne.

Reglerne om stemmesedlerne er i øvrigt uændrede i forhold til de regler, der fandt anvendelse ved folketingsvalget den 5. juni 2019.

Indenrigs- og Boligministeriet har som ved de foregående valg ladet fremstille et grafisk forlæg til stemmesedlen til brug for valgbestyrelserne ved trykning af stemmesedlerne. Forlægget og en vejledning hertil har omkostningsfrit kunnet hentes af valgbestyrelserne på ministeriets valghjemmeside valg.im.dk.

Indenrigs- og Boligministeriet har den 24. oktober 2022 – umiddelbart efter at Ankestyrelsen fremsendte fortegnelserne over de opstillede kandidater, opstillingsformer m.v. – desuden fremsendt en særskilt instruks til valgbestyrelserne om rækkefølgen og den grafiske opsætning af kandidaterne på stemmesedlen. I brevet gennemgik ministeriet storkreds for storkreds, i hvilken fortegnelse valgbestyrelsen skulle finde den korrekte rækkefølge for de enkelte partiers kandidater. Baggrunden herfor var den relativt nye opstillingsform »prioriteret sideordnet opstilling«, der siden 2018 har gjort det muligt for partierne at bestemme rækkefølgen af kandidaterne på stemmesedlen individuelt for hver opstillingskreds. Reglerne herom er ganske komplicerede, og det var det andet valg, hvor reglerne fandt anvendelse. Hertil kommer, at der ved valget i 2015 var fejl på mange stemmesedler, heraf flere alvorlige fejl. Det var ministeriets ønske med det nævnte brev – i lighed med det tilsvarende brev ved valget i 2015 – at medvirke til at nedbringe antallet af fejl på stemmesedlerne.

Indenrigs- og Boligministeriet har desuden som hidtil stået til rådighed for rådgivning om kandidatrækkefølge m.v. pr. telefon og e-mail. Ministeriet har forud for valgbestyrelsernes fremstilling af stemmesedler ved flere lejligheder indskærpet, at ministeriet skal kontaktes ved den mindste tvivl om udformningen af stemmesedlerne uanset tidspunktet.

1.2. Udformning af stemmesedler ved folketingsvalget den 1. november 2022

Valgbestyrelserne for alle på nær tre opstillingskredse har fået fremstillet stemmesedler med kandidaternes navne i to kolonner. Således har kun Ballerup-, Svendborg- og Himmerlandkredsene fremstillet stemmesedler i én kolonne.

Dermed fortsætter den tendens, som kunne observeres efter folketingsvalgene i 2007, 2011, 2015 og 2019, hvor der var en betragtelig stigning i antallet af stemmesedler, hvor kandidaternes navne var opført i to kolonner (henholdsvis 25 i 2007, 26 i 2011, 43 i 2015 og 81 i 2019), i forhold til folketingsvalget i 2005, hvor det blot var én enkelt valgbestyrelse, der havde fået fremstillet stemmesedler med kandidaternes navne i to kolonner. Den store andel af stemmesedlerne, der har kandidaterne anført i to kolonner, er utvivlsomt en følge af valgkredsreformen i 2007, der bl.a. har medført, at antallet af kandidater i de enkelte nye storkredse (1.014 kandidater i 10 storkredse) generelt er øget sammenlignet med antallet af kandidater i de tidligere stor- og amtskredse. I 2005 opstillede 947 kandidater i 17 stor- og amtskredse. Ved valget den 1. november 2022 har det imidlertid formentlig også spillet en rolle, at der sammenlignet med de foregående valg var et højt antal opstillede partier (14), hvilket har et samlet højere antal kandidater som naturlig konsekvens. Således var der som anført 1.014 kandidater opstillet mod 900 ved valget i 2019.

1.3. Fejl ved udformning af stemmesedler

På stemmesedlerne for Sjællands Storkreds, 11. kreds, Ringsted, er navnet på kandidaten Malene Grandjean for V. Venstre, Danmarks Liberale Parti stavet forkert, idet Grandjean er stavet »Granjean«.

På stemmesedlerne for Sydjyllands Storkreds, 10. kreds, Fredericia, er kun den opstillede kandidat for Q. Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti henholdsvis Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne anført med halvfede typer. Ingen af kandidaterne for de 12 partier, der opstillede deres kandidater sideordnet, og hvor alle kandidaterne var opstillet i Fredericiakredsen, var anført med halvfede typer.

Indenrigs- og Boligministeriet kan oplyse, at det følger af § 5, stk. 2, i stemmeseddelbekendtgørelsen, at navnet på den eller de kandidater, der er opstillet i vedkommende opstillingskreds, skal anføres med halvfede typer.

På stemmesedlerne for Fyns Storkreds, 6. opstillingskreds, Nyborg, er samtlige kandidater for de 12 partier, der har anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, anført i alfabetisk rækkefølge i stedet for i den rækkefølge, som partiet havde anmeldt. Konkret har det indebåret, at rækkefølgen af kandidaterne for 11 ud af de 12 partier var forkert, idet partiet D. Nye Borgerlige havde valgt en prioritering, der svarede til alfabetisk rækkefølge. Kandidaterne for Q. Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti og Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne stod i rigtig rækkefølge, dvs. den rækkefølge, der fulgte af den partiliste, de to partier havde anmeldt.

Indenrigs- og Boligministeriet kan oplyse, at det følger af § 5, stk. 2, i stemmeseddelbekendtgørelsen, at navnet på den eller de kandidater, der er opstillet i vedkommende opstillingskreds, anføres med halvfede typer øverst og i alfabetisk rækkefølge. Har partiet anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, skal de opstillede kandidater dog anføres i den af partiet prioriterede rækkefølge.

Reglerne om prioriteret sideordnet opstilling giver mulighed for, at et parti kan bestemme en forskellig rækkefølge af kandidaterne i alle opstillingskredse i en storkreds. Af denne grund fremstiller og udsender Ankestyrelsen en fortegnelse over rækkefølgen af kandidater i hver enkelt opstillingskreds, hvor et eller flere partier har anmeldt prioriteret sideordnet opstilling. Alle partier på nær Q. Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti og Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne havde anmeldt prioriteret sideordnet opstilling i Nyborgkredsen.

Den forkerte rækkefølge af kandidaterne for 12 ud af 14 partier på stemmesedlen i Nyborgkredsen må betegnes som alvorlig, men har ikke i valgteknisk henseende betydning for opgørelsen af de valgte kandidater for de berørte partier på grundlag af de afgivne personlige stemmer og partistemmer.

Nyborg Kommune har over for Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at kommunen efter at være blevet opmærksom på fejlen straks udfærdigede nye opslag med den korrekte rækkefølge af kandidaterne, der blev hængt op i stemmerummene i hele kredsen (som også omfatter Kerteminde Kommune). Der blev også opsat opslag i valglokalerne om, at der var fejl i rækkefølgen af kandidaterne, og vælgerne blev gjort opmærksom på fejlen ved udleveringen af stemmesedlen.

Indenrigs- og Boligministeriet har gennemgået de personlige stemmetal for de kandidater, der skulle have stået øverst på stemmesedlen for hvert parti (spidskandidaten), for at vurdere, hvad der skulle til for at kunne ændre på, hvem der blev valgt, eller placeringen i stedfortræderrækkefølgen, og i hvilket omfang fejlen i stemmeseddelrækkefølgen kan have haft betydning for kandidatens stemmetal – og derigennem kandidatens mulighed for at blive valgt eller for kandidatens placering i stedfortræderrækkefølgen. Ministeriet har alene set på stemmetallene for spidskandidaterne, dels som følge af omfanget af opgaven, dels som følge af det forhold, at det navnlig er placeringen øverst på stemmesedlen for partiet, der har betydning for, hvor mange personlige stemmer kandidaten opnår.

For A. Socialdemokratiet skulle Lasse Haugaard Pedersen have stået øverst, men stod i stedet næstnæstderst. Lasse Haugaard Pedersen fik 1.102 personlige stemmer i Nyborgkredsen, hvilket var flest af alle partiets kandidater og 302 stemmer flere end Trine Bramsen, der fejlagtigt stod øverst og fik næstflest personlige stemmer i Nyborgkredsen.

I hele storkredsen fik Lasse Haugaard Pedersen 2.228 personlige stemmer, hvilket var 109 stemmer færre end Kim Aas, der med 2.337 personlige stemmer blev valgt til Folketinget på det 6. (og sidste) kredsmandat, som partiet opnåede i Fyns Storkreds. Lasse Haugaard Pedersen blev 1. stedfortræder i Fyns Storkreds. Kim Aas var korrekt anført nederst på stemmesedlen i Nyborgkredsen i overensstemmelse med partiets anmeldte rækkefølge – og stod i øvrigt nederst på stemmesedlen i hele storkredsen bortset fra i Faaborgkredsen.

Lasse Haugaard Pedersen fik 25,21 pct. af alle de personlige stemmer for Socialdemokratiets kandidater i Nyborgkredsen. Til sammenligning fik Lasse Haugaard Pedersen 3,10 pct. af alle de personlige stemmer for Socialdemokratiets kandidater i resten af Fyns Storkreds.

Det kan efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse ikke udelukkes, at Lasse Haugaard Pedersen ville have opnået flere personlige stemmer i Nyborgkredsen ved at være placeret øverst på stemmesedlen. Det beror imidlertid efter ministeriets opfattelse på en række antagelser om vælgernes stemmeadfærd, der har karakter af gisninger, og hvor også vælgernes øvrige kendskab til en spidskandidats lokale tilknytning har betydning, f.eks. i kraft af kandidatens bestridelse af andre offentlige hverv, kandidatens generelle synlighed i lokalmiljøet og under valgkampen m.v. Hertil kommer, at vælgerne i Nyborgkredsen efter det oplyste kunne se den korrekte kandidatrækkefølge på de berigtigende opslag, der var opsat i alle valglokaler og stemmerum på valgdagen fra omkring kl. 12.30. Ministeriet kan i den forbindelse konstatere, at Lasse Haugaard Pedersen har opnået en markant højere andel af de personlige stemmer i Nyborgkredsen end i de øvrige kredse i Fyns Storkreds.

Der henvises i øvrigt til ministeriets udtalelse af 11. november 2022 i anledning af valgklage fra Lasse Haugaard Pedersen, Socialdemokratiet og Venstre.

For B. Radikale Venstre skulle Jan Werner Mathiasen have stået øverst, men stod i stedet som nr. 3. Jan Werner Mathiasen fik 78 personlige stemmer i Nyborgkredsen. I hele storkredsen fik han 457 personlige stemmer. Partiet fik ingen mandater i Fyns Storkreds, og Jan Werner Mathiasen blev 5. (og sidste) stedfortræder med 78 stemmer færre end stedfortræder nr. 4.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Jan Werner Mathiasen.

For C. Det Konservative Folkeparti skulle Mai Mercado have stået øverst, men stod i stedet næstnæstderst. Mai Mercado fik 492 personlige stemmer i Nyborgkredsen – flest af alle partiets kandidater. I hele

storkredsen fik hun 4.426 personlige stemmer – igen flest af alle partiets kandidater – og blev valgt til Folketinget på det tillægsmandat, partiet opnåede i Fyns Storkreds.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Mai Mercado.

For F. SF – Socialistisk Folkeparti skulle Karsten Hønge have stået øverst, men stod i stedet som nr. 2. Karsten Hønge fik 574 personlige stemmer i Nyborgkredsen – flest af alle partiets kandidater. I hele storkredsen fik han 5.215 personlige stemmer – igen flest af alle partiets kandidater – og blev valgt til Folketinget på det kredsmandat, partiet opnåede i Fyns Storkreds.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Karsten Hønge.

For I. Liberal Alliance stod Katrine Daugaard øverst, som hun skulle. Det var kun de øvrige kandidater, der stod i forkert rækkefølge. Katrine Daugaard fik flest personlige stemmer af alle partiets kandidater i både opstillingskredsen og storkredsen og blev valgt til Folketinget på det kredsmandat, partiet opnåede i Fyns Storkreds.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Katrine Daugaard.

For K. KD – Kristendemokraterne skulle Michelle West have stået øverst, men stod i stedet næstnederst. Partiet opnåede ikke valg til Folketinget, og de enkelte kandidaters stemmetal er dermed uden betydning for opgørelsen af valget.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Michelle West.

For M. Moderaterne skulle Rosa Eriksen have stået øverst, men stod i stedet som nr. 2. Rosa Eriksen fik 422 personlige stemmer i Nyborgkredsen – flest af alle partiets kandidater. I hele storkredsen fik hun 4.469 personlige stemmer – igen flest af alle partiets kandidater – og blev valgt til Folketinget på det kredsmandat, partiet opnåede i Fyns Storkreds.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Rosa Eriksen.

For O. Dansk Folkeparti skulle Frank Sørensen have stået øverst, men stod i stedet næstnederst. Frank Sørensen fik 44 personlige stemmer i Nyborgkredsen. I hele storkredsen fik han 113 personlige stemmer. Partiet vandt ét mandat i Fyns Storkreds, og Frank Sørensen blev 6. (og sidste) stedfortræder med 9 stemmer færre end stedfortræder nr. 5 og 49 stemmer færre end stedfortræder nr. 4.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Frank Sørensen.

For V. Venstre, Danmarks Liberale Parti skulle Bo Sandberg have stået øverst, men stod i stedet nederst. Bo Sandberg fik 211 personlige stemmer i Nyborgkredsen. I hele storkredsen fik han 313 personlige stemmer. Partiet vandt to mandater i Fyns Storkreds, og Bo Sandberg blev 5. stedfortræder med 134 stemmer færre end stedfortræder nr. 4.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Bo Sandberg.

For Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg skulle Jens Henrik W. Thulesen Dahl have stået øverst, men stod i stedet som nr. 2. Jens Henrik W. Thulesen Dahl fik 262 personlige stemmer i Nyborgkredsen – flest af alle partiets kandidater. I hele storkredsen fik han 2.210 personlige stemmer – igen flest af alle partiets kandidater – og blev valgt til Folketinget på det kredsmandat, partiet opnåede i Fyns Storkreds.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Jens Henrik W. Thulesen Dahl.

For Å. Alternativet skulle Marianne Lassen have stået øverst, men stod i stedet næstnederst. Marianne Lassen fik 11 personlige stemmer i Nyborgkredsen. I hele storkredsen fik hun 59 personlige stemmer. Partiet fik ingen mandater i Fyns Storkreds, og Marianne Lassen blev 10. (og sidste) stedfortræder med 34 stemmer færre end stedfortræder nr. 9.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Marianne Lassen.

Der henvises i øvrigt til redegørelsen for valgbøgernes bemærkninger nedenfor i afsnit 2.5 (vedrørende valgbogen for Nyborgkredsen) samt til ministeriets udtalelse af 11. november 2022 i anledning af valgklage indgivet af Lasse Haugaard Pedersen, Socialdemokratiet og Venstre.

1.4. Fejl ved distribution af stemmesedler

Københavns Kommune kontaktede på valgaftenen Indenrigs- og Boligministeriet, i anledning af at kommunen i forbindelse med stemmeoptællingen på valgstedet Nørrebrohallen, der ligger i Københavns Storkreds, 5. kreds, Nørrebro, havde konstateret, at der blandt stemmesedlerne var stemmesedler beregnet til Københavns Storkreds, 7. kreds, Brønshøj. Det er de samme partier og kandidater på de to kredsers stemmesedler, men rækkefølgen af kandidater er forskellig.

Københavns Kommune har i en udtalelse af 2. november 2022 med bilag redegjort for sagen. I bilaget har kommunen opgjort fordelingen af stemmer afgivet i 5. kreds på stemmesedler beregnet til 7. kreds. Kommunen har i udtalelsen bl.a. anført følgende:

» ...] Da det blev konstateret, kontaktede valgsekretæren Københavns Kommunes valgsekretariat. På opfordring fra valgsekretariatet foretog buddet og valgsekretæren en gennemgang af kasserne med stemmesedler modtaget fra trykkeriet. Der var modtaget 9.300 stemmesedler svarende til 31 kasser fra trykkeriet. Alle kasser var mærket med »5. Nørrebrohallen – Nørrebrohallen«.

[...]

Valgsekretariatet traf herefter beslutning om, at optællingen skulle fortsætte, da stemmesedlerne på valgaftenen alene bliver sorteret og talt på de opstillede partier.

[...]

Valgsekretariatet kontaktede herefter Indenrigs- og Boligministeriets valgkontor og orienterede om hændelsen.

[...]

I overensstemmelse med valgsekretariatets opfattelse bekræftede ministeriets valgkontor telefonisk, at stemmerne skulle betragtes som afgivet på valgstedet 5. Nørrebrohallen i 5. opstillingskreds.

Fintællingen

Som en konsekvens af hændelsesforløbet på 5. Nørrebrohallen, 5. opstillingskreds, instruerede Valgsekretariatet samtlige ledere af holdene på fintællingen den 2. november til at kontrollere, at alle optalte stemmer er afgivet på korrekte stemmesedler for opstillingskredsen. Der er i forbindelse med fintællingen ikke konstateret yderligere stemmer afgivet på stemmesedler ikke tilhørende den korrekte opstillingskreds.

På fintællingen blev stemmematerialet fra afstemningsstedet 5. Nørrebrohallen, 5. opstillingskreds gennemgået.

Det blev konstateret, at der er afgivet stemme på 299 stemmesedler tilhørende 7. opstillingskreds, som fordeler sig på følgende måde:

- 293 gyldige stemmesedler.
- 4 blanke og 2 andre ugyldige stemmesedler, dvs. i alt 6 ugyldige stemmesedler.

[...]

Det kan supplerende oplyses, at der på valgaftenen i 5. opstillingskreds i forbindelse med den foreløbige optælling er registreret 45.334 gyldige stemmer, 534 blanke stemmer og 162 andre ugyldige stemmer, hvilket svarer til i alt 46.030 afgivne stemmer. Der blev i alt afgivet 361.960 stemmer i Københavns Kommunes 9 opstillingskredse.

Konklusion:

På baggrund af hændelsesforløbet på valgnatten og gennemgangen og kontrollen på fintællingen er det Københavns Kommunes valgsekretariats vurdering, at der er tale om en pakningsfejl fra trykkeriet.

Stemmesedler leveres i pakker á 300 stk. Alle pakker leveret til afstemningsstedet 5. Nørrebrohallen, 5. opstillingskreds var mærket med korrekt afstemningssted. Buddet på 5. Nørrebrohallen konstaterede i forbindelse med kontroloptællingen af stemmesedlerne, som foretages inden stemmesedlerne udleveres til valgbordene, at der var to kasser, hvor der kun var 299 stemmer sedler i kassen fra trykkeriet. Det formodes, at kassen med stemmesedler fra 7. opstillingskreds er én af disse to kasser.

På den baggrund konkluderer valgsekretariatet, at én af kasserne fra trykkeriet har været mærket forkert således, at kassen er mærket med stemmesedler til afstemningsstedet 5. Nørrebrohallen, 5. opstillingskreds, men har indeholdt stemmesedler til 7. opstillingskreds.

Det er Københavns Kommunes valgsekretariats vurdering, at stemmer afgivet på stemmesedler til 7. opstillingskreds, men afgivet på afstemningsstedet 5. Nørrebrohallen i 5. opstillingskreds skal indgå som stemmer, der er korrekt afgivet på afstemningsstedet og dermed indgå i valgresultatet.

Denne vurdering blev bekræftet telefonisk på valgaftenen af Indenrigs- og Boligministeriets valgkontor.

Valgsekretariatet vil på baggrund af hændelsen bede trykkeriet af stemmesedlerne om at afgive en skriftlig redegørelse for, hvordan en sådan fejl kan opstå. Herudover vil Københavns Kommune indføre skærpede kontrol af stemmematerialet, inden det lægges ud på bordene til de tilfornede.»

I et regneark vedlagt kommunens udtalelse har kommunen opgjort fordelingen af de 299 stemmer afgivet i 5. kreds på stemmesedler beregnet til 7. kreds samt undersøgt, i hvilket omfang kandidaternes rækkefølge ville have været en anden, hvis der var anvendt de korrekte stemmesedler i de 299 tilfælde. Kommunen har angivet fordelingen af partistemmer og personlige stemmer for alle partier og kandidater på de 293 stemmesedler, der var gyldige.

Det fremgår af kommunens oversigt, at rækkefølgen af kandidaterne er forkert for seks partier (A. Socialdemokratiet, B. Radikale Venstre, C. Det Konservative Folkeparti, O. Dansk Folkeparti, V. Venstre og Ø. Enhedslisten) samt for de to kandidater uden for partierne i storkredsen.

Det er vanskeligt at udlede noget af så sparsomt et datamateriale (299), når man skal vurdere betydningen af fejlen, herunder om det er sandsynligt, at de kandidater, der skulle have stået øverst på stemmesedlen i de 299 tilfælde, ville have fået flere personlige stemmer, hvis fejlen ikke havde været til stede.

De 299 stemmesedler skal ses i forhold til, at der i 5. kreds i alt er afgivet 46.031 stemmer (ifølge Danmarks Statistiks officielle opgørelse).

Når man sammenholder det personlige stemmetal for de kandidater, der skulle have stået øverst på stemmesedlen i 5. kreds, med de kandidater, der stod øverst i 7. kreds, ses det, at spidskandidaterne i 5. kreds for de seks partier i alle tilfælde har fået lige så mange eller flere stemmer end den kandidat, der stod øverst på de 299 fejlliveredede stemmesedler. I alt blev der afgivet 70 partistemmer og 62 personlige stemmer for de nævnte seks partier, der var berørt af fejlen. Der blev ikke afgivet nogen stemmer for kandidaterne uden for partierne på de 299 stemmesedler.

Danmarks Statistik har oplyst, at for samtlige berørte partier var andelen af personlige stemmer for den kandidat, der skulle have stået øverst på stemmesedlen, på samme niveau eller højere på afstemningsstedet Nørrebrohallen end kandidaternes andel af personlige stemmer i hele opstillingskredsen.

På den baggrund er det Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at der ikke er grund til at tro, at fejllieferingen af de 299 stemmesedler har haft nævneværdig betydning for valgopgørelsen.

Indenrigs- og Boligministeriet har i øvrigt noteret sig, at Københavns Kommune vil indføre skærpet kontrol af stemmematerialet, inden det bliver lagt ud på valgbordene til udlevering til vælgerne.

1.5. Sammenfatning om stemmesedler

Den omtalte fejl i Nyborgkredsen, hvor næsten alle partier var berørt af fejlen i rækkefølgen af kandidaterne, må efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse betegnes som en alvorlig fejl.

Indenrigs- og Boligministeriet kan ikke udelukke, at fejlen har haft betydning for de enkelte kandidaters personlige stemmetal og som afledt virkning heraf for kandidatudvælgelsen og stedfortræderrækkefølgen.

Som det fremgår ovenfor, er det dog Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at det konkrete valgresultat, for så vidt angår den kandidat for Socialdemokratiet, der skulle have stået øverst på stemmesedlen, ikke med sikkerhed kan antages være blevet påvirket af fejlen, og, for så vidt angår de øvrige kandidater, næppe kan antages at være påvirket. Ministeriet har også noteret sig, at Nyborg og Kerteminde Kommuner straks efter at være blevet opmærksom på fejlen fremstillede nye opslag med den korrekte rækkefølge af kandidaterne og både ved opslag og ved direkte oplysning til vælgerne gjorde vælgerne opmærksom på fejlen. Dette må antages at have begrænset konsekvensen af fejlen betydeligt.

For så vidt angår den omtalte leveringsfejl i Københavns Kommune, er der efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse også tale om en alvorlig fejl, som dog ikke skyldes manglende omhyggelighed ved fremstilling af stemmesedlerne, men efter det oplyste en pakningsfejl hos trykkeriet. Fejlen omfattede kun en mindre del af stemmesedlerne.

Indenrigs- og Boligministeriet tilkendegav i forbindelse med folketingsvalget i 2015, hvor der skete mange og alvorlige fejl ved udarbejdelsen af stemmesedler, at de skete fejl ville indgå i ministeriets løbende overvejelser om en mere hensigtsmæssig vejledning af valgbestyrelserne om opsætning og fremstilling af stemmesedlerne, herunder med henblik på at sikre mere ensartede stemmesedler.

Indenrigs- og Boligministeriet oplever, at kommunerne tager positivt imod ministeriets stemmeseddel-forlæg samt den øvrige konkrete vejledning og instruktion, som ministeriet har udsendt vedrørende udformning af stemmesedler. Ministeriet vil fortsat have fokus på tiltag, der kan nedbringe antallet af fejl og bidrage til mere ensartede stemmesedler.

2. Valgbøgerne

Valgbøgerne er gennemgået af Danmarks Statistik for Indenrigs- og Boligministeriet. Ved gennemgangen af valgbøgerne er der i nogle få tilfælde konstateret forskellige sammentællingsfejl m.v., der alle har kunnet berigtiges efter telefonisk henvendelse til de pågældende valgbestyrelser.

2.1. Indhold, udformning og indsendelse

Alle valgbestyrelser benytter KMD A/S' valgopgørelsessystem, hvorfra valgbestyrelsen kan udskrive sin valgbog med bilag.

Alle valgbestyrelser har således via KMD A/S' valgopgørelsessystem elektronisk overført de dele af selve valgbogen, der kan overføres elektronisk, til Danmarks Statistik sammen med bilaget med opgørelsen pr. afstemningsområde af personlige stemmer og partistemmer. Valgbestyrelserne har endvidere indsendt en papirudgave af selve valgbogen via sikker e-post til både Indenrigs- og Boligministeriet og Danmarks Statistik. Det nævnte bilag til valgbogen er alene indsendt elektronisk.

De indsendte eksemplarer af valgbøger på papir har alle været af tilfredsstillende kvalitet, bortset fra at der for én valgbogs vedkommende er sket en forskydning af talrækkerne i forhold til de respektive kolonner, som tallene burde figurere under.

Ved kontrollen af, at indholdet af den elektroniske valgbog er identisk med indholdet af papirvalgbogen, er det i alle tilfælde konstateret, at dette var tilfældet.

Det kan endelig tilføjes, at det af valgbøgerne fremgår, at antallet af afstemningsområder/afstemningssteder siden folketingsvalget i 2019 er reduceret fra 1.384 til 1.347.

2.2. Fejl og mangler bortset fra fejl vedrørende kandidaternes stemmetal

Ved gennemgangen af valgbøgerne blev der i fem valgbøger konstateret fejl på side 9 vedrørende ikke rettidigt modtagne brevstemmer. Tallene angivet i valgbøgerne så meget høje ud, og de ansvarlige valgbestyrelser meddelte efter telefonisk henvendelse, at der var tale om fejl. Der blev i alle tilfælde indsendt en ny korrekt udgave af side 9.

I fem valgbøger blev der konstateret fejl i regnskabet for ugyldige stemmesedler. I alle tilfælde var feltet vedrørende ugyldighedsgrunden »Kryds i ordene »Uden for partierne«« udfyldt i valgbogen, hvilket ikke er en mulighed, hvis der kun er én kandidat uden for partierne. De fem valgbøger er som følger: I Fyns Storkreds, 8. kreds, Faaborg, i både Faaborg, Ringe og Søllinge, blev ugyldighedsgrunden i stedet sat i feltet »Kryds uden for partifelterne«. I Fyns Storkreds, i 2. kreds, Odense Vest, CSV-skolen, og i 3. kreds, Odense Syd, Rosengårdsskolen, blev der flyttet henholdsvis tre og fire stemmer til kandidaten uden for partierne, og i 5. kreds, Middelfart, i både Klinte og Otterup, blev der flyttet en stemme til kandidaten uden for partierne, således at kandidaten uden for partierne, Millah Kongsbach, blev tildelt 9 stemmer mere. I Vestjyllands Storkreds, 3. kreds, Viborg Vest, i både Frederiks og Viborg, blev der flyttet en stemme til kandidaten uden for partierne, Karen Predbjørn Klarbæk, således at hun blev tildelt 2 stemmer mere.

I fire valgbøger var der fejl i stemmeseddelregnskabet. Der er i alle fire tilfælde tale om en indtastningsfejl. De fire valgbøger er som følger: I Sjællands Storkreds, 12. kreds, Slagelse, Vemmelev, stod antallet af udleverede stemmesedler til nul i den elektroniske valgbog. Det er ikke en fejl, der kan ses i stemmeseddelregnskabet i papirvalgbogen (side 26), men ved rettelse i elektronisk valgbog rettes »Antal vælgere, der ifølge valglisten havde afgivet stemme, til sammenligning...«, nederst på side 26. Fejlen er rettet elektronisk, og der er indsendt ny side 26. I Fyns Storkreds, 1. kreds, Odense Øst, Sct. Hans Skole, var der for få vælgere, der ifølge valglisten havde afgivet stemme, i stemmeseddelregnskabet. Fejlen er rettet elektronisk, og ny side 26 er indsendt. I Sydjyllands Storkreds, 13. kreds, Haderslev Nord, var der fejl i indtastningen af brevstemmer nedlagt i stemmekasserne. Fejlen er rettet elektronisk, og ny side 28 er indsendt. I Vestjyllands Storkreds, 10. kreds, Holstebro, Ulfborg, manglede indtastning af valgbestyrelsens modtagne og optalte stemmesedler. Fejlen er rettet elektronisk og ny side 28 indsendt.

I valgbogen fra Sydjyllands Storkreds, 13. kreds, Haderslev, afstemningsområde Halk, manglede der 3 personlige stemmer vedrørende Å. Alternativet. Summen af stemmer på side 44 (stemmer i alt) mangler 3 i forhold til partiets stemmer i alt på side 26. KMD kontaktede kredsen og gjorde opmærksom på fejlen og bad kredsen om at indsende ny elektronisk valgbog samt ny papirvalgbog.

2.3. Fejl vedrørende kandidaternes stemmetal

Ved den talmæssige revision af valgbogen kan det ikke kontrolleres, hvorvidt de personlige stemmetal, der er anført for de enkelte kandidater, er korrekte, herunder at der ikke er sket ombytning af personlige stemmetal el.lign. Som et supplement til den talmæssige revision foretager Danmarks Statistik derfor i et vist omfang en kritisk revision bestående i, at man sideløbende med den talmæssige revision gennemgår tallene for de personlige stemmer for at vurdere, om de forekommer rigtige ud fra kandidaternes placering på stemmesedlen i den pågældende opstillingskreds, kandidatens bopæl m.v. En sådan vurdering er i sagens natur af overordnet karakter og skal foretages inden for de snævre tidsrammer, der gælder for valgopgørelsen.

Siden folketingsvalget i 2001 har der ved gennemgangen af valgbøgerne været anvendt et analyseværktøj (stemmeandelsafvigelsesindikator), som kan afdække, om der er variationer i personlige stemmetal, der er atypiske, og som derfor eventuelt kan være udtryk for, at der er fejl vedrørende de personlige stemmer.

Der var 29 kredse, der blev gjort opmærksom på, at der inden for partierne var atypiske variationer i stemmetallene mellem to eller flere kandidater. Samlet omhandlede bemærkningerne 44 partier inden for de 29 kredse. Der var tre tilfælde, hvor de nærmere undersøgelser medførte, at opstillingskredsen erkendte, at der var sket ombytning af stemmetal. Det drejer sig om

1) Fyns Storkreds, 7. kreds, Svendborg, afstemningsstedet Oure, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for Ø. Enhedslisten, idet Victoria Velásquez havde fået 1 stemme, og Victoria Bøgh Salo havde fået 24 stemmer, hvilket afviger fra deres stemmetal i hele opstillingskredsen.

2) Sydjyllands Storkreds, 2. kreds, Aabenraa, afstemningsstedet Hovslund, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for O. Dansk Folkeparti, idet Peter Kofod havde fået 0, mens Jon Krongaard havde fået de 13 stemmer, der var givet til partiet i Hovslund, hvilket afviger fra deres stemmetal i hele opstillingskredsen.

3) Østjyllands Storkreds, 11. kreds, Hedensted, afstemningsstedet As, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, idet Hans Kristian Skibby havde fået 0 stemmer i dette område, mens Erik Poulsen havde fået 14 stemmer, hvilket afviger fra deres stemmetal i hele opstillingskredsen.

Dertil var der et tilfælde, hvor kredsen indsendte rettelse af stemmetal i forbindelse med ombytning af stemmetal for to kandidater efter Danmarks Statistiks godkendelse af valgbogen:

4) Vestjyllands Storkreds, 10. kreds, Holstebro, afstemningsstedet Vinderup, hvor der var anledning til at undersøge stemmetal for kandidater for I. Liberal Alliance, idet Thorbjørn Jacobsen havde fået 0 stemmer i dette område, mens Mikkel Rentzø havde fået 16 stemmer, hvilket afviger fra deres stemmetal i hele opstillingskredsen.

I alle fire tilfælde, hvor der blev konstateret fejl, er de personlige stemmetal blevet rettet, således at de korrekte tal indgår i valgopgørelsen. Der er indsendt relevante rettelsesblade til valgbøgerne, og rettelserne er også blevet gennemført i de elektroniske valgbøger.

I alt har otte kandidater fået korrigeret deres stemmetal som følge af ombytninger af stemmetal, som blev opdaget i forbindelse med Danmarks Statistiks revision og indberetning af rettelse fra Vestjyllands Storkreds, 10. kreds, Holstebro.

For I. Liberal Alliance fik Thorbjørn Jacobsen opjusteret sit stemmetal med 16 stemmer, mens Mikkel Rentzø fik nedjusteret sit stemmetal med 16 stemmer.

For O. Dansk Folkeparti fik Peter Kofod opjusteret sit stemmetal med 13 stemmer, mens Jon Krongaard fik nedjusteret sit stemmetal med 13 stemmer.

For Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, fik Hans Kristian Skibby opjusteret sit stemmetal med 14 stemmer, mens Erik Poulsen fik nedjusteret sit stemmetal med 14 stemmer.

For Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne fik Victoria Velásquez opjusteret sit stemmetal med 23 stemmer, mens Victoria Bøgh Salo fik nedjusteret sit stemmetal med 23 stemmer.

De fundne fejl har i intet tilfælde haft betydning for kandidatudvælgelsen eller stedfortræderrækkefølgen.

2.4. Lodtrækninger

I folketingsvalglovens § 73, stk. 5, 3. pkt., er det fastsat, at indenrigs- og boligministeren foretager lodtrækning i de tilfælde, hvor to eller flere kandidater er lige berettiget til en partistemme.

Der var i alt to lodtrækningstilfælde af den type fordelt på to valgbøger. De pågældende valgbøger er af Danmarks Statistik berigtiget med lodtrækningens resultat. I intet tilfælde har lodtrækningens resultat haft betydning for kandidatudvælgelsen eller stedfortræderrækkefølgen.

Alle valgbøger indeholdt den foreskrevne markering af, at der forelå en lodtrækningssituation.

2.5. Bemærkninger i valgbøgerne

2.5.1. Indledning

I 76 valgbøger er der gjort bemærkninger om valgets forberedelse, om afstemningens gennemførelse på valgdagen, om mere væsentlige stemmeforskydninger ved fintællingen i forhold til optællingen på valgfalten og om mulige forklaringer på uoverensstemmelser i stemmeseddelregnskabet m.v. 16 valgbøger har ikke bemærkninger.

Blandt de tilførte bemærkninger til valgbøgerne skal Indenrigs- og Boligministeriet særlig bemærke følgende:

2.5.2. Oplysning om fødselsdato

I en række kredse, der fremgår nedenfor (Lolland, Ringsted, Assens, Sønderborg og Favrskov), har vælgere kommenteret eller protesteret over at skulle oplyse deres fødselsdato til valglisteføreren. To steder har vælgere af denne grund forladt afstemningsstedet uden at stemme.

Indenrigs- og Boligministeriet kan i den forbindelse oplyse, at det siden 2013 ved lov nr. 1252 af 18. december 2012 har været et krav, at vælgeren skal oplyse sin fødselsdato. Kravet indførtes for at højne sikkerheden af identifikationen af vælgeren. Efter folketingsvalglovens § 47, 4. pkt., skal valglisteføreren således forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato.

Det bemærkes desuden, at antallet af kredse, hvor disse episoder har fundet sted (5), baseret på oplysningerne i valgbøgerne er lidt lavere end niveauet ved valget til Europa-Parlamentet i 2014 (10), folketingsvalget i 2015 (9), valget til Europa-Parlamentet i 2019 (6) og folketingsvalget i 2019 (9).

Ved dette valg havde KMD, der trykker valgkortene for kommunerne, på Indenrigs- og Boligministeriets foranledning påtrykt information om, at vælgeren skal oplyse sin fødselsdato i forbindelse med afleveringen af valgkortet for at få udleveret en stemmeseddel. Hensigten hermed var at sikre, at vælgerne på forhånd var informeret om dette krav, således at der ville opstå færre episoder herom på valgstederne. Baseret på ovenstående tal er det for usikkert at konkludere, om det virkede efter hensigten, men ministeriet bemærker, at antallet af episoder er faldet.

2.5.3. Øvrige væsentlige bemærkninger

Valgbøgerne for Københavns Storkreds, 1.-9. kreds, indeholder alle på side 4 en bemærkning om, at der var flere tilfælde af valgagitation med maling/kridt ved indgange til afstemningssteder. Dette omfattede i alt 26 steder i de 9 opstillingskredse. Graffiti afrensning blev iværksat straks. På valgdagen kl. 10 modtog man på rådhuset 45 brevstemmer og kl. 13 202 brevstemmer. Disse for sent indkomne brevstemmer var alle fra udlandet. Herudover var der yderligere 3 for sent indkomne brevstemmer. De for sent indkomne brevstemmer fordelte sig mellem alle 9 opstillingskredse i Københavns Kommune.

Det bemærkes herved, at ministeriet forud for hvert folketingsvalg instruerer de udenlandske stemmemodtagere, herunder landets ambassader og konsulater, i vigtigheden af så hurtigt som muligt at fremsende brevstemmerne, så de kan være fremme senest kl. 8 på afstemningsdagen.

Valgbøgerne for Københavns Storkreds, 1.-3. kreds, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der var flere tilfælde af vælgere, der mødte op på afstemningsstedet med valgkort til folkeafstemningen 2022.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 1. kreds, Østerbro, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger forlod valgstedet med en stemmeseddel og senere kom tilbage. Politiet tilkaldtes, og borgeren blev tilbageholdt. På et valgsted blev to vælgere tilføjet valglisten efter aftale med folkeregisteret. Begge var tilflyttet kommunen inden for tidsfristen. En vælger efterlod en udfyldt stemmeseddel i en stemmeboks. Vejledninger i stemmebokse blev udskiftet, da de var påført politiske budskaber. En politiker ønskede at stemme uden at trække forhænget til stemmeboksen for. Vedkommende blev bedt om at trække forhænget for. Vælgere heppede under en politikers stemmeafgivning og blev bedt om at stoppe.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 2. kreds, Sundbyvester, indeholder på side 5 bemærkninger om, at et søskendepar havde forbyttet valgkort. Det blev opdaget ved scanning, og begge fik mulighed for

at stemme. Det samme gjaldt et ægtepar. En borger bosiddende i Malmø og en ikkedansk statsborger ønskede at stemme. Dette blev afvist, da de to personer ikke var optaget på valglisten (ikke havde valget).

Valgbogen for Københavns Storkreds, 3. kreds, Indre by, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger, der netop var tilflyttet fra en anden kommune, ønskede at stemme. Vedkommende blev afvist og vejledt om klagemulighed. En borger med adresse i udlandet blev afvist, da vedkommende ikke var optaget på valglisten. En vælger, der havde brevstemt, ville stemme igen. Dette blev afvist efter forevisning af brevstemmen. En lup blev stjålet fra en handicapstemmeboks på et valgsted omkring kl. 17 og blev ikke erstattet. En vælger efterspurgte efterfølgende brug af lup. En vælger havde medbragt ægtefællens valgkort. Fejlen blev opdaget ved identifikationsspørgsmål. Vælgeren fik udskrevet erstatningsvalgkort og fik lov til at stemme. Lokaludvalget uddelte materiale ved udgang fra valgsted. De fik anvist et nyt sted længere væk fra valgstedet.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 4. kreds, Sundbyøster, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger med funktionsnedsættelse ønskede at afgive stemme i telt ved afstemningssted. Vælgeren afleverede sundhedskort til den tilforordnede med henblik på afhentning af stemmeseddel. Det blev indskærpet over for den tilforordnede, at fødselsdato i stedet skulle nedskrives. På et valgsted var der klistret en anmodning om hjælp og kontakt til politi på en stemmeseddel. Politiet blev kontaktet.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 5. kreds, Nørrebro, indeholder på side 5 bemærkninger om, at der var tabt/kastet maling foran et afstemningssted. Det blev afrenset hurtigt herefter. En vælger, der ønskede at stemme på valgdagen, havde brevstemt, og brevstemmen blev forevist. Vælgeren fik herefter ikke lov til at stemme. En anden vælger blev spurgt om køn i forbindelse med identifikation, hvilket vælgeren var utilfreds med. Ministeriet lægger til grund, at spørgsmålet blev stillet i forbindelse med den identifikation af vælgeren, som valglisteføreren skal foretage, jf. folketingsvalglovens § 47. Et ønske om at opsætte et oplysningsskilt med vaccineinformation foran et valgsted blev afvist. Stemmesedler fra anden opstillingskreds var fejllleveret til afstemningsstedet og blev udleveret til vælgere. Det blev opdaget i forbindelse med optælling efter kl. 20. Det skyldtes pakningsfejl fra trykkeriet.

Københavns Kommune har i en særskilt udtalelse af 2. november 2022 redegjort for forløbet vedrørende fejll levering af stemmesedler. Der henvises til omtalen af sagen og kommunens udtalelse i afsnit 1.4.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 6. kreds, Bispebjerg, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger ønskede at afgive stemme, efter at valget var afsluttet og »ringet af«. Dette var ikke muligt. En vælger med funktionsnedsættelse klagede over, at tilforordnede foran ind- og udgang til afstemningssted besværliggjorde det at køre ned ad rampe.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 7. kreds, Brønshøj, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger ønskede at afgive stemme, men ikke var optaget på valglisten. Vælgeren blev henvist til optagelse på valglisten på Københavns Rådhus. Et ægtepar ønskede at være i stemmeboksen samtidig, da den ene skulle afgive stemme. Valgstyrerne vurderede i den forbindelse, at betingelserne for udpegning af en personlig hjælper ikke var opfyldt. En ikkedansk statsborger blev afvist fra at stemme. En tilforordnet vælger gav interview foran valgsted om partipolitik. En vælger var utilfreds med røde kuglepenne og blev vejledt om at bruge andet skriveredskab. Vælgeren afgav herefter stemme.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 8. kreds, Valby, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger var utilfreds med røde kuglepenne. Vælgeren stemte med en filtpen fra handicapstemmeboksen. To vælgere ønskede at stemme, men havde afgivet brevstemme. Brevstemmerne blev fundet frem, og vælgerne afgav ikke stemme. En vælger ønskede at stemme, men havde brevstemt. Der viste sig at være tale om en fejlregistrering. Brevstemmen blev fjernet efter aftale med folkeregisteret, og vælgeren afgav stemme. En vælger ønskede at afgive stemme, men skulle stemme på rådhuset. Vælgeren blev henvist til det rigtige valgsted.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 9. kreds, Vesterbro, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger ønskede at stemme, men havde afgivet brevstemme. Brevstemmen blev forevist, og vælgeren afgav ikke stemme. En vælger oplyste fødselsdato, som ikke svarede til valgkortet. Vælgeren blev bedt om at forevise legitimation, hvilket vælgeren ikke gjorde og forlod valgstedet. En stemmeseddel blev beskadiget ved optællingen. Den indgik som en gyldig stemme. Der var påtegninger i flere stemmebokse, som blev fjernet. En borger med politisk budskab på tøjet stod foran valgsted og viste vej. Borgeren blev bedt om at forlade matriklen. Et kærestepar havde forbyttet valgkort. Det blev opdaget i forbindelse med indscanning, og begge afgav deres stemme.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 10. kreds, Falkoner, indeholder på side 5 bemærkninger om, at det på to afstemningssteder blev konstateret, at der var sket en optællingsfejl i de leverede stemmesedler fra bogtrykkeren, således at der f.eks. var 49 stemmesedler og ikke 50 stemmesedler i hvert bundt som angivet. Forvaltningen vil tage kontakt til bogtrykkeren herom. På et afstemningssted henvendte en vælger sig kl. ca. 15 og bad om at stemme, men havde ikke valgkortet med. Af systemet fremgik det, at han tidligere havde stemt. Vælgeren forklarede, at hans hustru ved en fejl havde søgt at anvende hans valgkort, da hustruen henvendte sig for at stemme omkring kl. 8. I stedet for at annullere indskanningen af valgkortet blev der ved en administrativ fejl trykket »ok« i systemet, men der blev ikke udleveret stemmeseddel til hustruen, og hun fik ægtefællens valgkort retur. Vælgeren (ægtefællen) fik derfor udskrevet nyt valgkort og afgav sin stemme. Hustruen kom senere til valgstedet med eget valgkort og stemte.

Valgbogen for Københavns Storkreds, 12. kreds, Tårnby, indeholder på side 4 bemærkninger om, at Indenrigs- og Boligministeriet den 26. oktober 2022 blev orienteret om anvendelse af en fejlagtig fortegnelse over opstillede kandidater ved brevstemmeafgivelse.

Indenrigs- og Boligministeriet kan oplyse, at Dragør Kommune den 26. oktober 2022 telefonisk og skriftligt orienterede Indenrigs- og Boligministeriet om, at der i forbindelse med brevstemmeafgivningen var blevet lagt en fortegnelse over kandidater i Københavns Storkreds i afstemningsrummet på Borgerservice på rådhuset i Dragør Kommune, hvor de kandidater, der ikke var opstillet i Tårnbykredsen, var blevet overstreget i den tro, at man ikke kunne stemme på dem. Det drejede sig om følgende kandidater:

For Q. Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti: Sikandar Siddique, Elise Bjerkrheim, Rajesh Holmen, Sazan Garmiyani, Daniel Tomicic, Elena Bjerregaard Ryan og Iben Kirstine Parmann.

For Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne: Pelle Dragsted, Rosa Lund, Jette Gottlieb, Leila Stockmarr, Ibrahim Benli, Louis Jacobsen, Anna Berg, Clara Turms, Emil Samaras, Mette Bloch Hansen og David Rønne.

Uden for partierne: Flemming Blicher og Tom Gillesberg.

Dragør Kommune har oplyst, at fortegnelsen lå fremme i ca. 45 minutter om formiddagen den 24. oktober 2022, hvorefter den blev erstattet af en korrekt fortegnelse over samtlige kandidater. Dragør Kommune har anvendt en tilsvarende fortegnelse, hvor ovenstående kandidater var overstreget, i forbindelse med brevstemmeafgivning i vælgernes hjem. Ingen vælgere, der brevstemte i eget hjem, ønskede dog at se fortegnelsen.

Indenrigs- og Boligministeriet kan oplyse, at man kan stemme på alle kandidater i hele storkredsen, uanset om kandidat kun stiller op i én eller ikke alle opstillingskredse i storkredsen.

Dragør Kommune har oplyst, at 23 vælgere brevstemte på Borgerservice på rådhuset i det tidsrum, hvor den fejlbehæftede fortegnelse over kandidater lå fremme. Kommunen kontaktede 17 af de 23 vælgere telefonisk og oplyste om fejlen og om, at vælgerne kunne møde op på rådhuset for at brevstemme på ny, hvis de ønskede at ændre deres brevstemme. Kommunen har oplyst, at ingen af de kontaktede vælgere umiddelbart ønskede at ændre den afgivne brevstemme.

Dragør Kommune har desuden oplyst, at de øvrige 6 vælgere modtog et brev i e-Boks med oplysning om den skete fejl og muligheden for at brevstemme igen.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at Dragør Kommune ud fra den beskrevne fremgangsmåde i den konkrete situation har håndteret hændelsen på en forsvarlig måde, hvilket ministeriet har meddelt kommunen den 1. november 2022.

Der henvises i øvrigt til afsnit 7 om to andre tilfælde af anvendelse af fejlbehæftede opslag over kandidater ved brevstemmeafgivningen.

Valgbogen for Dragørkredsen indeholder på side 4 desuden en bemærkning om, at der på Dragørs to valgsteder blev optaget to vælgere manuelt på valglisten, da Dragør Kommune havde grundlovsceremoni den 31. oktober 2022, hvor kommunen bød fire statsborgere velkommen. Der blev oprettet manuelle valgkort til de fire borgere. Antallet af vælgere blev rettet i valgbogen.

Valgbogen indeholder endvidere på side 27 en bemærkning om, at der på tre valgsteder ved en fejl er udleveret to stemmesedler til en vælger. Man formoder, at vælgeren har taget den ene stemmeseddel med hjem. Derved mangler der nogle stemmesedler i regnskabet.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 2. kreds, Lyngby, indeholder på side 4 en bemærkning om, at differencen på et afstemningssted formodes at skyldes, at vælgeren har taget stemmesedlen med ud af valglokalet.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 3. kreds, Gladsaxe, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger stemte med sin kone som personlig hjælper efter dialog med valgstyret om hjælp til afstemning. På et valgsted havde en vælger stemt med ægtefællens valgkort.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 4. kreds, Rødovre, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger var registreret som havende stemt, men påstod ikke at have stemt. Samtlige valgkort blev gennemgået, men fejlen kunne ikke findes. Vælger fik ikke lov at stemme. Hun udtrykte bekymring over situationen og ønskede en efterfølgende forklaring, hvilket det ikke kunne garanteres, at hun fik. Kommunen har supplerende oplyst, at hændelsen efter aftale med vælgeren blev meldt til ministeriet. Ministeriet kan oplyse, at ministeriet ikke har modtaget nogen valgklage fra vælgeren. En vælger klager over, at hans blyantkryds kunne viskes ud og sættes et andet sted. En søn, der skulle hjælpe sin mor med stemmeafgivning, blev vred, da valgsekretæren gik med ind i stemmeboksen. Han blev bedt om at tale pænt. Han oplyste, at moderen er dement, og at det var derfor, han var med i stemmeboksen. På et valgsted blev vælgerne registreret manuelt fra valgstedets åbning kl. 8 indtil kl. 8.11. Herefter virkede den digitale valgliste, og de manuelt registrerede valgkort blev indscannet. Der blev under fintællingen fundet 180 usorterede stemmesedler, der under grovtællingen var talt som stemmer for Socialdemokratiet. De blev fordelt til de korrekte partier.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 5. kreds, Hvidovre, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der på alle valgsteder var stemmesedler, hvor der ikke var trykt kandidater på. Stemmesedlerne er talt med i stemmeseddelregnskabet som almindelige stemmesedler, da de indgik i det samlede antal leverede stemmesedler. Derudover var få stemmesedler trykt skævt, og et enkelt valgsted havde 98 stemmesedler, hvor der skulle være 100 i et bundt.

Indenrigs- og Boligministeriet har forstået valgbestyrelsens bemærkning sådan, at stemmesedlerne uden kandidater ikke blev anvendt ved valget.

Valgbogen indeholder desuden i et antal bilag til side 5 bemærkninger om, at Hvidovre Nærradio blev mindet om, at de skulle stå uden for matriklen, og at de kun måtte tale med vælgere, der var på vej ud, efter de havde stemt. En vælger ville gerne stemme, i forbindelse med at hun hentede sit barn på skolen, men vælgeren hørte til et andet valgsted. En ung mand spurgte ind til brugen af røde blyanter i stemmeboksen. På hans spørgsmål svarede, at stemmen ikke blev ugyldig, hvis han benyttede en anden farve skriveredskab. En kandidat mødte op og opholdt sig i valglokalet i ca. 5 min. uden noget ærinde. En

vælger ønskede at lave sin brevstemme om og stemme igen. Hun fik at vide, at hun kunne have brevstemt igen, men ikke på selve valgdagen. En vælger fik at vide, at han havde brevstemt, men det havde han ikke. Man fandt fejlen og rettede den. En vælger ønskede at ombytte stemmesedlen ved valgbordet, men blev afvist, da bordet vidste, at stemmesedlen ville blive godkendt. Bordet fik efterfølgende at vide, at hvis vælgeren ønsker at ombytte stemmesedlen, skal de gøre det. En indsamling forestået af Dansk Folkehjælp fik præcisering af, hvor indsamleren måtte stå. En vælger kom og afleverede sit valgkort, men var registreret som havende brevstemt. Valgsekretæren fandt brevstemmen frem og konstaterede, at der stod ukorrekt navn på følgebrevet. Vælgeren fik derfor udleveret en stemmeseddel. Brevstemmen noteredes som ikke taget i betragtning. En vælger forlod et valgsted med stemmesedlen i hånden, da han ikke ville skrive med rød blyant. De tilforordnede vælgere fik ikke stoppet ham. Vælgeren kom senere på dagen retur med stemmesedlen og lagde den i stemmekassen. En hylde i et af stemmerummene faldt ned, men ingen kom til skade. En mand kom til valgbordet og afleverede sit valgkort, men ville ikke stemme.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 6. kreds, Brøndby, indeholder på side 5 og i et bilag til side 5 bemærkninger om, at der på et valgsted hang skilte med vejledning om stemmeafgivelsen fra folkeafstemningen. Skiltene blev udskiftet kl. 8.45. To skoleelever, der solgte »Lillebrorlodder« ved indgangen til et valgsted, blev henvist til at stå uden for matriklen. Fire vælgere afgav vognstemme i en taxa. En hjemløs vælger, som var registreret i Københavns Kommune, var utilfreds med ikke at kunne stemme i Brøndby. Et ægtepar havde medbragt valgkort fra folkeafstemningen. Der blev udskrevet nye valgkort til dem. En vælger havde formodentlig taget sit valgkort med sig, idet det manglede i valgkortkassen, men vælgeren var korrekt registreret i valglisten og havde fået udleveret stemmeseddel og stemt. En vælger afleverede valgkort, og da valgbordet bad om hans fødselsdag, var det ikke hans. Vælger fik i første omgang ikke udleveret en stemmeseddel. Efter at have legitimeret sig fik han udskrevet nyt valgkort, hvorefter han blev registreret og fik en stemmeseddel. En vælger kom med valgkort, og valgbordet spurgte om hans fødselsdag, men inden valgbordet fik svar, var vælgeren gået videre. Det lykkedes ikke at kalde vælgeren tilbage, og scanning af valgkortet blev annulleret. På et valgsted blev der nedtaget seks valgplakater, da de vurderedes at hænge for tæt på indgangen. En brevstemme (følgebrevet) var kun underskrevet med nummer på ansat. Den blev godkendt, da det var en fængselsansat. En synligt handicappet ung kvinde havde først fået besked om, at hun ikke kunne stemme med en anden person i stemmeboksen. Valgstyrerformanden fik talt med dem om, at det var i orden. En ældre dame kom for at stemme to gange og blev afvist anden gang. En vælger ville stemme, men var registreret som havende brevstemt. Brevstemmen var afgivet i Frederikshavn med en anden underskrift på følgebrevet end vælgerens. Brevstemmen blev ikke taget i betragtning og blev slettet i valglisten, så vælgeren kunne stemme.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 7. kreds, Taastrup, indeholder på side 4 bemærkninger om, at der på et valgsted var strømnedbrud ca. kl. 10.50-12.00. Der blev hurtigt sat nødbelysning op, og strømafbrydelsen havde ikke indvirkning på valgfafviklingen. På et valgsted startede man valghandlingen med manuel valgliste på grund af opstartsvanskeligheder med den digitale valgliste.

I valgbogen er der på side 5 bemærkninger om, at en borger fra et plejecenter ikke kunne stemme, da han som følge af økonomisk værgemål ikke var optaget på valglisten. Ministeriet lægger til grund, at vedkommende ikke var optaget på valglisten som følge af en fuldstændig fratagelse af vedkommendes retlige handleevne. En vælger havde brevstemt inden valgdagen. Vælgeren kom for at stemme på valgdagen, og ved en fejl blev en stemmeseddel udleveret. Fejlen blev opdaget og håndteret ved, at brevstemmen ikke blev taget i betragtning. En vælger forlod stemmestedet med stemmesedlen og havde lagt en hjemmelavet stemmeseddel i urnen.

Valgbogen for Københavns Omegns Storkreds, 8. kreds, Ballerup, indeholder på side 5 bemærkninger om, at et valgbord i to tilfælde formentlig er kommet til at give valgkortet tilbage til vælgeren. En vælger var registreret i den elektroniske valgliste som havende stemt 17 min. tidligere. Valgkortet lå [ikke; tilføjet

af Indenrigs- og Boligministeriet efter aftale med kredsen] i kassen, og han havde ikke fået udskrevet et erstatningsvalgkort. Efter aftale med valgsekretariatet, der havde undersøgt mulige årsager med KMD, blev hans stemmeafgivning slettet og hans valgkort scannet, så han kunne stemme. På et valgsted råbte en borger i valglokalet »Stem rød blok ind«. En vælger med fuldmagt fra sin ægtefælle blev afvist fra at stemme. En vælger havde medbragt forkert valgkort, der blev scannet og annulleret igen. En vælger havde valgsted i Næstved og blev afvist.

Valgbogen indeholder på side 27 bemærkninger om, at der i en stemmekasse blev fundet papir med beskeden »Ud med Hella Tidemann & ind med en Ko den er lige så Go«. På et valgsted var der en vietnameser med dansk pas, der ikke kunne få lov at stemme. Ballerup Kommune har efterfølgende oplyst til Indenrigs- og Boligministeriet, at borgeren i CPR var registreret som vietnamesisk statsborger, og at hans danske statsborgerskab i CPR var fortrudt af Fredensborg Kommune.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 1. kreds, Helsingør, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en tilforordnet vælger udtalte, at valget blot handlede om at stemme rødt eller blå. En vælger klagede over denne udtalelse.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 2. kreds, Fredensborg, indeholder i et bilag til side 5 bemærkninger om, at en fremmødt vælger var registreret som havende brevstemt, hvilket han ikke havde. Brevstemmen blev fundet frem, og det var ikke vælgerens navn. Fejlen blev opklaret, og vælgeren stemte. Den forkert registrerede brevstemme kunne ikke tages i betragtning, da den var afgivet af en person, der var udrejst og ikke optaget på valglisten i kommunen. På et valgsted blev der fjernet en valgplakat fra Venstre, der hang for tæt på valgstedet. Det blev konstateret, at der var udleveret en stemmeseddel for meget i forhold til antal fremmødte vælgere. Et ægtepar insisterede på at gå ind i stemmeboksen sammen og fulgte ikke anvisningen. Man forhindrede ikke vælgeren i at stemme. På et valgsted blev det opdaget, at der var sat krydser på alle opslagene i stemmeboksene. Opslagene blev derfor skiftet.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 3. kreds, Hillerød, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en politiker mødte op i partijakke. På anmodning tog han jakken af. En vælger, der havde stemt med erstatningsvalgkort, mødte op igen med valgkort og ønskede at stemme igen, hvilket blev afvist. En vælger, der var flyttet efter fristen, ønskede at afgive stemme på sit nye valgsted. Dette blev afvist.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 4. kreds, Frederikssund, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en borger mødte frem og ønskede at stemme. Ved opkald til folkeregisteret blev det opklaret, at borgeren var umyndiggjort og derfor ikke kunne stemme. En vælger var ikke registreret på valglisten. Der er meldt flytning den 17. oktober 2022. Efter aftale med folkeregisteret tilføjes vælgeren til valglisten og slettes fra valglisten på Frederiksberg. En vælger mødte op og ønskede at annullere sin brevstemme og stemme om. Vælgeren blev vejledt om, at dette ikke var muligt. På et valgsted var der problemer med netværk og scanner kl. 9. Valgkort og stemmesedler blev eftertalt ad flere omgange. Valgstedet kontaktede en vælger og fik bekræftet, at hun som antaget havde stemt. En vælger mødte op med mands valgkort, der ved en fejl blev godkendt. Det er forsøgt rettet op i systemet, men det er usikkert, om det lykkedes. Mellem kl. 18 og 19 er der udleveret i alt 900 ekstra stemmesedler til tre valgsteder i Frederikssund. Stemmesedlerne er hentet i Halsnæs.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 5. kreds, Egedal, indeholder på side 4 bemærkninger om, at en vælger har klaget til Indenrigs- og Boligministeriet over et forløb på afstemningsstedet i Stenløsehallen. Da vælgeren mødte op for at afgive sin stemme, blev vedkommende afvist, da den elektroniske valgliste viste, at vælgeren havde stemt. Efterfølgende kunne valgstedet konstatere, at der var udstedt et erstatningsvalgkort med klagerens persondata. Valgstyrerformanden gennemgik proceduren for udstedelse af erstatningsvalgkort og fandt denne overholdt. Med hjemmel i valgloven afviste afstemningsstedet at udlevere en stemmeseddel til vælgeren. Forløbet er efterfølgende blevet politianmeldt, og de involverede har afgivet forklaring.

Indenrigs- og Boligministeriet bemærker, at ministeriet ikke ses at have modtaget en klage fra den omhandlede vælger.

Valgbogen for Nordsjællands Storkreds, 6. kreds, Rudersdal, indeholder på side 5 bemærkninger om, at man på et valgsted startede med manuel valgliste indtil kl. 8.20, hvorefter man overgik til digital valgliste. Ingen vælgere blev afvist af denne grund. På et andet valgsted brød den digitale valgliste ned to gange. Første gang kortvarigt, hvor fire vælgere forlod valgstedet. Anden gang i 20 minutter, hvor ingen forlod valgstedet, idet den manuelle valgliste blev taget i brug.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 1. kreds, Lolland, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger, der havde brevstemt, fik udleveret en stemmeseddel og udfyldte den i stemmeboksen. Fejlen blev opdaget, inden stemmesedlen blev lagt i stemmeurnen, og stemmen blev ikke medtaget i optællingen. En vælger ønskede hverken at oplyse fødselsdag eller fremvise id og fik derfor ikke mulighed for at stemme.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 2. kreds, Guldborgsund, indeholder på side 4 en bemærkning om, at folkeregisteret fejlagtigt ikke havde kørt »dødeliste« fra den 17. til den 24. oktober. 29 døde vælgere var derfor ikke fjernet fra valglisten. De blev fjernet fra valglisten på de berørte valgsteder. Ingen af vælgerne havde brevstemt.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 3. kreds, Vordingborg, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en brevstemme, der ikke kunne tages i betragtning, ved en fejl blev taget op af yderkuverten og regnet med i brevstemmerne. En vælger havde medbragt valgkortet fra folkeafstemningen i juni. En anden vælger kom med ægtefællens valgkort og ville stemme. Det afvist. Der blev udfærdiget et erstatningsvalgkort ud fra legitimation, og det blev opdaget, at vedkommendes valgkort havde været brugt tidligere på dagen. Vælgeren oplyste, at ægtefællen var kommet til at bruge vælgerens valgkort, og vælgeren ville gerne stemme. Efter aftale med Valgsekretariatet afvist dette. Vælgerens originale valgkort er fundet. Om ægtefællen har oplyst vælgerens fødselsdato, eller om vælgeren har prøvet at stemme to gange, vides ikke. En tredje vælger blev afvist grundet tidligere brevstemme.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 4. kreds, Næstved, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger blev oplyst om, at han var under værgemål og ikke kunne stemme. To vælgere blev henvist til andet afstemningssted på grund af flytning. En vælger havde to valgkort med sit navn på, men hvor vælgernummeret på det ene tilhørte en anden vælger (et forkert valg). En vælger mødte på valgsted og blev henvist til korrekt valgsted. To brevstemmer blev fejlagtigt taget i betragtning. To vælgere iført partitøj for Det Konservative Folkeparti kom på valgsted. De stod ved opslag med kandidater og talte med en anden vælger. Det var usikkert, om de havde forsøgt at påvirke vælgeren (valgagitation). En vælger, der medbragte sin kærestes valgkort, fik udstedt et erstatningsvalgkort. Kæresten havde tidligere på dagen stemt og der fået udstedt erstatningsvalgkort. Ca. 30 min. efter konstateres det, at valgkortet ved fejl er udleveret til vælgeren sammen med stemmeseddel. To ægtefæller stemmer med hinandens valgkort. Efter kontrolkald til hustruen får manden lov til at stemme. Flere vælgere blev vildledt af sms med fejloplysning af valgsted.

Indenrigs- og Boligministeriet har efterfølgende fået oplyst fra Næstved Kommune, at den sidstnævnte bemærkning om sms'er refererede til, at Næstved Kommune havde udsendt sms'er med ruteangivelse til vælgerne på et bestemt valgsted. Nogle få af disse sms'er var modtaget af vælgere, der hørte til et andet valgsted.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 5. kreds, Faxe, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger, der blev afvist på afstemningsstedet, fordi vælgeren havde brevstemt, efterfølgende anmeldte sagen til politiet. Politiet mødte op på afstemningsstedet ca. kl. 17.30 og beslaglagde følgebrevet fra vælgerens brevstemme som bevismateriale. Der var en klage over indhentelse af brevstemmer på ældrecenter hos demente. Der blev modtaget en klage over en kaffevogn opstillet ved valgsted. I to tilfælde blev en brevstemme annulleret, fordi det ikke var den vælger, der stod på følgebrevet og var afkrydset i

valglisten, som havde underskrevet. En vælger var utilfreds med, at der ikke stod tilforordnede vælgere klar til at modtage bilstemmer. Vælgeren havde indtryk af, at flere vælgere så ikke fik stemt.

Stevns Kommune, som indgår i Faxekredsen, har efterfølgende over for Indenrigs- og Boligministeriet om episoden med politiet oplyst, at en vælger, der mødte op på valgdagen sammen med en pårørende og gerne ville stemme, blev afvist, da hun havde brevstemt. Vælgeren fik forevist følgebrevet med underskriften til brevstemmen og genkendte sin underskrift. Efterfølgende anmeldte vælgeren til politiet, at der var forsvundet en stemmeseddel fra Sydstevnshallen. Midt- og Vestsjællands Politi mødte op på afstemningsstedet og tog følgebrevet med som bevismateriale. Kommunen har efterfølgende undersøgt sagen, og det viste sig, at vælgeren via hjemmeplejen havde ansøgt om at brevstemme i eget hjem, og hun havde haft besøg af stemmemodtagere og afgivet sin stemme i hjemmet som ønsket.

Om politiets beslaglæggelse af brevstemmemateriale henvises til afsnit 8.

Der henvises til Indenrigs- og Boligministeriets udtalelse af 8. november 2022 vedrørende valgklage indgivet af Karin Møgelbjerg Guldhammer om opstilling af kaffevogn.

Der henvises endvidere til Indenrigs- og Boligministeriets udtalelse af 9. november 2022 vedrørende valgklage fra Lone Buk Jørgensen om brevstemmeafgivning på plejehjem.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 6. kreds, Køge, indeholder i et bilag til side 5 bemærkninger om, at flere af valgstederne oplevede, at uret på computerne gik forkert fra morgenstunden. To valgsteder åbnede først kl. 8.04/8.05 på grund af it-problemer, og et sted mistede netværket forbindelsen i 10 minutter, og man overgik til manuel valgliste i det tidsrum. På et valgsted mødte en vælger, der havde brevstemt, op. Vælgeren blev afvist og udvandrede i protest. En politiker henvendte sig på et valgsted, fordi der var fjernet valgplakater. Valgplakaterne kunne ses fra afstemningslokalet og hang på skolens matrikel. En vælger, der havde brevstemt i eget hjem på et plejecenter, ønskede at stemme på valgdagen. Hun kunne ikke huske, at hun havde stemt allerede, men accepterede forklaringen. En borger uden dansk statsborgerskab blev afvist. En vælger, der havde brevstemt, havde fortrudt og ville gerne afgive en ny stemme. Valgsekretæren udleverede en stemmeseddel til vælgeren. Da vælgeren havde lagt sin stemmeseddel i stemmeurnen, fandt valgsekretæren yderkuverten og brevstemmen frem. Denne kan ikke annulleres. Det betyder, at vælgeren har stemt to gange.

I relation til den sidstnævnte episode bemærker Indenrigs- og Boligministeriet, at hvis en vælger, der har brevstemt, ved en fejl – eller fordi der er tvivl om brevstemmen – får lov at stemme på valgdagen, skal vælgerens brevstemme tages fra, således at vælgeren ikke stemmer to gange. Af den årsag skal brevstemmen opbevares i yderkuverten sammen med følgebrevet, indtil afstemningen er afsluttet, således at det kan identificeres, hvilken (forseglet) brevstemme der tilhører vælgeren. Dette følger af folketingsvalglovens § 66, stk. 1, og af ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, afsnit 7.3.3. Ministeriet har telefonisk henledt Køge Kommunes valgansvarliges opmærksomhed på dette.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 7. kreds, Greve, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger, der har brevstemt, fik udleveret en stemmeseddel og stemte. Da det blev opdaget, blev brevstemmen taget fra. En vælger, der netop havde fået dansk indfødsret, var ikke på valglisten. Vælgeren blev optaget manuelt på valglisten og afgav derefter sin stemme. En anden vælger mødte op og nægtede at have brevstemt. Brevstemmen blev fundet frem og taget fra, og vælgeren afgav sin stemme.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 8. kreds, Roskilde, indeholder på side 4 en bemærkning om, at man lørdag den 15. oktober 2022 på brevstemmestedet Cosmos blev gjort opmærksom på, at man fra 1. salen kunne se ned i stemmeboksen. Der blev straks lagt et tæppe hen over stemmeboksen som loft, og mandag den 17. oktober 2022 blev tæppet udskiftet med et hvidt stykke stof.

På valgdagen modtog valgbestyrelsen en klage over åbningen af valgstedet Jyllinge.

Der henvises herom til Indenrigs- og Boligministeriets udtalelse af 7. november 2022 i anledning af valgklage fra Britt Holst Lisbjerg.

I valgbogen er der på side 5 bemærkninger om, at der blev nedtaget i alt syv valgplakater på tre valgsteder. En vælger ville stemme uden valgkort, men stod registreret i valglisten som havende stemt med valgkort udstedt på valgsted (erstatningsvalgkort). Indenrigs- og Boligministeriet afviste [på baggrund af telefonisk drøftelse med kommunen; ministeriets tilføjelse], at vælger kunne stemme, og der blev givet klagevejledning. En vælger påpegede en manglende handicap-p-plads. En vælger ønskede at klage til ministeriet over den måde, hans barn blev bedt om ikke at være med i stemmeboksen under stemmeafgivningen. Der er modtaget skriftlig klage. En borger, der er under værgemål og ikke havde stemmeret, ønskede at stemme, men blev afvist og fik klagevejledning. På et valgsted blev et gennemsigtigt gardin ved handicapstemmeboksen udskiftet.

For så vidt angår klagen over tiltalen af en vælgers barn, henvises til Indenrigs- og Boligministeriets udtalelse af 11. november 2022 i anledning af valgklage fra Lars Vangslev.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 9. kreds, Holbæk, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger ville stemme med fremtidsfuldmagt for sin kone. Vælgeren blev oplyst om, at det ikke var muligt, og fik klagevejledning. Ministeriet kan oplyse, at ministeriet ikke har modtaget nogen valgklage i den anledning.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 10. kreds, Roskilde, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger havde opholdt sig 10 minutter i stemmerummet. En tilforordnet blev urolig og kontaktede vælgeren, dog uden at trække gardinet fra. Vælgeren blev vred over at blive forstyrret i valghandlingen. Den tilforordnede undskyldte. En anden vælger forlod stemmelokalet med stemmesedlen. Han nægtede vredt at aflevere sedlen, og de tilforordnede lod ham gå, da han havde en truende adfærd. En pårørende var utilfreds med, at en tilforordnet skulle med ind i stemmerummet. Det var den pårørende, der havde ønske om, at han skulle hjælpe den blinde, og ikke den blinde selv.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 11. kreds, Ringsted, indeholder på side 4 og 5 bemærkninger om, at en vælger ad flere omgange ikke ville oplyse sin fødselsdato med årstal. Vælgeren endte dog med at oplyse de ønskede oplysninger og stemte. I to tilfælde var forældre til ca. 11-årige børn utilfredse med, at børnene ikke måtte være i stemmeboksen under afstemningen. En vælger var registreret som havende brevstemt, men afviste, at det var hans underskrift på følgebrevet. Underskriften lignede ikke navnet på følgebrevet, og vælgeren blev også bedt om at lave sin underskrift på et blankt papir. Vælgeren fik lov at stemme, og brevstemmen blev registreret som ikke taget i betragtning. I flere tilfælde mener man, at vælgere har fået udleveret to stemmesedler eller er gået med en stemmeseddel, hvilket forklarer differencen i stemmeseddelregnskabet.

Valgbogen for Sjællands Storkreds, 12. kreds, Slagelse, indeholder på side 4 og 5 bemærkninger om, at en vælger blev nægtet at stemme, da det fremgik, at hun havde brevstemt. Vælgeren afviste, at det var hendes underskrift på følgebrevet til brevstemmen, men forlod afstemningsstedet. Efterfølgende foretog hun politianmeldelse. Politiet mødte op på valgstedet og ønskede brevstemmen udleveret som bevis. Dette blev efter dialog med Indenrigs- og Boligministeriet afvist. Borgeren blev kontaktet, og det blev foranstaltet, at brevstemmen blev registreret som ikke taget i betragtning, og borgeren kunne afgive stemme. Brevstemmen kan fremfindes i det opbevarede valgmateriale med henblik på eventuel overdragelse til politiet. En anden borger stod ikke på valglisten. Hun oplyste, at hun manuelt og uden tidsbestilling havde meldt flytning til Danmark fra Belgien på Borgerservice den 20. oktober 2022 med flyttdato den 14. oktober 2022. Flytningen var dog ikke registreret i folkeregisteret. Al indscannet post og indscannede dokumenter i kommunens postafdeling og i Borgerservice i dagene efter den 20. oktober har været gennemgået uden resultat. Det var ikke muligt at dokumentere eller sandsynliggøre borgerens påstand om at være tilflyttet rettidigt. Borgeren kunne derfor ikke stemme. I enkelte tilfælde blev brevstemmer taget fra, da det blev konstateret, at vælgeren ikke havde brevstemt.

Om politiets ønske om beslaglæggelse af brevstemmemateriale henvises til afsnit 8.

I valgbogen er der på side 27 en bemærkning om, at 32 brevstemmer, der blev modtaget af Slagelse Kommune den 28. oktober 2022, ikke indgik i valghandlingen.

Slagelse Kommune har i en redegørelse af 4. november 2022 om sagen til Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at de berørte 32 brevstemmer indgik og blev datostempet i Slagelse Kommune den 28. oktober 2022. Brevstemmerne blev modtaget i kommunens interne postafdeling, der samme dag lagde brevstemmerne i en samlet kuvert til intern postomdeling. Det fremgik ikke på ydersiden af kuverten, at den indeholdt brevstemmer. På grund af travlhed med valget var der forsinkelser i den interne postomdeling, og kuverten med brevstemmer blev først afleveret i Borgerservice, der skulle håndtere brevstemmerne, den 1. november 2022 om eftermiddagen, hvor den blev åbnet den 2. november 2022.

Slagelse Kommune har betegnet dette som en særdeles beklagelig fejl. Kommunen vil foretage en række justeringer i arbejdsgange om valg og brevstemmer for at undgå lignende hændelser i fremtiden, herunder sikre, at brevstemmer, der lægges samlet i en kuvert til omdeling, tydeligt markeres som brevstemmer.

Indenrigs- og Boligministeriet er enig med Slagelse Kommune i, at der er tale om en særdeles beklagelig fejl. Ministeriet noterer sig de foranstaltninger, kommunen vil træffe for at undgå lignende hændelser i fremtiden.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 2. kreds, Odense Vest, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger mødte op, men stod registreret som havende brevstemt. Ved undersøgelse viste det sig, at hans vælgernummer var skrevet på en anden vælgers brevstemme. Fejlen blev berigtiget, og vælgeren fik lov at stemme.

I valgbogen er der på side 27 en bemærkning om, at det blev konstateret, at stemmerne afgivet for Kristendemokraterne og Liberal Alliance på et valgsted var blevet byttet om, så stemmerne til Kristendemokraterne var tildelt Liberal Alliance og omvendt. Dette blev rettet på fintællingen.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 3. kreds, Odense Syd, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger ville afgive stemme for en anden vælger ved fremvisning af generel fuldmagt. Vælgeren kunne ikke selv tilkendegive, at han ønskede at stemme, eller hvad han ønskede at stemme på. Ønsket blev afvist.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 4. kreds, Assens, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger krævede, at dennes indlagte ægtefælle fik mulighed for at stemme. Det blev oplyst, at det kun var muligt at stemme ved fysisk fremmøde på valgdagen. En anden vælger tog barn på 12 år med i stemmeboksen, selv om valgstyrrerne gjorde opmærksom på, at dette ikke er tilladt. Et ægtepar gik ind i stemmeboksen sammen uden at have bedt om hjælp. En vælger ville ikke oplyse fødselsdato og forlod valgstedet uden at have afgivet sin stemme.

I valgbogen er der på side 83 en bemærkning om, at kredsen modtog 15 brevstemmer, efter at valghandlingen var begyndt. De er registreret som ikke rettidigt indkommet. Hovedparten af de nævnte brevstemmer syntes at komme fra udlandet.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 6. kreds, Nyborg, indeholder på side 4 en bemærkning om, at der var fejl på stemmesedlerne. Kandidaterne var oplyst i alfabetisk rækkefølge og ikke i prioriteret rækkefølge som ønsket af partierne. Der blev efter telefonisk kontakt med Indenrigs- og Boligministeriet udarbejdet nyt opslag med den korrekte rækkefølge af kandidaterne til stemmerummene og valglokalerne, samtidig med at der blev udarbejdet nyt opslag, hvor der blev gjort opmærksom på fejlen. Der blev endvidere informeret mundtligt til vælgerne på valgstederne om fejlen.

Indenrigs- og Boligministeriet henviser om denne sag til afsnit 1.3 ovenfor samt til ministeriets udtalelse af 11. november 2022 i anledning af valgklage fra Socialdemokratiet og Venstre samt Lasse Hauberg Pedersen.

Valgbogen indeholder på side 5 en bemærkning om, at man kom til at udlevere en stemmeseddel til en vælger, der havde brevstemt. Man fjernede derefter brevstemmen.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 7. kreds, Svendborg, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger gik ind i stemmeboksen med en anden person. Dette var ikke aftalt og blev først observeret, da vælgeren er kommet ud af boksen og har lagt stemmesedlen i stemmekassen. En fremmødt borger var udrejst og kunne ikke stemme. En vælger, der allerede havde brevstemt, blev afvist. En (anden) brevstemme var registreret med forkert vælgernummer. Brevstemmen blev annulleret, og der blev udleveret stemmeseddel til vælgeren. To vælgere kom til valgstedet Strynø før kl. 9, hvor valgstedet åbnede [Strynø er en af de småøer, hvor kommunalbestyrelsen kan beslutte, at valget først begynder kl. 9; Indenrigs- og Boligministeriets tilføjelse]. Man henviste til informationen på valgkortet. På et valgsted opdagede man, at der var hængt klistermærker («stem for klima handling») op ved indgangsdør og i stemmeboks. En vælger [der var mødt frem – ministeriets tilføjelse] var registreret som havende stemt. Valgkortet kunne ikke findes, og derfor fik vælgeren lov at stemme.

Valgbogen for Fyns Storkreds, 8. kreds, Faaborg, indeholder på side 5 en bemærkning om, at valgbehandlingen på et valgsted blev suspenderet fra kl. 14.45 til kl. 15.15. En valgstyrrer fik et ildebefindende og kom til skade. Valgstyreren måtte afhentes af ambulance. Valgbehandlingen blev genoptaget hurtigst muligt.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 1. kreds, Sønderborg, indeholder på side 4 og 5 bemærkninger om, at vælgere, der var døde i perioden den 18.-25. oktober 2022, ikke var blevet slettet i valglisten ved afstemningens begyndelse. Fejlen blev rettet i løbet af valgdagen. Politiet var forbi et valgsted kl. 10.20. En personlig hjælper var utilfreds med tilstedeværelse af en tilforordnet ved stemmeafgivelsen. En vælger satte spørgsmålstejn ved retten til at spørge om fødselsdato og bad om skriftlig dokumentation. En vælger mødte op kl. 7.30 for at afgive stemme og var utilfreds med at blive afvist. To vælgere, der havde brevstemt, ville afgive ny stemme, men blev afvist. På et valgsted var der problemer ved opstart af den digitale valgliste. Afstemningen gik derfor først i gang kl. 8.06.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 3. kreds, Tønder, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger mødte op med valgkort, men var slettet fra valglisten, idet vedkommende var udrejst til Tyskland den 28. oktober 2022 og derfor ikke havde stemmeret. På et valgsted blev der ved en fejl udleveret en stemmeseddel for meget, der blev lagt i stemmekassen. På et valgsted var der ved en fejl en smule blod på udleverede stemmesedler. Disse stemmesedler er taget i betragtning, da blodpletter skyldes en valgstyrrer og er påført stemmesedlerne inden afstemning.

Valgbøgerne for Sydjyllands Storkreds, 4. og 5. kreds, Esbjerg By og Esbjerg Omegn, indeholder begge på side 4 en bemærkning om, at der på stemmesedlerne har været indsat en afkrydsningsrubrik ud for »Uden for partierne«. To kandidater var opstillet uden for partierne. Ved fintællingen blev det konstateret, at der på nogle få stemmesedler var sat kryds i denne afkrydsningsrubrik alene. De pågældende stemmesedler blev registreret som ugyldige, jf. § 8 i bekendtgørelse om bedømmelse af stemmesedler afgivet ved folketingsvalg.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 5. kreds, Esbjerg Omegn, indeholder desuden på side 5 en bemærkning om, at politiet blev tilkaldt til et valgsted grundet højlydt demonstration. Demonstranterne blev bedt om at flytte sig fra skolens areal, ellers ville de blive arresteret. Demonstranterne flyttede sig, og efter nogen tid blev demonstrationen opløst.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 6. kreds, Varde, indeholder på side 5 bemærkninger om, at det blev vurderet af en valgstyrrerformand, at en lokal politiker udøvede valgagitation på p-pladsen til afstemningsstedet. Formanden tog kontakt til politikeren og fik det stoppet. Der blev nedtaget tre valgplakater i umiddelbar nærhed af p-området til afstemningsstedet. En vælger mødte op for at stemme, men havde brevstemt. Vælgeren påstod imidlertid, at han ikke havde brevstemt, og at underskriften ikke var hans. På grund af borgerens forklaring vurderede man, at han havde afgivet brevstemme.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 8. kreds, Vejle Nord, indeholder på side 4 en bemærkning om, at en vælger kom med sit valgkort kl. 16.20, men var registreret som havende stemt. Man fandt valgkortet, der var et erstatningsvalgkort, frem. Man kan ikke redegøre for årsagen. Vælgeren er overbevisende om, at han ikke har stemt. Man vurderer, at der må være sket en fejl tidligere, og vælgeren får derfor lov at stemme.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 9. kreds, Vejle Syd, indeholder på side 4 bemærkninger om, at en stemmeseddel blev revet over ved åbningen af stemmekassen. Den blev tapet og talt med. På et valgsted besluttede man midt på dagen, at ind- og udgang ikke længere skulle ske samme sted. Forud herfor havde flere vælgere udtrykt utilfredshed hermed.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 11. kreds, Kolding Nord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at 18 stemmer fra udlandet er indkommet for sent.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 12. kreds, Kolding Syd, indeholder på side 4 en bemærkning om, at man ved fintælling fandt, at nogle stemmer på Ø og Å var byttet om. På et valgsted blev den sidste vælger ikke registreret i valglisten som havende stemt. En anden borger mødte for at stemme kl. 19.57, men fremgik ikke af valglisten. Flyttesystemet hos Borgerservice havde nedbrud, og borgeren fik ikke tilladelse til at stemme. Dagen efter konstaterede Borgerservice, at borgeren ikke var stemmeberettiget i Kolding Kommune, da borgeren ikke havde anmeldt flytning til kommunen inden 15.-dagen.

Valgbogen for Sydjyllands Storkreds, 13. kreds, Haderslev, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger med fysisk handicap ønskede hjælp til stemmeafgivning. Vælgeren ønskede kun hjælp fra ægtefællen, men valgstedet besluttede fejlagtigt, at der skulle en valgstyrrer med ind i stemmeboksen.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 1. kreds, Aarhus Syd, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der forud for åbning af valgstedet Frederiksbjergkallerne blev konstateret hærværk på valgstedets mange ruder, idet der var klistret op mod 100 plakater på ruderne. Alle plakater blev fjernet inden valgstedets åbning kl. 8.00. Politiet havde tilsyneladende tidligere på døgnet anholdt en borger for hærværk.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 2. kreds, Aarhus Vest, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger blev afbrudt i stemmeafgivelsen, fordi der konstateredes to personer i stemmerummet. Vælgeren blev oprevet, sammenkrøllede sin stemmeseddel og kastede den ud i valglokalet. Man talte med vælgeren, der kom tilbage til valglokalet og fik mulighed for at stemme igen. Vælgeren forlod valglokalet og råbte ukvemsord ud i valglokalet. Politiet kom umiddelbart efter hændelsen tilfældigt forbi som led i rundring på valgdagen og hørte om hændelsen. Politiet bad om at få oplyst vælgerens identitet.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 5. kreds, Djurs, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger med valgkort til et andet valgsted måtte afvises. Vælgeren havde efter kontakt med kommunen fået indtryk af, at det var muligt at stemme på et andet valgsted end hans eget. To udlandsdanskere blev tilføjet til valglisten og antal stemmeberettigede opjusteret. De to vælgere havde modtaget brev fra ministeriet om at stemme i Rønde, men var opført på valglisten i Viborg. En vælger ville stemme, men var registreret som havende brevstemt. Ved gennemgang af brevstemmen blev det bekræftet, at det var en fejlagtigt registreret brevstemme. Brevstemmen var afgivet i Tårnby Kommune. Brevstemmen blev slettet, og borgeren fik lov at afgive stemme. To blinde vælgere fik afvist, at hjælp til stemmeafgivningen kunne ydes af alene én selvudpeget hjælper. Den tilforordnede fastholdt i det pågældende tilfælde, at en tilforordnet skulle hjælpe i stemmeboksen. De pågældende vælgere afgav herefter stemme med hjælp fra en tilforordnet og en personlig hjælper. En fremmødt vælger var registreret som havende brevstemt. Brevstemmen fandtes ikke. Vælgeren var registreret med fødselsdato fra anden vælger fra anden kommune ved fejlliveret brevstemme. Vælgeren fik lov at stemme.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 7. kreds, Randers Syd, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger tilkendegav, at der burde være forhæng foran stemmeboksen. På et valgsted blev der fundet et

sygesikringskort i en brevstemme. En vælger bad om hjælp til stemmeafgivelse af en pårørende. Inden valgstyresekretæren kom frem til vælgeren, rev vælgeren stemmesedlen itu og gik.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 8. kreds, Favrskov, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger ved en fejl fik scannet sin søns valgkort. Fejlen blev opdaget, og vælgeren fik udskrevet et nyt valgkort og kunne afgive sin stemme. En vælger nægtede at oplyse fødselsdato. Efter diskussion med valgstyrene indvilligede vælgeren i at oplyse fødselsdato og kunne derefter afgive sin stemme.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 9. kreds, Skanderborg, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger havde anmeldt flytning i september 2022, men ved en fejl fra Odder Kommunes side var flytningen ikke registreret. Vælgeren var derfor ikke på valglisten i Odder Kommune, og vælgeren kunne ikke afgive stemme. Klagevejledningen er sendt til vælgeren. Ministeriet kan oplyse, at ministeriet ikke har modtaget nogen valgklage i den anledning. Mellem kl. 19.00 og 19.15 var yderdøren på et valgsted låst. Det var ikke indtrykket, at vælgere var gået hjem igen. Dette blev udtrykt af de fremmødte.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 10. kreds, Horsens, indeholder på side 4, 5 og 27 bemærkninger om, at man på et afstemningssted måtte klippe to valgplakater ned, idet de hang for tæt på valgstedet. En pårørende ønskede oplyst, om hendes demente forældre havde stemt. Det kunne ikke oplyses på grund af tavshedspligt. På tre valgsteder fandt man i forbindelse med optællingen to stemmersteder, som hang sammen. På et valgsted blev der på fintællingsdagen flyttet 50 til Ø. Enhedslisten primært fra Q. Frie Grønne.

Valgbogen for Østjyllands Storkreds, 11. kreds, Hedensted, indeholder på side 27 bemærkninger om, at der på et afstemningssted var 77 brevstemmer på valgaftenen. Ved fintællingen dagen efter var 10 af brevstemmerne ikke at finde. Stemmematerialet fra afstemningsstedet blev gennemgået flere gange, og der blev ledt på afstemningsstedet i de udleverede materialer. Det har ikke været muligt at finde de 10 manglende brevstemmer.

Hedensted Kommune henvendte sig til Indenrigs- og Boligministeriet om sagen den 3. november 2022 efter afslutningen af fintællingen. Kommunen oplyste, at de 10 forsvundne brevstemmer var blevet medregnet som stemmer på M. Moderaterne, fordi man havde været sikker på, at stemmerne ville blive fundet igen. Det var de imidlertid ikke blevet.

Indenrigs- og Boligministeriet drøftede sagen telefonisk med Hedensted Kommune og oplyste, at hvis de pågældende 10 brevstemmer ikke fandtes ved fintællingen, kunne de ikke indgå i opgørelsen af stemmeafgivningen i kredsen. Kredsens valgbog og indberetning af stemmetal måtte derfor korrigeres. Dette har kredsen efterfølgende gjort.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 1. kreds, Struer, indeholder på side 4 og 5 bemærkninger om, at på to brevstemmer havde optællerne påført »antal«. Disse brevstemmer er taget i betragtning, hvilket ministeriet forstår således, at brevstemmerne er bedømt som gyldige. Man modtog en brevstemme den 31. oktober 2022, der skulle være sendt til Færøerne. Denne er ikke registreret og ej heller videresendt. Det formodes, at man ved en fejl i et par tilfælde kom til at tilbagelevere et valgkort til en vælger sammen med udleveret stemmeseddel. Et valgsted åbnede først 08.03 på grund af it-problemer.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 2. kreds, Skive, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger mødte op sammen med dement ægtefælle. Vælgeren ville have, at ægtefællen skulle stemme, og insisterede på at hjælpe. De tilforordnede afviste at lade ægtefællen stemme, da han ikke kunne tilkendegive, at han ville stemme. Hustruen fremviste en fuldmagt, men de tilforordnede fastholdt afvisningen. Hustruen blev vred og stemte selv. På et andet valgsted mødte en vælger og blev nægtet at stemme efter vurdering af den administrative ansvarlige, da vælgeren efter oplysning fra pårørende var dement og ikke kunne oplyse eller bekræfte fødselsdato, eller at han ønskede hjælp til afgivelse af stemme. Den pårørende ønskede at klage over, at der ikke blev givet tilladelse til at stemme.

Indenrigs- og Boligministeriet henviser til sin udtalelse af 9. november 2022 i anledning af valgklage fra Jonas Hasselager i anledning af den sidstnævnte episode.

Valgbogen indeholder på side 27 en bemærkning om, at det ved optællingen blev konstateret, at der i den digitale valgliste ved en fejl var registeret en vælger, der ikke var mødt på valgstedet og ikke havde stemt. Fejlen var formentlig opstået ved manuel indtastning og accept af forkert vælgernummer.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 3. kreds, Viborg Vest, indeholder på side 5 bemærkninger om, at to vælgere, der var optaget på valglisten, efter aftale med ministeriet blev slettet og i stedet optaget på valglisten i Syddjurs Kommune. En vælger havde brevstemt, men ønskede alligevel at stemme på valgdagen. Vælgeren blev afvist med henvisning til folketingsvalgloven og blev på forespørgsel vejledt om klagemulighed. Mellem kl. 16 og 18 var fem til seks demonstranter (klimaaktivister) til stede ved et valgsted med skilte og banner med »grønne budskaber«. Demonstranterne opholdt sig på offentligt fortovej uden for matriklen. Politiet blev gjort opmærksom på demonstranternes tilstedeværelse. Sidst på eftermiddagen opstod der ved samme valgsted trafikale problemer på grund af stort fremmøde af vælgere. En vælger blev i første omgang afvist, fordi vedkommende ifølge valglisten havde brevstemt. Da vælgeren bestred dette, blev der foretaget kontrol af brevstemmer, og det blev her konstateret, at der var sket fejlregistrering i valglisten. Valglisten blev korrigeret, og vælgeren, der havde forladt afstemningsstedet, blev kontaktet om muligheden for at stemme.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 4. kreds, Viborg Øst, indeholder på side 6 en bemærkning om, at man kl. 7.00 på et valgsted konstaterede, at man havde modtaget 1.000 stemmesedler for lidt. De 1.000 stemmesedler blev efterleveret og modtaget på valgstedet kl. 7.55.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 5. kreds, Silkeborg Nord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der blev fjernet valgplakater på otte afstemningssteder. Et sted holdt et aflåst tog med partireklamer på. Toget blev flyttet. Et sted holdt en bil med partireklamer. Den blev fjernet kl. 15.20. På fire afstemningssteder blev forkerte opslag (om folkeafstemningen) i stemmeboksene konstateret i løbet af formiddagen. De blev straks skiftet ud. En vælger gled på en trappe og blev vejledt i at kontakte Silkeborg Kommune, hvis der var sket skade. Et ægtepar havde byttet rundt på valgkortene. Det blev opdaget ved anden scanning af valgkort, og ægteparret fik lov at stemme. En vælger, der havde brevstemt, fortrød sin brevstemme og mente, at han var berettiget til at stemme på valgstedet. Ministeriet lægger til grund, at vælgeren blev afvist. Flere ægtepar ønskede at stemme sammen. De blev vejledt om, at det ikke kunne lade sig gøre. En vælger havde brevstemt, men stemmen blev ikke taget i betragtning på grund af fristen. Vælgeren mødte op og prøvede, om han kunne stemme. Det lykkedes. Vælgeren fik forklaret baggrunden for, at brevstemmen ikke blev taget i betragtning.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 6. kreds, Silkeborg Nord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der blev fjernet valgplakater på fem valgsteder. Et sted stod der en digital skærm på matriklen. Denne kunne ikke slukkes. På tre afstemningssteder blev forkerte opslag (om folkeafstemningen) i stemmeboksene konstateret i løbet af formiddagen. De blev straks skiftet ud. På et valgsted startede man med manuel valgliste på grund af netværksproblemer, men overgik til digital valgliste kl. 8.20. En borger var indrejst efter skæringsdatoen. Borgeren blev afvist på valgstedet og accepterede dette. En vælger var blevet fejlagtigt vejledt i forbindelse med brevstemmeafgivningen. Vælgerens mor møder op for at stemme på vælgerens vegne og bliver afvist. En vælger følger ikke flere instrukser om regler om børn i stemmeboksen. En anden vælger bakker vælgeren op og er lidt truende over for valgstyrelsen.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 7. kreds, Ikast, indeholder på side 27 en bemærkning om, at en væsentlig difference på et valgsted ved den foreløbige optælling blev korrigeret i forbindelse med fintællingen.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 10. kreds, Holstebro, indeholder på side 4 og 6 bemærkninger om, at kommunen den 18. oktober 2022 modtog en henvendelse fra ministeriet vedrørende en borgerhenvendelse om hjælp til stemmeafgivning. Reglerne om hjælp til stemmeafgivning er ved flere

lejligheder gennemgået for personalet i Borgerservice og blev efter ministeriets henvendelse repeteret endnu engang. Mandag den 24. oktober 2022 var der en henvendelse om mulighed for at brevstemme i eget hjem. Holstebro Kommune havde tidligere fastsat fristen for ansøgning om at brevstemme i eget hjem til den 21. oktober 2022, kl. 12. Henvendelsen blev derfor afvist. I forbindelse med modtagelse af brevstemmer på plejehjem den 27. oktober 2022 blev en stemmeafgivning afbrudt af de tilfornede, da en pårørende tilkendegav, hvad vælgeren mentes at ville stemme. Den 14. oktober 2022 blev det konstateret, at der i visse tilfælde var anvendt forkert brevstemmemateriale i Borgerservice i Holstebro. I den forbindelse blev yderkuerterne for 287 brevstemmer åbnet for at undersøge omfanget af problemet. De ni vælgere, der viste sig at have brevstemt på forkert materiale, har efterfølgende brevstemt igen.

Indenrigs- og Boligministeriet kan oplyse, at ministeriet har modtaget en redegørelse fra Holstebro Kommune om sagen. Der henvises til afsnit 6.1.

Valgbogen for Vestjyllands Storkreds, 11. kreds, Ringkøbing, indeholder på side 4 bemærkninger om, at der kl. 16.21 var nedbrud på den digitale valgliste. Den kom op at køre igen efter ca. 20 minutter. På et valgsted klagede en vælger over to valgplakater, som hun mente hang upassende og for tæt på afstemningsstedet. Vælgeren forlod stedet uden at lave en skriftlig klage.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 1. kreds, Frederikshavn, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en valgsekretær på et valgsted blev anmodet om, at der kunne modtages en stemme fra en vælger med akut sygdom i dennes hjem. Det var vælgerens partner, der anmodede om dette. Dette blev afvist. En stemmeseddel blev beskadiget under fintællingen, og fire andre blev ved en fejl påført den tilfornedes initialer på bagsiden. Disse fem stemmesedler blev bedømt som gyldige stemmer. Efter afslutning af stemmeoptællingen på valgaftenen er der på et valgsted (Sæby) konstateret en indberetningsfejl, hvor Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg har fået Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønnes stemmer og omvendt. Tallene er korrigeret ved fintællingen.

Indenrigs- og Boligministeriet henviser til ministeriets udtalelse af 10. november 2022 i anledning af valgklage fra Steffen Schmitt Petersen vedrørende indberetningsfejlen.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 2. kreds, Hjørring, indeholder på side 5 bemærkninger om, at en vælger kom kl. 20.07 og ønskede at stemme, men blev afvist. Ministeriet lægger til grund, at dette skete, efter at afstemningen var afsluttet.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 5. kreds, Himmerland, indeholder på side 4 og 5 bemærkninger om, at fintællingen blev foretaget om aftenen den 1. november 2022 i Messecenter Vesthimmerland. På et valgsted bemærkede man, at bukkene på flere af stemmesedlerne var perforerede. Disse stemmesedler blev ikke taget i brug.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 6. kreds, Mariagerfjord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at en vælger iført Inger Støjberg-trøje råbte op på et valgsted. Hun blev bedt om at forlade valgstedet. Hun kom igen og fik lov at stemme senere på dagen.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 7. kreds, Aalborg Øst, indeholder på side 4 en bemærkning om, at ni vælgere ved en fejl havde fået udleveret brevstemmemateriale til valget til Europa-Parlamentet ved brevstemmeafgivningen. De berørte vælgere var alle blevet kontaktet via telefon eller e-boks efter aftale med Indenrigs- og Boligministeriet. To af ni meddelte, at de ville afgive deres stemme på valgdagen, mens de syv resterende brevstemte på ny.

Indenrigs- og Boligministeriet kan oplyse, at ministeriet har modtaget en redegørelse fra Aalborg Kommune om sagen. Der henvises til afsnit 6.2.

Valgbogen indeholder på side 5 en bemærkning om, at en stemmeseddel faldt ud af stemmekassen i forbindelse med afgivelse af vognstemme. Stemmesedlen blev lagt tilbage øjeblikkeligt, og stemmekassen blev udbedret. Indenrigs- og Boligministeriet blev orienteret.

Indenrigs- og Boligministeriet kan bekræfte, at ministeriet på valgdagen blev kontaktet telefonisk af Aalborg Kommune i anledning af, at en stemmekasse var gået i stykker, da den var væltet i forbindelse med afgivelse af vognstemme, og at en stemmeseddel i den forbindelse var faldet ud af stemmekassen.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 8. kreds, Aalborg Vest, indeholder på side 5 bemærkninger om, at et valgsted først åbnede kl. 8.20 på grund af problemer med login i valgsystemet. Under den foreløbige optælling blev der fundet en brevstemme fra Vejle i en af stemmekasserne. Denne indgik ikke i regnskabet.

Valgbogen for Nordjyllands Storkreds, 9. kreds, Aalborg Nord, indeholder på side 5 en bemærkning om, at der på et valgsted blev lagt en tegning i stemmekassen i stedet for en stemmeseddel, hvilket gav en difference i regnskabet.

3. Kandidatfortegnelserne

Den 24. oktober 2022 sendte Ankestyrelsen til alle kommuner en fortegnelse over partier og kandidater opstillet i den storkreds, som kommunen hører til. Fortegnelserne blev bl.a. fremsendt til brug for brevstemmeafgivningen. Fortegnelserne var udskrevet fra KMD's valgsystem, hvilket indebar, at de var udformet med et skrifttype, der var svært at læse, og hvor bogstaverne O og Q var svære at skelne fra hinanden.

KMD udarbejdede derefter på Indenrigs- og Boligministeriets anmodning nye fortegnelser, hvor skrifttypen var ændret, og hvor teksten fremstod tydeligere. Ministeriet sendte de nye fortegnelser til kommunerne og bad om, at de nye fortegnelser blev anvendt ved brevstemmeafgivningen i kommunen, herunder i vælgernes hjem m.v.

Om konsekvensen af brugen af de oprindelige fortegnelser for bedømmelsen af brevstemmer afgivet for O. Dansk Folkeparti og Q. Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti henvises til afsnit 9.

Om brugen af forkerte fortegnelser ved brevstemmeafgivningen i øvrigt henvises til afsnit 7.

Ved dette valg er der i lighed med valget i 2019 ingen kandidater, der har adresse i udlandet.

4. De ugyldige stemmer

Ved gennemgangen af valgbøgerne er optalt i alt 58.871 ugyldige stemmesedler, heraf 46.272 blanke stemmesedler og 12.599 andre ugyldige stemmesedler.

Ugyldighedsprocenten – ugyldige stemmesedler i procent af i alt afgivne stemmesedler (3.592.822) – blev 1,64. Ved folketingsvalget i 2019 var ugyldighedsprocenten 1,06.

Ugyldighedsprocenten for blanke stemmesedler (46.272) blev 1,29 mod 0,78 ved valget i 2019. Ugyldighedsprocenten for andre ugyldige stemmesedler (12.599) blev 0,35 mod 0,28 ved valget i 2019. Stigningen i andelen af ugyldige stemmesedler skyldes altså en stigning i både antallet af blanke stemmesedler og andre ugyldige stemmesedler.

Af de i alt 58.871 ugyldige stemmesedler var 50.720 afgivet på afstemningsstedet (42.554 blanke, 8.166 andre ugyldige), mens 8.151 var ugyldige brevstemmesedler (3.718 blanke, 4.433 andre ugyldige). Målt i forhold til antal stemmesedler afgivet på afstemningsstedet (3.240.860) var ugyldighedsprocenten for stemmesedler afgivet på afstemningsstedet 1,57. Målt i forhold til antal brevstemmer taget i betragtning (351.962) var ugyldighedsprocenten for brevstemmesedler 2,32.

5. Brevstemmer, der ikke er taget i betragtning

Ved gennemgangen af valgbøgerne er optalt i alt 2.930 rettidigt modtagne brevstemmer, der ikke er taget i betragtning. Ved 2019-valget udgjorde antallet af ikke i betragtning tagne brevstemmer 3.108. Det kan nævnes, at der er et fald i antallet af brevstemmer, der ikke kom i betragtning, som følge af at afsenderen ikke var opført på valglisten. Der var der denne gang 645 af mod 709 ved valget i 2019. Der er ligeledes færre brevstemmer, der ikke kom i betragtning ved dette valg, som følge af at den foreskrevne fremgangsmåde ikke har været fulgt (udfyldning, attestation, underskrift m.v.), eller at der ikke har været

anvendt det brevstemmemateriale, som indenrigs- og boligministeren har tilvejebragt, dvs. typisk fejl, der ikke kan tilskrives den pågældende vælger, men må tilskrives stemmemodtageren. Antallet er faldet fra 873 i 2019 til 829 i 2022, for så vidt angår manglende iagttagelse af den foreskrevne fremgangsmåde, og fra 367 i 2019 til 17 i 2022, for så vidt angår anvendelse af forkert brevstemmemateriale. Derudover er antallet af brevstemmer, der ikke kom i betragtning, fordi vælgeren havde afgivet mere end én brevstemme, steget fra 1.043 i 2019 til 1.335 i 2022.

Brevstemmer, der ikke er taget i betragtning, indgår ikke i opgørelsen af antal afgivne stemmer og dermed heller ikke i opgørelsen af stemmeprocenten.

Ud over de rettidigt modtagne brevstemmer, der ikke blev taget i betragtning, var der ifølge valgbøgerne i alt 417 brevstemmer, der blev modtaget på afstemningsstederne fra afstemningens begyndelse og indtil dens slutning. Disse brevstemmer blev uåbnede henlagt som ikke rettidigt modtagne og kom ikke i betragtning. Ved sidste folketingsvalg var dette tal 15, så antallet af ikke rettidigt modtagne brevstemmer er altså steget kraftigt.

6. Brevstemmer afgivet på brevstemmemateriale til andre valgtyper

Indenrigs- og Boligministeriet blev den 14. og den 24. oktober 2022 kontaktet af henholdsvis Holstebro Kommune og Aalborg Kommune, i anledning af at de to kommuner var kommet til at lade vælgere brevstemme på brevstemmemateriale til kommunalvalg henholdsvis valget til Europa-Parlamentet. Brevstemmematerialet til de to valg har for nuværende samme farve som brevstemmemateriale til folketingsvalg.

Det bemærkes, at Indenrigs- og Boligministeriet har fået fremstillet nyt, orange brevstemmemateriale til folketingsvalg for at undgå risikoen for forveksling med brevstemmematerialet til kommunalvalg og valget til Europa-Parlamentet. Lageret af blå brevstemmemateriale til folketingsvalg bruges dog op, før der sælges af det orange. Der er fortsat en betragtelig mængde blå brevstemmemateriale til folketingsvalg på lager.

Det følger af folketingsvalglovens § 65, stk. 2, nr. 4, at en brevstemme ikke kan komme i betragtning, hvis der ikke er anvendt det brevstemmemateriale, som indenrigs- og boligministeren har tilvejebragt. Dette indebærer også, at en brevstemme, der er afgivet på brevstemmemateriale til Europa-Parlamentsvalg, folkeafstemninger eller kommunale og regionale valg, ikke kan komme i betragtning, jf. Nicoline Nyholm Miller og Jørgen Elklit, Folketingsvalgloven med kommentarer, 2019, side 432. Dette gælder også, selv om anvendelsen af forkert brevstemmemateriale beror på en administrativ fejl.

6.1. Holstebro Kommune

Holstebro Kommune oplyste den 18. oktober 2022 over for Indenrigs- og Boligministeriet, at medarbejderne efter at være blevet opmærksom på problemet havde åbnet yderkuverterne for alle de afgivne brevstemmer, der befandt sig i Borgerservice, for at konstatere omfanget af brevstemmer afgivet på forkert brevstemmemateriale. Der var på dette tidspunkt afgivet i alt 299 brevstemmer på Borgerservice. 12 af disse brevstemmer var sendt til andre kommuner, og medarbejderne havde dermed åbnet de 287 yderkuverter, der befandt sig i Borgerservice. Åbningen af yderkuverterne skete i et afskærmet område uden offentlig adgang. Hvis det blev konstateret, at der var anvendt det korrekte brevstemmemateriale, blev følgebrev og urørt stemmeseddelskuvert straks lagt i en ny yderkuvert, der blev lukket. Der blev ved gennemgangen fundet ni kuverter med forkert brevstemmemateriale i. Disse ni kuverter blev lagt til side. Det var alene yderkuverten, der blev åbnet, og ikke konvolutten med stemmesedlen.

Holstebro Kommune oplyste nogle dage senere over for Indenrigs- og Boligministeriet, at kommunen havde haft telefonisk kontakt til 17 ud af de i alt 21 berørte vælgere (de 9 i kommunen og de 12 fra andre kommuner). De sidste 4 vælgere havde modtaget eller ville modtage et brev via Digital Post. 7 ud af de 9 vælgere, der havde brevstemt på forkert brevstemmemateriale, havde allerede brevstemt på ny. Blandt de 12 udenbys vælgere, hvor der kunne være anvendt forkert brevstemmemateriale, havde 7 oplyst, at de ville brevstemme igen, og 1 ville undersøge muligheden for at brevstemme i udlandet,

hvor vedkommende nu opholdt sig. Derudover var 1 henvist til at kontakte ambassaden i det land, hvor vedkommende nu opholdt sig, og 1 vidste ikke, om vedkommende kom tilbage til Danmark, inden brevstemmeafgivningen sluttede.

Indenrigs- og Boligministeriet fandt, at Holstebro Kommune ud fra den beskrevne fremgangsmåde vedrørende åbning af brevstemmeyderkuverter i den konkrete situation havde håndteret brevstemmerne på en forsvarlig måde, og ministeriet fandt ikke anledning til at anbefale kommunen at iværksætte yderligere initiativer end dem, kommunen allerede havde iværksat vedrørende kontakt med de berørte vælgere.

6.2. Aalborg Kommune

Aalborg Kommune oplyste den 24. oktober 2022 Indenrigs- og Boligministeriet om, at der i forbindelse med brevstemmeafgivningen på et bibliotek i Aalborg Kommune i visse tilfælde var udleveret brevstemmemateriale til valget til Europa-Parlamentet til vælgerne. Kommunen oplyste, at der var tale om 9-10 brevstemmer ud af de 37 brevstemmer, som kommunen havde modtaget på biblioteket. Kommunen kunne ikke konstatere, hvilke af de 37 stemmer der var afgivet på det forkerte materiale.

På baggrund af det oplyste, hvor der var udsigt til, at et større antal brevstemmer ikke ville kunne tages i betragtning, og hvor det ikke var muligt at identificere, hvilke vælgere der var berørt af fejlen, gav Indenrigs- og Boligministeriet telefonisk den 25. oktober 2022 Aalborg Kommune besked på at åbne yderkuverterne til de 37 brevstemmer med henblik på identifikation af de berørte vælgere. Ministeriet anførte, at der ved denne ekstraordinære åbning af yderkuverterne skulle medvirke to medarbejdere fra kommunen, hvoraf den ene efter ministeriets opfattelse burde være en chef. Der måtte kun åbnes én yderkuvert ad gangen, og brevstemmen samt følgebrevet skulle lægges i en ny yderkuvert, straks efter at man konstaterede, at det korrekte materiale var brugt. Herefter konstaterede Aalborg Kommune den 25. oktober 2022, at der var tale om 9 vælgere, der havde brevstemt på forkert brevstemmemateriale, og hvem disse vælgere var.

Aalborg Kommune oplyste den 25. oktober 2022 over for Indenrigs- og Boligministeriet, at kommunen havde haft telefonisk kontakt til 8 ud af de 9 berørte vælgere, og at den sidste vælger ville modtage et brev via Digital Post. 6 ud af de 9 berørte vælgere gav udtryk for at ville afgive en ny brevstemme, og 2 ud af de 9 berørte vælgere gav udtryk for at ville afgive stemme på valgdagen, hvilket var muligt, da deres brevstemme ikke kunne tages i betragtning.

Indenrigs- og Boligministeriet fandt ikke anledning til at anbefale kommunen at iværksætte yderligere initiativer.

7. Fejlbehæftede opslag over kandidater ved brevstemmeafgivningen

Ankestyrelsen sendte den 24. oktober 2022 de tilgængelige fortegnelser over opstillede kandidater til folketingsvalget til kommunerne til brug for brevstemmeafgivning og fremstilling af stemmesedler. Én af fortegnelserne skulle alene anvendes til fremstilling af stemmesedler, hvilket fremgik af Ankestyrelsens e-mail. Der var tale om den prioriterede fortegnelse, der indeholder rækkefølgen af kandidater på stemmesedlen i hver opstillingskreds for de partier, der har anmeldt prioriteret sideordnet opstilling. Denne fortegnelse indeholder derimod ikke de partier, der opstiller med partiliste, eller kandidaterne uden for partierne.

I løbet af den 24. oktober 2022 blev Indenrigs- og Boligministeriet kontaktet i forbindelse med, at Høje-Taastrup og Frederikssund Kommuner var kommet til at anvende den prioriterede fortegnelse ved fremstilling af opslag til brug for brevstemmeafgivningen.

I Høje-Taastrup Kommune var de fejlbehæftede opslag blevet anvendt i forbindelse med brevstemmeafgivning i vælgerens eget hjem i 58 tilfælde. Kommunen havde ligeledes ophængt opslagene på kommunens rådhus til brug for brevstemmeafgivningen dér.

I Frederikssund Kommune var de fejlbehæftede opslag blevet anvendt i forbindelse med brevstemmeafgivning på kommunens rådhus, hvor der i det pågældende tidsrum var blevet afgivet 60 brevstemmer. Opslaget havde endvidere været anvendt på biblioteker i et ukendt omfang.

Indenrigs- og Boligministeriet anmodede Høje-Taastrup og Frederikssund Kommuner om hurtigst muligt at give besked til de vælgere, der havde afgivet brevstemme på rådhuset, biblioteker m.v. i det tidsrum, hvor der havde hængt det fejlbehæftede opslag. Vælgerne skulle vejledes om muligheden for at brevstemme på ny inden fristen fredag den 28. oktober 2022, og kommunen skulle vedlægge den korrekte fortegnelse, således at vælgerne kunne orientere sig herom.

Indenrigs- og Boligministeriet anmodede ligeledes Høje-Taastrup Kommune om hurtigst muligt at tage kontakt til de 58 vælgere, der havde brevstemt i eget hjem, med henblik på at give dem mulighed for på ny at afgive brevstemme i eget hjem, hvis de ønskede det.

8. Politiets beslaglæggelse af brevstemmemateriale

Ved folketingsvalget den 1. november 2022 har Indenrigs- og Boligministeriet fået oplysning om to tilfælde, hvor en vælger er blevet afvist fra at stemme, fordi vælgeren allerede havde brevstemt, og hvor vælgeren eller dennes pårørende reagerede ved at anmelde sagen til politiet, idet vælgeren eller den pårørende ikke mente, at der var afgivet brevstemme. Politiet har i begge tilfælde reageret ved at ville beslaglægge følgebrevet til brevstemmen af bevismæssige grunde.

I Faxekredsen mødte politiet op på afstemningsstedet og beslaglagde følgebrevet fra vælgerens brevstemme som bevismateriale. Stevns Kommune har over for Indenrigs- og Boligministeriet beskrevet forløbet sådan, at vælgeren i forbindelse med afvisningen fra at stemme fik forevist følgebrevet med underskriften til brevstemmen og genkendte sin underskrift. Kommunens efterfølgende undersøgelse viste, at vælgeren efter ansøgning havde brevstemt i sit eget hjem.

I Slagelsekredsen mødte politiet op på valgstedet og ønskede brevstemmen udleveret som bevis. Slagelse Kommune kontaktede herefter Indenrigs- og Boligministeriet, der oplyste, at der ikke måtte fjernes valgmateriale fra valgstedet. Dette accepterede politiet efter det oplyste. I denne sag havde vælgeren afvist, at det var hendes underskrift på følgebrevet, og på den baggrund blev brevstemmen fjernet, og vælgeren fik lov at stemme. Kommunen er i besiddelse af brevstemmen, der om nødvendigt kan overdrages til politiet.

Indenrigs- og Boligministeriet har ikke tidligere oplevet, at politiet reagerer på en anmeldelse ved at ville beslaglægge valgmateriale fra et valgsted, mens valgbehandlingen stadig er i gang. Selv om ministeriet tager mistanke om snyd med brevstemmer meget alvorligt, er det ministeriets opfattelse, at det følger af valglovgivningen, at der ikke må fjernes valgmateriale, herunder brevstemmemateriale, fra et valgsted, mens valget er i gang. Hvis der fjernes valgmateriale, kan det i værste fald have som konsekvens, at en lovligt afgivet stemme ikke tæller med. Hvis der er behov for at sikre f.eks. følgebrevet til en brevstemme for at kunne undersøge det for fingeraftryk, må det aftales med politiet, hvordan det kan håndteres, uden at stemmen fjernes fra valgstedet, så længe valget, herunder optællingen af stemmer, er i gang. Det kan f.eks. ske, ved at følgebrevet lægges i en særlig bevispose fra politiet el.lign.

Det er efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse u hensigtsmæssigt, at politiet uvarslet møder frem på valgsteder og bortfjerner valgmateriale. Ministeriet agter at gå i dialog med Rigspolitiet om samspillet mellem valglovgivningens og retsplejelovens regler, herunder om, hvordan sådanne situationer kan håndteres, så der både tages hensyn til valgets integritet og politiets behov for bevissikring. Af tidsmæssige årsager har ministeriet ikke haft mulighed for at gå i dialog med Rigspolitiet herom inden afgivelsen af denne redegørelse.

9. Særlige instruktioner til valgbestyrelserne om bedømmelse af brevstemmesedler

I Indenrigs- og Boligministeriets vejledning nr. 9292 af 21. marts 2022 om afholdelse af folketingsvalg er der i afsnit 9.3.2 redegjort for reglerne om bedømmelse af brevstemmer.

I forbindelse med valget har Indenrigs- og Boligministeriet fundet anledning til såvel generelt over for alle kommuner som konkret over for enkelte kommuner at fremkomme med supplerende meddelelser om bedømmelse af brevstemmesedler som supplement til ministeriets vejledning.

Ved brev af 6. oktober 2022 til alle kommuner meddelte Indenrigs- og Boligministeriet en række forhold foranlediget af, at der ved dette valg var fem nye opstillingsberettigede partier, hvoraf ét af partierne forventede ikke at stille op. Ministeriet meddelte:

- i. Hvilke uofficielle bogstavbetegnelser for disse partier der skulle anses for sikre.
- ii. Særlige oplysninger om reglerne om modstridende angivelser i relation til kandidaters og folketingsmedlemmers partiskift.
- iii. Særlige retningslinjer om bedømmelse af brevstemmer for Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg, fordi navnet på partilederen som en del af partinavnet rejser nogle særlige spørgsmål.
- iv. Særlige retningslinjer om bedømmelse af brevstemmer for Alternativet, i lyset af at partiet Grøn Alliances kandidater opstillede for Alternativet.

Ved brev af 28. oktober 2022 til alle kommuner meddelte Indenrigs- og Boligministeriet særlige retningslinjer vedrørende bedømmelse af brevstemmer afgivet for O. Dansk Folkeparti og Q. Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti. Baggrunden herfor var, at bogstavbetegnelserne O og Q var svære at skelne fra hinanden på de første fortegnelser over opstillede partier og kandidater, som Ankestyrelsen udsendte til kommunerne den 24. oktober 2022. Retningslinjerne skulle sikre, at det ved bedømmelsen af brevstemmer ikke kom vælgeren til skade, hvis vælgeren i tillid til de ophængte fortegnelser havde fået indtryk af, at Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti havde bogstavbetegnelsen O. Indenrigs- og Boligministeriet sendte allerede senere på dagen den 24. oktober 2022 nye fortegnelser, hvor de to bogstaver lettere kunne skelnes. Der henvises herom til afsnit 3.

10. Anvendelse af den særlige regel i folketingsvalglovens § 77, stk. 4

Ved opgørelsen af folketingsvalg fordeles først kredsmandaterne ved hjælp af d'Hondts metode. Derefter fordeles tillægsmandaterne ved hjælp af største brøks metode.

Fordelingen af de 135 kredsmandater fremgår af tabel 1 i Danmarks Statistiks hæfte »Opgørelse af folketingsvalget den 1. november 2022«, der er sendt til Folketinget sammen med denne redegørelse.

Folketingsvalgloven indeholder i § 77 reglerne om fordeling af tillægsmandater. Ved fordelingen af tillægsmandater beregnes først, hvor mange mandater hvert parti er berettiget til i forhold til sit stemmetal i hele landet. Derefter trækkes partiets opnåede kredsmandater fra.

I folketingsvalglovens § 77, stk. 4, er der taget højde for den situation, at et parti har fået flere kredsmandater, end dets samlede stemmetal på landsplan berettiger til. Denne situation kan opstå, fordi kredsmandaterne som nævnt fordeles efter en anden metode end tillægsmandaterne. Stk. 4 fastslår, at hvis den situation opstår, beholder partiet alle sine kredsmandater. Derefter beregner man fordelingen af tillægsmandaterne blandt de øvrige partier. Antallet af tillægsmandater, der ved denne nye beregning tilfalder de enkelte partier, beregnes igen som forskellen mellem partiets samlede mandattal og dets kredsmandater.

Ved folketingsvalget den 1. november 2022 havde A. Socialdemokratiet ved beregningen af tillægsmandater opnået flere kredsmandater end det samlede antal mandater, som partiets samlede stemmetal på landsplan berettigede til. I denne situation følger det således af folketingsvalglovens § 77, stk. 4, at A. Socialdemokratiet beholder de kredsmandater, partiet har opnået. Partiet kommer derimod ikke i betragtning til tillægsmandater.

Herefter er der foretaget en fornyet beregning af fordelingen af tillægsmandater, hvor A. Socialdemokratiet ikke indgår. Resultatet af fordelingen af tillægsmandater fremgår af tabel 3 i Danmarks Statistiks

hæfte »Opgørelse af folketingsvalget den 1. november 2022«, der er sendt til Folketinget sammen med denne redegørelse.

Beregningerne bag fordelingen af tillægsmandaterne er nærmere beskrevet i det nævnte hæfte.

Det kan oplyses, at denne situation, hvor et parti har opnået flere kredsmandater end det mandattal, som partiets samlede stemmetal på landsplan berettiger til, ikke er forekommet siden 1947, og at der siden 1920, bortset fra perioden mellem 1948 og 1953, har været en bestemmelse i rigsdags- og folketingsvalglovene om, at et parti kunne beholde sit eller sine overskydende kredsmandater.

Det kan endvidere oplyses, at man i perioden fra 1920 til 1953 samt siden 1. januar 2007 benyttede d'Hondts metode (dvs. ved brug af divisorerne 1 – 2 – 3 osv.) ved fordelingen af kredsmandater, mens man i perioden fra 1953 indtil den 1. januar 2007 benyttede den modificerede Sainte-Laguë-metode (dvs. ved brug af divisorerne 1,4 – 3 – 5 – 7 osv.) ved fordelingen af kredsmandater.

Pr. 1. januar 2007 gik man ved lov nr. 536 af 8. juni 2006 tilbage til d'Hondts metode ved fordelingen af kredsmandater, som følge af at de større storkredse, der blev resultatet af den nye valgkredsinddeling, hverken skulle gøre det lettere eller sværere at opnå repræsentation i Folketinget alene gennem opnåelse af et kredsmandat.

Af mulige forklaringer på situationen ved dette valg kan bl.a. peges på, at A. Socialdemokratiet ved valget blev det eneste store parti med mere end dobbelt så mange stemmer som det næststørste parti (V. Venstre, Danmarks Liberale Parti), og at der samtidig var adskillige partier med nogenlunde lige store stemmetal.

11. Underretning af valgbestyrelserne

Alle valgbestyrelser får, når valget er godkendt, tilsendt et eksemplar af denne redegørelse tillige med oplysning om, at Betænkning og indstilling fra Udvalget til Prøvelse af Valgene kan ses på Folketingets hjemmeside.

Udvalget tager Indenrigs- og Boligministeriets redegørelse til efterretning.

Med hensyn til det af ministeriet oplyste om brevstemmer, der ikke er taget i betragtning, noterer udvalget sig, at det samlede antal heraf er faldet lidt siden folketingsvalget i 2019.

Udvalget noterer sig dog samtidig, at antallet af brevstemmer, der ikke er taget i betragtning, fordi vælgeren havde afgivet mere end én brevstemme, er steget noget, og at antallet af brevstemmer, som ikke er kommet i betragtning, fordi de er blevet henlagt uåbnet som ikke rettidigt modtaget, er steget betydeligt. Udvalget opfordrer Indenrigs- og Boligministeriet til at overveje mulige tiltag, som kan modvirke disse tendenser.

Endelig bemærker udvalget, at der synes at være visse vanskeligheder med anvendelse af forkert brevstemmemateriale, hvilket kan få den virkning, at brevstemmer ikke bliver taget i betragtning. Udvalget finder det generelt væsentligt, at proceduren for afgivning af brevstemmer er enkel for såvel vælgerne som kommunerne. Udvalget opfordrer Indenrigs- og Boligministeriet til at overveje udformningen af brevstemmemateriale og reglerne for anvendelse heraf, så dette hensyn varetages, og så mulige kilder til fejl minimeres.

I forlængelse heraf opfordrer udvalget Indenrigs- og Boligministeriet til at foretage en generel vurdering af kommunernes forudsætninger for at varetage opgaven med håndtering af brevstemmer og at overveje mulige tiltag til styrkelse heraf, gerne i samarbejde med KL eller andre relevante interessenter. I dette arbejde bør der også indgå overvejelser om bedre vejledning af vælgerne.

I sammenhæng med samme problemstilling noterer udvalget sig, at det generelt er en udfordring for kommunerne at sikre et tilstrækkeligt antal tilforordnede til valg. Udvalget ser meget positivt på, at visse kommuner udviser nytænkning for at adressere denne problemstilling, og opfordrer Indenrigs- og Boligministeriet til at indgå i en dialog med kommunerne om, hvordan gode erfaringer kan deles.

Med hensyn til det oplyste om politiets beslaglæggelse af valgmateriale i enkelte tilfælde noterer udvalget sig med tilfredshed, at Indenrigs- og Boligministeriet vil indgå i en dialog med Rigspolitiet om hensigtsmæssig håndtering af problemstillingen.

B. Valgklager m.v.

1) *Lasse Haugaard Pedersen, kandidat for Socialdemokratiet i Nyborgkredsen*, har ved e-mail af 8. november 2022 klaget over fejl i stemmesedlerne i Nyborgkredsen, og 2) *partierne Socialdemokratiet ved partisekretær Lasse Ryberg og Venstre ved partisekretær Christian Hüttemeier* har ved e-mail af 1. november 2022 sendt til Ankestyrelsen ligeledes klaget over fejl i stemmesedlerne i Nyborgkredsen.

Indledningsvis bemærkes, at klagerne behandles samlet. Endvidere bemærkes, at når der er udskrevet valg til Folketinget, har Ankestyrelsen bl.a. til opgave at modtage kandidatanmeldelser, at kontrollere dem og at lave kandidatfortegnelser.

Lasse Haugaard Pedersen har i sin klage anført, at han klager over afholdelsen af Folketingsvalget i Nyborgkredsen (Fyns Storkreds), da stemmesedlen ikke var udformet korrekt.

Partierne Socialdemokratiet ved partisekretær Lasse Ryberg og Venstre ved partisekretær Christian Hüttemeier har i deres fælles klage bl.a. oplyst, at begge partier i indberetningen til Ankestyrelsen havde angivet, at der skulle anvendes prioriteret sideordnet opstilling med angivelse af kredsens kandidat øverst og de resterende kandidater alfabetisk herefter. De udleverede stemmesedler i Nyborgkredsen var imidlertid udformet med kandidaterne angivet i alfabetisk rækkefølge, uden hensyn til at kredsens kandidat skulle stå øverst.

Klagerne har videre anført, at den ønskede placering på stemmesedlen erfaringsmæssigt har en stor betydning for vælgernes afgivelse af personlige stemmer. Det er således en fordel for den kandidat, der står øverst, at hente stemmer i den pågældende kreds, da det historisk signalerer lokal tilknytning til kredsens kandidat og er det første tilgængelige navn.

Endelig har klagerne oplyst, at begge partier havde modtaget bekræftelser fra Ankestyrelsen, hvor det fremgik, at der var indleveret en anden prioriteret rækkefølge af kandidaterne i Nyborgkredsen end den, som fremgik af de udleverede stemmesedler i Nyborgkredsen.

Nyborg Kommunes bemærkninger

Nyborg Kommune har i sin udtalelse redegjort for hændelsesforløbet. Det fremgår heraf, at Nyborg Kommunes sekretariatschef kl. 10.23 modtog et opkald fra Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige, der oplyste, at ministeriet var blevet kontaktet af liste B, der havde konstateret, at der var fejl i rækkefølgen på stemmesedlen i Nyborgkredsen. Kommunen blev bedt om at undersøge, om det var korrekt.

Nyborg Kommunes sekretariatschef bekræftede, at kandidatrækkefølgen var oplistet ud fra den fortegnelse, der var modtaget fra Ankestyrelsen mandag den 24. oktober 2022, og dvs. i alfabetisk rækkefølge. Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige oplyste, at kommunen også skulle have modtaget en prioriteret fortegnelse fra Ankestyrelsen samme dag. Kommunen oplyste hertil, at kommunen ikke havde modtaget den prioriterede fortegnelse, men kun havde modtaget den første fortegnelse, og det derfor ved en fejl var den, som stemmesedlen var blevet udfærdiget ud fra. Der var læst korrektur af stemmesedlen af flere ansatte inden afsendelse til trykkeri, og desværre var der ingen, der havde konstateret, at rækkefølgen var alfabetisk.

Det blev aftalt, at ministeriet straks skulle fremsende den prioriterede fortegnelse pr. e-mail direkte til Nyborg Kommunes sekretariatschef, hvorefter kommunen straks skulle få udarbejdet nye fortegnelser til alle valgsteder i kredsens, som skulle ophænges i både stemmerum og valglokaler. Samtidig skulle

der udarbejdes et særskilt opslag, hvor vælgerne blev gjort opmærksom på fejlen. Det blev aftalt, at Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige skulle modtage information om det videre forløb i kredsen.

Nyborg Kommune kontaktede derefter Kerteminde Kommune, der blev oplyst om fejlen og vigtigheden af, at de – så snart filerne blev modtaget pr. e-mail fra Nyborg Kommunes sekretariatschef – blev printet og bragt ud til alle valgsteder. Samtidig blev alle valgsteder instrueret om, at de skulle sørge for, at vælgerne blev orienteret om fejlen.

Der blev sendt medarbejdere ud til kommunens 13 afstemningssteder med de nye opslag, samtidig med at der blev sendt e-mail til Kerteminde Kommune om at printe og få bragt ud til kommunens seks afstemningssteder. Valgbestyrelsen blev informeret via e-mail. Formanden for kredsen blev informeret umiddelbart efter første henvendelse fra ministeriet.

E-mail med ny tilrettet fortegnelse blev kl. 11.22 sendt til Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige, der meldte tilbage pr. e-mail kl. 11.33, at fortegnelsen var tilfredsstillende, men at opslaget skulle tilrettes, jf. tekst, som ministeriet fremsendte i e-mail. Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige ringede herom kl. 11.45, hvorefter opslaget blev rettet, det tilrettede opslag blev straks sendt ud til valgstederne, og Kerteminde Kommune blev informeret pr. telefon om, at der kom en tilrettet tekst, der skulle ud. Det kvitterede kommunen for.

Den første udgave af teksten på det særskilte opslag var følgende:

»OBS

Vær opmærksom på, at ved partierne A, B, C, D, F, I, K, M, O, V, Æ og Å er kandidaterne fejlagtigt oplistet i alfabetisk orden, og ikke i prioriteret rækkefølge, hvor den lokale kandidat skulle have være nævnt først. Se korrekt rækkefølge på opslag i stemmerum.«

Den tilrettede tekst på det særskilte opslag var følgende:

»OBS

Vær opmærksom på, at ved partierne A, B, C, D, F, I, K, M, O, V, Æ og Å er kandidaterne fejlagtigt oplistet i alfabetisk rækkefølge og ikke i den prioriterede rækkefølge, som partiet havde valgt.«

Ca. kl. 12.30 var alle valgsteder opdateret og informeret om fejlen.

Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige oplyste endvidere i telefonen, at ministeriet havde forespurgt Ankestyrelsen, der havde oplyst, at styrelsen havde sendt de to fortegnelser til to forskellige sikre e-mailadresser. Den første fortegnelse (den i alfabetisk orden) var sendt til sikkerepost@nyborg.dk, og den anden fortegnelse (den prioriterede) var sendt til sikkerpost@nyborg.dk. Ankestyrelsen har oplyst, at styrelsen begge gange havde fået kvittering på, at sikker e-mail er afsendt.

Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige havde ved googlesøgning kunnet fremsøge begge postkasser, dog den ene kun med få hits. Nyborg Kommunes sekretariatschef oplyste, at Nyborg Kommune kun havde postkassen sikkerepost@nyborg.dk, hvilket var den e-mailadresse, som Ankestyrelsen havde sendt den første fortegnelse til.

Nyborg Kommunes sekretariatschef tog rundt og besøgte samtlige afstemningssteder i Nyborg Kommune og kunne ved selvsyn konstatere, at de nye fortegnelser og vejledningen var opsat, jf. vejledningen fra valgsekretariatet.

Ca. kl. 16 kontaktede Nyborg Kommunes sekretariatschef pr. telefon Indenrigs- og Boligministeriets valgansvarlige for at følge op. Ministeriet oplyste, at kommunen havde gjort, hvad der var muligt, og det blev aftalt, at Nyborg Kommune skulle udarbejde en redegørelse om hændelsesforløbet til ministeriet.

Nyborg Kommune har i udtalelsen beklaget den begåede fejl. Kommunen har anført, at kommunen handlede så hurtigt, som det var muligt, efter fejlen blev konstateret. Kommunen har videre anført, at kommunen igangsatte de mulige tiltag for at rette op på fejlen, idet der straks blev opsat korrekte fortegnelser i alle stemmerum og i valglokaler, alle valgsteder blev instrueret i at informere vælgerne om fejlen på valgstederne i forbindelse med valgbehandlingen, og der blev informeret ved opslag både i stemmerum og valglokale.

Ankestyrelsens bemærkninger

Ankestyrelsen har i anledning af klagen om udarbejdelsen af kandidatfortegnelser oplyst, at »den store fortegnelse« og »den prioriterede fortegnelse« den 24. oktober 2022 kl. 9.12 blev fremsendt til e-mailadressen sikkerpost@nyborg.dk, »fortegnelsen« er sendt til e-mailadressen sikkerepost@nyborg.dk. Ankestyrelsen har ikke kunnet sige, hvorfor materialet var sendt til to forskellige e-mailadresser, men begge e-mailadresser fremgik som sikre og tunnelkrypterede, når man sendte e-mail til dem fra Outlook. Hvis de ikke var det, ville det fremgå, inden mailen blev sendt. Der blev heller ikke modtaget retursvar om, at e-mailadressen ikke eksisterede, eller at e-mailen ikke havde kunnet leveres til modtageren.

Videre har Ankestyrelsen ved e-mail af 4. november 2022 til Indenrigs- og Boligministeriet bl.a. oplyst, at Statens It samme dag havde oplyst, at der fra Ankestyrelsens hovedmail blev leveret to e-mails til Nyborg Kommunes mailserver den 24. oktober 2022 kl. 9.12 og 9.41, hvor de to e-mails var afsendt fra Ankestyrelsens hovedmail med henholdsvis a) den store fortegnelse og den prioriterede fortegnelse og b) fortegnelsen. Statens It havde oplyst, at der var modtaget kvitteringer fra Nyborg Kommunes e-mailserver kl. 9.12 og 9.41, som viste, at begge e-mails var modtaget. Derudover havde Statens It undersøgt, at der ikke var modtaget autosvar fra Nyborg Kommune, i et døgn efter at disse e-mail var leveret.

Indenrigs- og Boligministeriets bemærkninger om prioriteret sideordnet opstilling, Ankestyrelsens kandidatfortegnelser og valgbestyrelsens udarbejdelse af stemmesedler

Indenrigs- og Boligministeriet har i sin udtalelse i anledning af klagen henvist til reglerne om opstillingsformer til folketingsvalg i folketingsvalglovens §§ 38-41 a.

Af folketingsvalglovens § 38 følger, at kandidater, der opstiller for et parti, kan være opstillet enten kredsvis eller sideordnet. Af folketingsvalglovens § 40 fremgår om sideordnet opstilling og rækkefølgen, som kandidaterne skal anføres i på stemmesedlen, bl.a., at et parti, der har sideordnet opstilling i en eller flere opstillingskredse, kan anmelde, at storkredsens kandidater anføres i den af partiet prioriterede rækkefølge på stemmesedlen (prioriteret sideordnet opstilling).

Indenrigs- og Boligministeriets har i samme forbindelse henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, afsnit 6.7.2.1, hvoraf bl.a. fremgår, at anmeldelse af prioriteret sideordnet opstilling har den betydning, at partiet selv kan bestemme rækkefølgen af kandidaterne på stemmesedlen i de enkelte opstillingskredse inden for den pågældende storkreds. Det indebærer bl.a., at rækkefølgen af kandidaterne kan være forskellig i de enkelte opstillingskredse i storkredsen.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at partierne anmelder deres valgte opstillingsform til Ankestyrelsen senest kl. 12 10 dage før valgdagen, jf. folketingsvalglovens § 41, stk. 2 og 3. Herefter udarbejder Ankestyrelsen fortegnelser over de opstillede kandidater for hver storkreds efter reglerne i folketingsvalglovens § 42, stk. 1 og 2. Ankestyrelsen skal således udarbejde en fortegnelse for hver enkelt opstillingskreds, der angiver rækkefølgen af kandidaterne for de partier, der har anmeldt prioriteret sideordnet opstilling. Fortegnelserne sendes straks til valgbestyrelserne i storkredsen til brug for fremstilling af stemmesedler og opslag for de enkelte opstillingskredse, jf. folketingsvalglovens § 42, stk. 2. På grundlag af fortegnelserne udarbejder valgbestyrelsen stemmesedler og opslag til hver enkelt opstillingskreds efter reglerne i folketingsvalglovens §§ 43 og 44.

Om tilvejebringelse af stemmesedler og opslag har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til folketingsvalglovens § 43, hvoraf bl.a. fremgår at valgbestyrelsen tilvejebringer stemmesedler til brug ved afstemningen i opstillingskredsen samt opslag. Stemmesedler og opslag udarbejdes på grundlag af de fortegnelser over de opstillede kandidater, der er nævnt i § 42, stk. 1. Stemmesedlen skal indeholde navnene på samtlige kandidater, der er opstillet i storkredsen. Kandidater, der opstiller for et parti, anføres samlet i et særskilt felt for det pågældende parti og i den rækkefølge, der er angivet i § 39, stk. 2, og § 40, stk. 2 og 3.

I samme forbindelse har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til § 5, stk. 1 og 2, i bekendtgørelse om stemmesedler til brug ved folketingsvalg (stemmeseddelbekendtgørelsen). Heraf fremgår bl.a., at der under et partis bogstavbetegnelse og navn opføres navnene på de kandidater, som er opstillet for partiet i storkredsen. Navnet på den eller de kandidater, der er opstillet i vedkommende opstillingskreds, anføres med halvfede typer øverst og i alfabetisk rækkefølge efter efternavn eller mellemnavn, såfremt dette skal anføres i stedet for efternavn. Har partiet anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, skal kandidaterne dog anføres i den af partiet prioriterede rækkefølge.

Ydermere har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til, at det fremgår af afsnit 6.11.1 i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, at valgbestyrelsen sørger for at få fremstillet stemmesedlerne til brug ved afstemningen i opstillingskredsen. Valgbestyrelsen skal sørge for, at det nødvendige antal stemmesedler er afleveret til kommunalbestyrelsen i god tid inden afstemningens begyndelse.

Stemmesedlerne udarbejdes på grundlag af de fortegnelser over de opstillede kandidater samt fortegnelser over rækkefølgen af kandidater for partier, der har anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, som Ankestyrelsen har fremsendt.

Det fremgår udtrykkeligt af dette afsnit i vejledningen, at Indenrigs- og Boligministeriet opfordrer valgbestyrelserne til at udvise stor opmærksomhed på nøje korrekturlæsning af udkast til stemmesedler.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at ministeriet på dagen for valgudskrivelsen, den 5. oktober 2022, endvidere sendte et brev til alle valgbestyrelser om valgbestyrelsens vigtigste opgaver i forbindelse med fremstilling af stemmesedler og opslag m.v. ved folketingsvalget den 1. november 2022. Af brevet, der blev sendt til alle kommuners hovedpostkasser, herunder kommune@nyborg.dk, fremgik bl.a. følgende om stemmesedler og opslag:

»Fristen for partiernes meddelelse til Ankestyrelsen om godkendelse af kandidater samt anmeldelse af opstillingsform m.v. udløber lørdag den 22. oktober 2022 kl. 12.

Snarest muligt efter udløbet af denne frist og senest mandag den 24. oktober 2022 vil valgbestyrelsen fra Ankestyrelsen til brug for fremstillingen af stemmesedler og opslag modtage tre slags fortegnelser:

Den Store Fortegnelse over de opstillede kandidater i storkredsen,
Fortegnelsen over de opstillede kandidater i storkredsen samt
fortegnelser over prioriterede kandidater i den eller de opstillingskredse, som henhører under valgbestyrelsen (se nedenfor).

Fortegnelsen adskiller sig som hidtil fra Den Store Fortegnelse ved, at den ikke indeholder andre personlige oplysninger om kandidaterne end deres stemmeseddelnavne. Den Store Fortegnelse indeholder herudover oplysning om kandidaternes stillingsbetegnelse, fulde navn, bopæl og cpr-nummer.

Et parti, hvis kandidater er sideordnet opstillet, kan vælge prioriteret sideordnet opstilling, hvor partiet bestemmer rækkefølgen af alle kandidaterne på stemmesedlen i hver opstillingskreds. I det tilfælde vil Ankestyrelsen udarbejde særskilte fortegnelser over rækkefølgen af kandidaterne i den eller de opstillingskredse, hvor denne opstillingsform er valgt.

Hvis et parti har valgt prioriteret sideordnet opstilling, skal opstillingskredsens kandidater anføres først i den prioriterede rækkefølge efterfulgt af øvrige kandidater i storkredsen ligeledes i den prioriterede rækkefølge.

[...]

Både Den Store Fortegnelse over opstillede kandidater i storkredsen og fortegnelserne over prioriterede kandidater skal anvendes ved udformning af stemmesedler. Af Den Store Fortegnelse over opstillede kandidater i storkredsen fremgår, hvilken opstillingsform partierne har anmeldt, samt i hvilke opstillingskredse inden for storkredsen kandidaterne er opstillet. Hvis et parti har anmeldt prioriteret sideordnet opstilling i en eller flere opstillingskredse inden for storkredsen, vil anmeldelsen heraf fremgå af Den Store Fortegnelse over opstillede kandidater i storkredsen. Selve rækkefølgen af partiets prioriterede kandidater i de enkelte opstillingskredse vil derimod fremgå af fortegnelserne over prioriterede kandidater for den eller de pågældende opstillingskredse.

Ministeriet forventer i lighed med folketingsvalget i 2019 at sende nærmere vejledning til valgbestyrelserne om rækkefølgen af kandidater m.v., når fortegnelserne foreligger.

Om fremstilling af stemmesedler og opslag se nærmere vejledningens afsnit 6.11 samt bilag 3 til vejledningen, der gengiver bekendtgørelse nr. 1519 af 14. december 2017 om stemmesedler til brug ved folketingsvalg, og bilag 4 og 5 til vejledningen, der viser udsnit af fiktive stemmesedler samt indeholder en forklarende tekst hertil.

[...]

Folketinget har generelt opfordret til, at kommunerne (valgbestyrelserne) i forbindelse med kommende valg udviser stor opmærksomhed på nøje korrekturlæsning af udkast til stemmesedler.

Hvis valgbestyrelsen er det mindste i tvivl om forståelsen af reglerne, betydningen af bestemte opstillingsformer eller lignende, skal ministeriet kontaktes for at yde vejledning, inden stemmesedlerne trykkes. Ministeriet står til rådighed med vejledning om disse regler også uden for almindelig kontortid.«

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere oplyst, at ministeriet den 24. oktober 2022, hvor Ankestyrelsen sendte alle fortegnelser til valgbestyrelserne, også sendte et brev til alle valgbestyrelser om udarbejdelsen af stemmesedler. Af brevet, der blev sendt til alle kommuners hovedpostkasser, herunder kommune@nyborg.dk, fremgik bl.a. følgende om udarbejdelse af stemmesedler:

»Valgbestyrelsen skal udarbejde stemmesedler på grundlag af »Fortegnelsen«, »Den Store Fortegnelse« og »Fortegnelsen over prioriterede kandidater«, som valgbestyrelserne d.d. har modtaget fra Ankestyrelsen.

Indenrigs- og Boligministeriet opfordrer valgbestyrelserne til at udvise stor opmærksomhed på nøje korrekturlæsning af udkast til stemmesedler.

Hvis valgbestyrelsen er det mindste i tvivl om rækkefølgen af kandidater på stemmesedlen eller andre forhold i forbindelse med udarbejdelse af stemmesedler, skal valgbestyrelsen tage kontakt til Indenrigs- og Boligministeriet, inden stemmesedlerne trykkes.

Indenrigs- og Boligministeriet står til rådighed med vejledning om forståelsen af reglerne, betydningen af bestemte opstillingsformer eller lignende – også uden for almindelig arbejdstid.

[...]

Nedenfor er beskrevet de forhold, som alle valgbestyrelser skal være opmærksomme på. Derefter har Indenrigs- og Boligministeriet beskrevet de forhold, som valgbestyrelserne i de enkelte kredse skal være opmærksomme på. Inddelingen er lavet efter storkredse.«

For så vidt angår Fyns Storkreds, fremgik det af brevet, at alle partier bortset fra Q og Ø havde anmeldt prioriteret sideordnet opstilling. Kandidaterne for A, B, C, D, F, I, K, M, O, V, Æ og Å skulle derfor på stemmesedlen stå i den rækkefølge, der fremgik af »Fortegnelsen over prioriterede kandidater« for den pågældende opstillingskreds.

Endelig har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at ministeriet samme eftermiddag endvidere sendte følgende e-mail til alle kommuner, herunder til kommune@nyborg.dk:

»Til kommunens valgansvarlige

I de fortegnelser fra KMD's valgsystem, som Ankestyrelsen udsendte til kommunerne i formiddags, er der anvendt en skrifttype og understregning, som gør, at bogstavbetegnelserne O og Q er svære at skelne for partierne Dansk Folkeparti og Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti.

KMD har på Indenrigs- og Boligministeriets anmodning udformet vedlagte fortegnelser, hvor skrifttypen er ændret, og hvor teksten fremstår tydeligere. Der er ikke ændret andet i fortegnelserne. Der vedlægges fortegnelser for alle landets 10 storkredse.

Kommunen bedes anvende de vedlagte fortegnelser ved brevstemmeafgivningen i kommunen, herunder i vælgernes hjem m.v. Vær opmærksom på at anvende den fortegnelse, som hører til kommunens storkreds.

Ministeriet har i dag modtaget henvendelser fra et par kommuner, der ved en fejl har anvendt fortegnelsen over prioriterede kandidater ved brevstemmeafgivningen. Denne fortegnelse må ikke anvendes ved brevstemmeafgivningen, da den ikke indeholder alle partier. Fortegnelsen over prioriterede kandidater skal alene anvendes ved udformningen af stemmesedler.«

Indenrigs- og Boligministeriets bemærkninger om omfanget af fejlene i stemmeseddelrækkefølgen og konsekvenserne heraf

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at 12 af de i alt 14 opstillede partier i Nyborgkredsen havde anmeldt prioriteret sideordnet opstilling. På stemmesedlerne var samtlige kandidater for de 12 partier, der havde anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, anført i alfabetisk rækkefølge i stedet for i den rækkefølge, som partiet havde anmeldt. Konkret har det indebåret, at rækkefølgen af kandidaterne for 11 partier var forkert, idet D. Nye Borgerlige havde valgt en prioritering, der svarede til alfabetisk rækkefølge. Kandidaterne for Q. Frie Grønne, Danmarks Nye Venstrefløjsparti og Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne stod i rigtig rækkefølge, dvs. den rækkefølge, der fulgte af den partiliste, de to partier havde anmeldt.

Indenrigs- og Boligministeriet har videre oplyst, at ministeriet har gennemgået de personlige stemmetal for de kandidater, der skulle have stået øverst på stemmesedlen for hvert parti (spidskandidaten), for at vurdere, hvad der skulle til for at kunne ændre på, hvem der blev valgt, eller placeringen i stedfortræderrækkefølgen, og i hvilket omfang fejlen i stemmeseddelrækkefølgen kan have haft betydning for kandidatens stemmetal – og derigennem kandidatens mulighed for at blive valgt eller for kandidatens placering i stedfortræderrækkefølgen. Ministeriet har alene set på stemmetallene for spidskandidaterne, dels som følge af omfanget af opgaven, dels som følge af det forhold, at det navnlig er placeringen øverst på stemmesedlen for partiet, der har betydning for, hvor mange personlige stemmer kandidaten opnår.

Vedrørende de enkelte partiers forhold har Indenrigs- og Boligministeriet herefter anført følgende:

»For A. Socialdemokratiet skulle klageren Lasse Haugaard Pedersen have stået øverst, men stod i stedet næstnederst. Lasse Haugaard Pedersen fik 1.102 personlige stemmer i Nyborgkredsen, hvilket var flest af alle partiets kandidater og 302 stemmer flere end Trine Bramsen, der fejlagtigt stod øverst og fik næstflest personlige stemmer i Nyborgkredsen.

For K. KD – Kristendemokraterne skulle Michelle West have stået øverst, men stod i stedet næstnederst. Partiet opnåede ikke valg til Folketinget, og de enkelte kandidaters stemmetal er dermed uden betydning for opgørelsen af valget.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Michelle West.

For M. Moderaterne skulle Rosa Eriksen have stået øverst, men stod i stedet som nr. 2. Rosa Eriksen fik 422 personlige stemmer i Nyborgkredsen – flest af alle partiets kandidater. I hele storkredsen fik hun 4.469 personlige stemmer – igen flest af alle partiets kandidater – og blev valgt til Folketinget på det kredsmandat, partiet opnåede i Fyns Storkreds.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Rosa Eriksen.

For O. Dansk Folkeparti skulle Frank Sørensen have stået øverst, men stod i stedet næstnederst. Frank Sørensen fik 44 personlige stemmer i Nyborgkredsen. I hele storkredsen fik han 113 personlige stemmer. Partiet vandt ét mandat i Fyns Storkreds, og Frank Sørensen blev 6. (og sidste) stedfortræder med 9 stemmer færre end stedfortræder nr. 5 og 49 stemmer færre end stedfortræder nr. 4.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Frank Sørensen.

For V. Venstre, Danmarks Liberale Parti skulle Bo Sandberg have stået øverst, men stod i stedet nederst. Bo Sandberg fik 211 personlige stemmer i Nyborgkredsen. I hele storkredsen fik han 313 personlige stemmer. Partiet vandt to mandater i Fyns Storkreds, og Bo Sandberg blev 5. stedfortræder med 134 stemmer færre end stedfortræder nr. 4.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Bo Sandberg.

For Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg skulle Jens Henrik W. Thulesen Dahl have stået øverst, men stod i stedet som nr. 2. Jens Henrik W. Thulesen Dahl fik 262 personlige stemmer i Nyborgkredsen – flest af alle partiets kandidater. I hele storkredsen fik han 2.210 personlige stemmer – igen flest af alle partiets kandidater – og blev valgt til Folketinget på det kredsmandat, partiet opnåede i Fyns Storkreds.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Jens Henrik W. Thulesen Dahl.

For Å. Alternativet skulle Marianne Lassen have stået øverst, men stod i stedet næstnederst. Marianne Lassen fik 11 personlige stemmer i Nyborgkredsen. I hele storkredsen fik hun 59 personlige stemmer. Partiet fik ingen mandater i Fyns Storkreds, og Marianne Lassen blev 10. (og sidste) stedfortræder med 34 stemmer færre end stedfortræder nr. 9.

Det er Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at fejlen i stemmeseddelrækkefølgen ikke har haft nævneværdig betydning for valgresultatet for Marianne Lassen.«

Indenrigs- og Boligministeriets sammenfatning og vurdering

Til sammenfatning har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at selv om alle partier og kandidater var anført på stemmesedlen i Nyborgkredsen og dermed var fuldt tilgængelige for vælgernes stemmeafgivning, anser ministeriet det for at være en alvorlig fejl, at kandidaterne for partierne A, B, C, F, I, K, M, O, V, Æ og Å ikke var anført i den korrekte rækkefølge på stemmesedlen i Nyborgkredsen.

Indenrigs- og Boligministeriet har kunnet konstatere, at Ankestyrelsen har udarbejdet en korrekt prioriteret fortegnelse over partierne i Nyborgkredsen, som Ankestyrelsen har sendt til sikkerpost@nyborg.dk,

uden at afsendelsen har givet Ankestyrelsen anledning til at tro, at valgbestyrelsen i Nyborg Kommune ikke havde modtaget e-mailen.

På det foreliggende grundlag er det Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at den skete fejl beror på valgbestyrelsen i Nyborg Kommune.

Indenrigs- og Boligministeriet har videre påpeget, at det som anført fremgår af folketingsvalgloven og den tilhørende stemmeseddelbekendtgørelse og vejledning om afholdelse af folketingsvalg, at partier, der har anmeldt prioriteret sideordnet opstilling, skal opføres på stemmesedlen i den af partiet anmeldte rækkefølge. Indenrigs- og Boligministeriet har desuden sendt to breve og en e-mail til kommunerne med besked om at være særligt opmærksomme på at benytte den rette kandidatfortegnelse ved fremstillingen af stemmesedlerne og med en gennemgang af de enkelte partiers valgte opstillingsformer specifikt i Fyns Storkreds.

Da valgbestyrelsen i Nyborg Kommune efter det oplyste ikke modtog den prioriterede fortegnelse fra Ankestyrelsen, er det Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at kommunen af egen drift burde have reageret på, at den ikke havde modtaget den nødvendige fortegnelse til udarbejdelsen af stemmesedler.

Indenrigs- og Boligministeriet har ikke kunnet udelukke, at fejlen har haft betydning for de enkelte kandidaters personlige stemmetal og som afledt virkning heraf for kandidatudvælgelsen og stedfortræder-rækkefølgen.

Ministeriet har i den forbindelse bemærket, at der ved folketingsvalget den 18. juni 2015 var en fejl i stemmesedlen i bl.a. Ringkøbingkredsen i Vestjyllands Storkreds, hvor kandidaten uden for partierne manglede på stemmesedlen, hvilket betød, at vælgerne i Ringkøbingkredsen på valgdagen helt var afskåret fra at stemme på kandidaten. Udvalget til Prøvelse af Valgene udtalte sin skarpe kritik af fejlen, men fandt dog ikke grundlag for at indstille til Folketinget at beslutte, at der skulle afholdes omvalg, eller for i øvrigt at foretage sig yderligere i anledning af forløbet. Udvalget opfordrede på baggrund af sagen generelt til, at kommunerne i forbindelse med kommende valg udviser stor opmærksomhed på nøje korrekturlæsning af udkast til stemmesedler.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at ministeriet har noteret sig, at Nyborg Kommune har beklaget den begåede fejl, og at kommunen i samråd med ministeriet – straks efter at kommunen blev opmærksom på fejlen – igangsatte de mulige tiltag for at rette op på fejlen, idet der omkring kl. 12.30 var opsat korrekte fortegninger i alle stemmerum og valglokaler, ligesom alle valgsteder var blevet instrueret i at informere vælgerne om fejlen.

Indenrigs- og Boligministeriet har tilsluttet sig grundlaget for kommunens beklagelse og oplyst, at ministeriet forventer, at valgbestyrelsen i Nyborg Kommune træffer de nødvendige foranstaltninger til fremover at varetage sine opgaver på valgområdet i overensstemmelse med lovgivningen, således at en lignende fejl ikke sker ved kommende valg.

Udvalget tager det af Nyborg Kommune, Ankestyrelsen og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning, herunder ministeriets opfattelse af, at den skete fejl beror på valgbestyrelsen.

Udvalget noterer sig i lighed med Indenrigs- og Boligministeriet, at Nyborg Kommune har beklaget den begåede fejl, og at kommunen i samråd med ministeriet – straks efter at kommunen blev opmærksom på fejlen – igangsatte de mulige tiltag for at rette op på fejlen, idet der omkring kl. 12.30 på valgdagen var opsat korrekte fortegninger i alle stemmerum og valglokaler, ligesom alle valgsteder var blevet instrueret i at informere vælgerne om fejlen.

Udvalget noterer sig imidlertid endvidere, at kommunen ved to lejligheder op til folketingsvalget er blevet gjort opmærksom på reglerne om udarbejdelse af stemmesedler og på vigtigheden af nøje korrekturlæsning af udkast til stemmesedler, ligesom kommunen ved ministeriets brev af 24. oktober

2022 udtrykkeligt fik oplyst, hvilke partier der havde anmeldt prioriteret sideordnet opstilling i Fyns Storkreds. Udvalget bemærker i den forbindelse, dels at prioriteret sideordnet opstilling ved folketingsvalg ikke er et nyt eller usædvanligt fænomen, dels at det ikke kan udelukkes, at en manglende indplacering af en kandidat øverst på stemmesedlen for et parti kan have betydning for, hvor mange personlige stemmer kandidaten opnår. Udvalget finder herefter, at det i forbindelse med den korrekturlæsning ved flere medarbejdere, som ifølge det af kommunen oplyste er foretaget, og valgbestyrelsens godkendelsesprocedure, burde have stået klart for valgbestyrelsen, at man var i færd med at godkende en stemmeseddel, hvor kandidaterne for 11 af de 14 opstillingsberettigede partier stod i forkert rækkefølge, og at dette eventuelt kunne få betydning for de enkelte kandidaters stemmetal. Udvalget finder, at der er tale om en særdeles alvorlig fejl, og at valgbestyrelsens handlemåde ved udformningen af stemmesedlen har været yderst kritisabel. Udvalget forventer i lighed med Indenrigs- og Boligministeriet, at valgbestyrelsen træffer de nødvendige foranstaltninger til fremover at varetage sine opgaver i overensstemmelse med lovgivningen.

Ud fra de samme betragtninger, som Indenrigs- og Boligministeriet har anført med hensyn til de konkrete konsekvenser af fejlen, finder udvalget ikke grundlag for yderligere tiltag fra Folketingets side. Udvalget bemærker dog, at udvalget på baggrund af to tilsvarende klager ved folketingsvalget i 2015 over, at en stemmeseddel var udformet alfabetisk og ikke prioriteret sideordnet, generelt opfordrede til, at kommunerne i forbindelse med kommende valg udviser stor opmærksomhed på nøje korrekturlæsning af udkast til stemmesedler. Da der på trods af denne opfordring atter er konstateret en sådan fejl ved udformningen af en stemmeseddel ved folketingsvalget den 1. november 2022, skal udvalget opfordre Indenrigs- og Boligministeriet til at overveje muligheden for at iværksætte yderligere tiltag for at sikre, at dette ikke gentager sig.

3) Gradimir Miljkovic, København, har ved e-mail af 2. november 2022 klaget over folketingsvalget og har bl.a. anført, at der bør være nyvalg, da han er af den opfattelse, at der er sket mange fejl ved afholdelsen af folketingsvalget. Videre har Gradimir Miljkovic anført, at det er udemokratisk, at borgere på bl.a. hospitaler og plejehjem nægtes adgang til at stemme. Gradimir Miljkovic har endvidere anført, at der er sket store brud med valglisten på Fyn, og at børn under 18 år kunne stemme til valget.

Indenrigs- og Boligministeriet har i sin udtalelse i anledning af klagen oplyst, at ministeriet har forstået klagen som en klage over valghandlingen i forbindelse med folketingsvalget, herunder som en klage over, at vælgere, der er indlagt på sygehuse, og vælgere, der bor på plejehjem eller i andre boformer, ikke kunne stemme. Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere forstået Gradimir Miljkovics klage som en klage over fejl i stemmesedlerne i Nyborgkredsen og som en klage over, at børn under 18 år kunne stemme.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til, at reglerne for stemmeafgivning for vælgere, der er indlagt på sygehuse, og vælgere, der bor eller opholder sig på plejehjem og i andre nærmere angivne boformer, findes i folketingsvalglovens § 54, stk. 1 og 2, og § 56, stk. 1. Det følger således af folketingsvalglovens § 54, stk. 1 og 2, at vælgere, der er indlagt på sygehuse, kan brevstemme på sygehuset, og at vælgere, der bor eller opholder sig i de i § 54, stk. 2, nr. 1-6, angivne boformer eller boliger, kan brevstemme i boformen eller boligen.

Om stemmer afgivet af børn under 18 år har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til, at det af folketingsvalglovens § 1 fremgår, at enhver, som har dansk indfødsret, er fyldt 18 år og har fast bopæl i riget har valget til Folketinget, medmindre vedkommende er umyndig.

Indenrigs- og Boligministeriet har i den forbindelse oplyst, at ministeriet ikke er bekendt med hændelser, hvor børn under 18 år ved en fejl har stemt til folketingsvalget den 1. november 2022.

For så vidt angår Gradimir Miljkovics klage over fejl i stemmesedlerne i Nyborgkredsen, har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til ministeriets bemærkninger til klagen fra Socialdemokratiet og Venstre og

klagen fra Lasse Haugaard Pedersen over fejl i stemmesedlerne i Nyborgkredsen ved folketingsvalget den 1. november 2022.

Gradimir Miljkovics klage har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

4) *Hans Knudsen, Skovlunde*, har ved e-mail af 28. oktober 2022 klaget over den meget mangelfulde og tvetydige kommunikation fra Ballerup Kommune om muligheden for at brevstemme. Hans Knudsen har ligeledes klaget over, at kommunen ikke udviste konduite og gav brevstemmestederne besked om at holde åbent for afgivelse af brevstemmer inden for det tidsrum, som kommunen selv havde kommunikeret ud.

Hans Knudsen har bl.a. oplyst, at han gerne vil klage over, at han på grund af fejlagtig og decideret vildledende information fra Ballerup Kommune er blevet frataget sin mulighed for at brevstemme. Han skulle arbejde i Jylland på valgdagen, fra før valgstederne åbnede og frem til og med onsdag. Han havde derfor planlagt at brevstemme og havde i den forbindelse orienteret sig grundigt om muligheden for dette. Han benyttede sig af den information, der fremgik af kommunens hjemmeside om folketingsvalget. I klagen har han vedlagt skærbilleder af informationen. Heraf fremgår det bl.a., at det er muligt at brevstemme i den betjente åbningstid på Skovlunde Kulturhus, der om fredagen er kl. 10-17.

Hans Knudsen har herudover oplyst, at han ankom til kulturhuset præcis kl. 16.01, hvor han blev afvist af personalet. Personalet oplyste, at de havde fået besked fra rådhuset om at lukke køen kl. 16.00, og at han derfor ikke kunne brevstemme.

Endvidere har Hans Knudsen anført, at personalet allerede fra anden side havde fået oplyst, at der var offentliggjort tvetydige eller fejlagtige informationer om, hvor længe der var åbent for at brevstemme brevstemmeafgivningen.

Hans Knudsen har henvist til folketingsvalglovens § 56, hvoraf det fremgår, at brevstemmesteder som minimum skal holdes åben til kl. 16. Han har derfor anført, at der intet var til hinder for, at Ballerup Kommune, nu hvor situationen var opstået kunne have udvist konduite og ladet ham stemme, specielt når de allerede var opmærksomme på, at de selv havde offentliggjort fejlagtig information.

Ballerup Kommune har i anledning af klagen oplyst, at kommunen kan konstatere, at der ikke i tilstrækkelig grad er synliggjort på kommunens hjemmeside, at man kunne brevstemme fredag den 28. oktober 2022 frem til kl. 16.00, både hvad angår Borgerservice på rådhuset og de øvrige brevstemmesteder på biblioteker og kulturhuse. Kommunen har anført, at man med den anvendte formulering om, at det er muligt alle steder at brevstemme inden for den i øvrigt gældende åbningstid, ikke kunne forvente, at borgere ville forstå, at brevstemmeafgivningen fredag den 28. oktober blev afsluttet kl. 16.00.

Ballerup Kommune har videre oplyst, at kommunens valgansvarlige på baggrund af denne episode har indskærpet for det personale, der opdaterer kommunens hjemmeside, at der ikke fremadrettet må være tvivl om, hvornår der er adkomst til at brevstemme på alle kommunens lokationer. Ligeledes er der planlagt evalueringsmøder mellem Borgerservice og de decentrale enheder, der står for at håndtere brevstemmer. Her vil ét af emnerne være at sikre, at der fremadrettet sker den nødvendige kommunikation til borgere om brevstemmeprocessen.

Endvidere har Ballerup Kommune bekræftet, at Skovlunde Kulturhus ringede til Borgerservice fredag den 28. oktober og oplyste, at de havde lukket valgbehandlingen ned, hvorefter der kom en borger for at brevstemme kl. 16.03. Fordi kulturhuset havde afsluttet valgbehandlingen, blev de af Borgerservice vejledt om, at borgeren skulle afvises. I forlængelse heraf har kommunen oplyst, at Valgsekretariatet foranlediget heraf har indskærpet over for Borgerservice, at brevstemmeafvikling til kl. 16.00 den 28. oktober 2022 var en minimumsbestemmelse. Dermed var der ikke lovbestemte krav om, at valgbehandlingen skulle

være afsluttet kl. 16.00. Af den grund burde borgere, der på dette tidspunkt stod i kø, ikke være blevet afvist. Valgsekretariatet har derfor bedt Borgerservice om at sørge for, at der i evalueringen mellem Borgerservice og de decentrale enheder gøres klart, at borgere i kø kan stemme, også selvom dagens åbningstid er overskredet, så længe udstyr til at gennemføre valghandlingen er til stede.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 56, stk. 2, at der på mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, som minimum skal holdes åbent for brevstemmeafgivning i tidsrummet 9-16 den sidste dag, hvor der kan brevstemmes. Der er tale om en minimumsbestemmelse, og der kan således holdes åbent i længere tid. Ministeriet har endvidere henvist til afsnit 8.2.3 om åbningstider og annoncering i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at Ballerup Kommune har oplyst, at det ikke i tilstrækkelig grad var synliggjort på kommunens hjemmeside, at brevstemmeafgivningen kun var åben frem til kl. 16.00 fredag den 28. oktober 2022 i Borgerservice på rådhuset og på de øvrige brevstemmesteder. Kommunen har desuden bekræftet, at personalet på Skovlunde Kulturhus blev vejledt af Borgerservice om at afvise en borger, der kom for at brevstemme kl. 16.03, da kulturhuset på dette tidspunkt havde lukket valghandlingen ned.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at Ballerup Kommune har oplyst, at kommunen internt har indskærpet, at der fremadrettet ikke må være tvivl om, hvornår der kan brevstemmes på alle kommunens lokationer, og at kommunen fremadrettet vil sikre den nødvendige kommunikation til borgere om brevstemmeprocessen. Kommunen har videre oplyst, at den internt har indskærpet, at brevstemmeafgivningen den 28. oktober 2022 ikke skulle være afsluttet kl. 16, og at vælgere, der på dette tidspunkt stod i kø for at brevstemme, ikke skulle afvises. Ballerup Kommune har endelig oplyst, at begge punkter indgår i kommunens evaluering af valgafholdelsen.

Indenrigs- og Boligministeriet har bemærket, at ministeriet finder det beklageligt, at Hans Knudsen blev afvist fra at brevstemme, da han var mødt op kl. 16.03, idet det af Ballerup Kommunes hjemmeside fremgik, at åbningstiden om fredagen var til kl. 17.

Endelig har Indenrigs- og Boligministeriet anført, at Ballerup Kommunes udtalelse herefter ikke giver ministeriet anledning til bemærkninger, da Ballerup Kommune har erkendt, at der i det konkrete tilfælde er sket en fejl, at kommunen har indskærpet dette internt, og at kommunen fremadrettet vil have øget fokus på oplysningerne på kommunens hjemmeside og på kommunikationen med vælgerne om brevstemmeprocessen.

Udvalget tilslutter sig Indenrigs- og Boligministeriets karakteristik af forløbet som beklageligt. Udvalget finder, at klagerens oplevelse er udtryk for en helt urimelig mangel på konduite fra Ballerup Kommunes side. Udvalget noterer sig, at kommunen fremadrettet vil have et øget fokus på kommunikationen om brevstemmeprocessen. Udvalget skal i den forbindelse bemærke, at det er af stor vigtighed, at kommunen kommunikerer klart og præcist til borgerne om åbningstiderne for alle brevstemmesteder.

5) Lone Buk Jørgensen, Faxe, har ved e-mail af 31. oktober 2022 klaget over forholdene i forbindelse med brevstemmeafgivning på demensplejehjemmet Grøndalshusene i Haslev, hvor Lone Buk Jørgensens ægtefælle bor. Lone Buk Jørgensen har oplyst, at de valgtilforordnede ankom til plejehjemmet og spurgte, om nogen ville stemme. Lone Buk Jørgensens mand svarede bekræftende på dette, men vidste ifølge Lone Buk Jørgensen ikke, hvad han svarede på, eller hvad partierne står for. De valgtilforordnede spurgte ham, hvem han ville stemme på, og da han ikke vidste dette, begyndte de at opremse bogstaverne for partierne. På det tidspunkt brød personalet ind og sagde, at han jo også kunne stemme blankt, hvilket han indvilligede i. Lone Buk Jørgensen har i sin klage spurgt, hvordan man i det hele taget kan gå ind i et dementcenter og spørge, om beboerne vil stemme.

Faxe Kommune har i anledning af klagen bekræftet forløbet og oplyst, at kommunen gennemførte brevstemmeafgivning på demenscenteret Grøndalshusene efter bekendtgørelse nr. 1137 af 18. oktober 2017 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Kommunen har videre oplyst, at beboerne havde ret til at blive tilbudt at brevstemme i boformen, idet en vælger dog kun må få personlig bistand til at udfylde stemmesedlen, hvis vælgeren umiddelbart over for stemmemodtagerne utvetydigt kan tilkendegive, hvorledes vælgeren ønsker at stemme, jf. folketingsvalglovens § 61, stk. 6.

Vejledning skal ydes på en måde, hvor stemmemodtagerne og de personer, der yder personlig bistand, ikke giver vælgeren råd eller opfordring, med hensyn til hvorledes vælgeren skal stemme, jf. folketingsvalglovens § 62, stk. 1, 1. pkt. Stemmeafgivningen skal tilrettelægges således, at stemmehemmeligheden bevares. Kommunen har yderligere oplyst, at kommunen vil sørge for i endnu højere grad at tydeliggøre dette over for stemmemodtagere og plejepersonale. Inden de tilforordnede kører ud for at modtage brevstemmer i vælgerens hjem og på plejehjem m.v., gives en grundig fælles instruktion. De tilforordnede har også modtaget Indenrigs- og Boligministeriets informationsfolder om hjælp til stemmeafgivning og Tip en 13'er.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til, at det følger af grundlovens § 29, stk. 1, 1. pkt., og folketingsvalglovens § 1, at enhver, som har dansk indfødsret, fast bopæl i riget og er fyldt 18 år, har valgret til Folketinget, medmindre vedkommende er umyndiggjort.

Ministeriet har oplyst, at den negative valgretsbetingelse, at vælgeren ikke må være umyndig, skal forstås således, at vælgeren ikke må være umyndiggjort ved en fuld fratagelse af den retlige handleevne. Hvis fratagelsen af den retlige handleevne er begrænset til alene at angå bestemte aktiver eller anliggender, er vedkommende fortsat myndig, jf. værgemålslovens § 6, stk. 1, 2. pkt., og § 6, stk. 2, 2. pkt. Det forhold, at en vælger som følge af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne måtte være tilbudt ophold i en særligt egnet boform, jf. kapitel 20 i lov om social service, udelukker således ikke, at vedkommende har valgret til Folketinget.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til § 54, stk. 2, nr. 1, § 61, stk. 6, og § 62, stk. 1, i folketingsvalgloven, hvoraf det bl.a. følger, at vælgere, der opholder sig på et plejehjem, kan brevstemme på plejehjemmet, at der kun kan ydes personlig bistand til udfyldning af stemmesedlen, hvis vælgeren utvetydigt over for den eller dem, der skal yde bistanden, kan tilkendegive, hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren ønsker at stemme på, og at stemmemodtagere og personer, der yder personlig bistand til brevstemmeafgivningen, ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen må give en vælger råd eller opfordring, med hensyn til hvilket parti eller hvilken kandidat vælgeren skal stemme på.

Indenrigs- og Boligministeriet har yderligere henvist til § 6, § 16 og § 17, stk. 1, 2 og 3, i bekendtgørelse om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen. Det følger heraf bl.a., at stemmemodtagerne om nødvendigt skal vejlede vælgeren om, hvordan der brevstemmes, herunder om muligheden for at få hjælp til stemmeafgivningen. Stemmemodtagerne må ikke uopfordret give vælgeren oplysninger om andet end om, hvilke partier der er opstillet til folketingsvalget, og – hvis brevstemmeafgivningen finder sted senere end 10 dage før valgdagen – om de kandidater, der er opstillet til folketingsvalget i den pågældende storkreds. Dette gælder også eventuelle personer, der yder bistand til vælgeren.

Ministeriet har uddybende henvist til, at det fremgår af afsnit 8.4.1.1 om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, herunder i pleje- og ældreboliger, samt i vælgerens hjem, at enhver vælger, der bor eller opholder sig i en af de boformer og boliger, der er nævnt i § 1, stk. 2, i bekendtgørelsen om brevstemmeafgivning i visse boformer og boliger efter lov om social service og boliglovgivningen, kan brevstemme i boformen eller boligen.

Om fremgangsmåden fremgår det af vejledningens afsnit 8.4.3, at ved brevstemmeafgivning, som foregår i vælgerens egen bolig, må pårørende, besøgende eller andre bortset fra stemmemodtagerne og en eventuel hjælper, vælgeren har udpeget, ikke være til stede i det lokale, hvor brevstemmeafgivningen finder sted, medmindre vælgeren udtrykkeligt tilkendegiver sit ønske herom. Foregår brevstemmeafgivningen ikke i vælgerens egen bolig, men i et særligt lokale i tilknytning til eller i umiddelbar nærhed af boligen, skal stemmeafgivningen tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til stemmeafgivningen sker uden for hørevidde af andre end vælgeren og stemmemodtagerne og/eller en eventuel personligt udpeget hjælper. Stemmemodtagerne skal sørge for, at denne regel overholdes.

Endvidere fremgår det af vejledningens afsnit 8.4.3, at stemmemodtagerne og de personer, der yder personlig bistand, ikke i forbindelse med brevstemmeafgivningen må give en vælger råd eller opfordring med hensyn til, hvorledes vælgeren skal stemme.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at Faxe Kommune har oplyst, at kommunen kan bekræfte det hændelsesforløb, der er beskrevet i klagen af 31. oktober 2022.

Indenrigs- og Boligministeriet har desuden noteret sig, at Faxe Kommune har redegjort for reglerne for personlig bistand til stemmeafgivningen og for reglerne for vejledning af vælgerne i forbindelse med brevstemmeafgivningen samt for, at brevstemmeafgivningen skal tilrettelægges på en måde, så stemmehemmeligheden bevares. Faxe Kommune har i den forbindelse oplyst, at kommunen vil sørge for i endnu højere grad at tydeliggøre disse regler over for stemmemodtagere og plejepersonale.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at ministeriet finder det beklageligt, at plejepersonale uopfordret har oplyst klagerens ægtefælle om muligheden for at stemme blankt.

Faxe Kommunes udtalelse har herefter – henset til, at kommunen har oplyst, at den fremadrettet vil tydeliggøre reglerne og fremgangsmåden for brevstemmeafgivningen over for brevstemmemodtagere og plejepersonale – ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Faxe Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning, herunder at beboerne på demensplejehjemmet Grøndalshusene havde ret til at blive tilbudt at brevstemme på plejehjemmet. Udvalget tilslutter sig, at Indenrigs- og Boligministeriet har fundet det beklageligt, at plejepersonale uopfordret har oplyst Lone Buk Jørgensens ægtefælle om muligheden for at stemme blankt. Udvalget noterer sig, at Faxe Kommune har oplyst, at kommunen fremadrettet vil tydeliggøre reglerne og fremgangsmåden for brevstemmeafgivningen over for brevstemmemodtagere og plejepersonale.

6) Eva Ahlmann Christiansen, Silkeborg, har den 27. oktober 2022 klaget over, at kandidatlisten og den i stemmerummet ophængte vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning på Borgerservice i Silkeborg Kommune var skrevet med små bogstaver og derfor var svær at læse. Eva Ahlmann Christiansen har videre klaget over, at hjælpemidlerne ved brevstemmeafgivningen ikke er standard i hvert stemmerum.

Eva Ahlmann Christiansen har i klagen oplyst, at der i stemmeboksen var en A4-mappe med kandidatlisten og en vejledning, som begge var skrevet med små, grå bogstaver. Eva Ahlmann Christiansen har videre oplyst, at hun grundet begrænset syn havde svært ved at læse materialet, og at hun ikke vidste, at der var en stemmeboks med hjælpemidler. Eva Ahlmann Christiansen har i den forbindelse henvist til, at materialet burde være skrevet med tydelige, store bogstaver, at der burde være hjælpemidler i alle stemmebokse, og at hun ikke vil udstilles som handicappet for at kunne stemme.

Silkeborg Kommune har i anledning af klagen oplyst, at der på Borgerservice – som var kommunens største sted for afgivelse af brevstemmer – var etableret fem stemmebokse og en handicapvenlig stemmeboks. I den handicapvenlige stemmeboks var der placeret et CCTV, en indstillelig LED-lampe, en sort tusch og en lup, der forstørrede fire gange, som kunne anvendes ved stemmeafgivning.

Videre har Silkeborg Kommune oplyst, at der flere steder i Borgerservice, herunder bl.a. på indgangsdøren og ved den stander, hvor vælgerne skulle trække et nummer, var ophængt opslag om muligheden for at anvende hjælpemidler og vejledning om at henvende sig til personalet i tilfælde af behov for hjælp til at afgive stemme. Herudover stod Indenrigs- og Boligministeriets folder »DU KAN FÅ HJÆLP TL AT SÆTTE DIT X« frit fremme flere steder i Borgerservice.

Silkeborg Kommune har anført, at kommunen har overholdt alle krav i bekendtgørelsen om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen. Kommunen har erkendt, at kandidatlisten og vejledningen ikke var skrevet med særligt store typer, men at kommunen har anvendt den af ministeriet udsendte vejledning og den af Ankestyrelsen udsendte kandidatliste dateret den 23. oktober 2022.

Endvidere har Silkeborg Kommune oplyst, at da Eva Ahlmann Christiansen henvendte sig til personalet og gav udtryk for, at hun havde svært ved at læse materialet, blev hun af personalet vejledt om, at der var en særlig stemmeboks, hvor udstyr til svagtseende allerede stod fremme til brug.

Afslutningsvis har Silkeborg Kommune bemærket, at den handicapvenlige stemmeboks bruges af mange vælgere og ikke kun svagtseende eller vælgere med andre handicaps, da boksen er placeret først i rummet ved Borgerservice og er den stemmeboks, der er nemmest at få øje på, mens man venter på at blive ekspederet.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at ministeriet ved valgudskrivelsen den 5. oktober 2022 sendte et brev til alle kommuner om stemmeafgivning i kommunerne vedlagt en vejledning til borgerne om brevstemmeafgivning. Vejledningen var i størrelse A4, og teksten var skrevet med skrifttypen Arial, hvor overskriften var i skriftstørrelse 14 og selve teksten i størrelse 11.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at Ankestyrelsen den 24. oktober 2022 udsendte fortegnelser over de opstillede kandidater, som var udskrevet fra KMD's valgsystem. Da det imidlertid grundet skrifttype og understregning var svært at skelne bogstaverne O og Q fra hinanden, udsendte Indenrigs- og Boligministeriet samme dag nye fortegnelser, som KMD på ministeriets anmodning havde udformet med en ændret skrifttype. Ministeriet bad kommunerne anvende de nye fortegnelser ved brevstemmeafgivningen.

Indenrigs- og Boligministeriet har i den forbindelse noteret sig, at Silkeborg Kommune har oplyst at have ophængt vejledningen om brevstemmeafgivningen fra ministeriet, men at kommunen har ophængt den af Ankestyrelsen fremsendte fortegnelse over opstillede kandidater og ikke den af ministeriet fremsendte fortegnelse, hvor teksten fremstod tydeligere.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til §§ 2-6 og 8 i bekendtgørelsen om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen. Ministeriet har oplyst, at det således følger af bekendtgørelsens § 2, stk. 2, § 3, stk. 2, og § 4, stk. 2, at der på alle de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal stilles sorte penne, en lup og en LED-lampe til rådighed for vælgerne ved brevstemmeafgivningen. Af § 5, stk. 2, og § 6, stk. 2, følger det endvidere, at der på mindst ét af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal stilles et hæve-sænke-bord og et forstørrelsesapparat med skærm af typen CCTV (Closed Circuit Television) til rådighed. Det følger videre af § 8, stk. 2, at der på hvert af de steder, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal være opslag, der oplyser om muligheden for at benytte de hjælpemidler, der stilles til rådighed.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til, at der i afsnit 8.2.5 om afholdelse af folketingsvalg bl.a. fremgår følgende:

»8.2.5.5. Hjælpemidler ved brevstemmeafgivningen

Kommunalbestyrelsen skal stille hjælpemidler til rådighed ved brevstemmeafgivningen efter reglerne i bekendtgørelse nr. 1499 af 12. december 2018 om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen.

Vælgeren har også mulighed for at medbringe egne hjælpemidler (f.eks. lup eller særligt skriveredskab) ved brevstemmeafgivningen.

[...]

På hvert af de steder i kommunen, hvor enhver vælger kan brevstemme, skal der være opslag, der oplyser om muligheden for at benytte de hjælpemidler, som stilles til rådighed, se bekendtgørelsens § 8, stk. 2. Indenrigs- og Boligministeriet henstiller, at opslagene placeres synligt for vælgerne ved ankomsten til brev-stemmestedet eller umiddelbart herefter, f.eks. ved indgangen.

[...]

8.2.5.6. De fysiske rammer for brevstemmeafgivning

Det vil være hensigtsmæssigt, at der på de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentrene og lignende, så vidt muligt indrettes stemmerum, hvor vælgeren kan stemme. Et bord eller en pult, der står for sig selv, så vælgeren har mulighed for at afgive sin stemme uden at andre kan se, hvad vælgeren har stemt, kan dog også bruges.

Det vil endvidere være hensigtsmæssigt, hvis et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. på borgerservicecentrene og lignende, er indrettet således, at lokalerne, herunder evt. stemmerum eller enkeltstående pulte, er tilgængelige for kørestolsbrugere og andre stærkt bevægelseshæmmede. Der skal desuden tages højde for, at det skal være muligt at stille eventuelle hjælpemidler til rådighed ved brevstemmeafgivningen i de enkelte stemmerum, se afsnit 8.2.5.5.

Det vil desuden være hensigtsmæssigt, hvis der på et eller flere af de steder i kommunerne, hvor enhver vælger kan brevstemme, for at lette tilgængeligheden for personer med fysisk eller psykisk funktionsnedsættelse indrettes et stemmerum, hvor der er plads til, at tre personer kan opholde sig samtidig. Stemmerummet skal således have plads til, at der ud over vælgeren kan opholde sig to stemmemodtagere eller en stemmemodtager samt en personligt valgt hjælper, når en vælger har brug for personlig bistand til at afgive sin stemme, se afsnit 8.2.6. Det særlige stemmerum skal så vidt muligt være stort nok til, at der er plads til en kørestolsbruger samt to hjælpere. Brevstemmeafgivning i selve brevstemmestedets lokaler må tilrettelægges således, at eventuel personlig bistand til brevstemmeafgivningen vanskeligt kan høres af andre end vælgeren selv og den eller de medvirkende stemmemodtagere og/eller en eventuel hjælper, som vælgeren selv har udpeget.«

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at Silkeborg Kommune har oplyst, at kommunen på Borgerservice har etableret fem stemmerum og et handicapvenligt stemmerum. Derudover har kommunen stillet de hjælpemidler til rådighed ved brevstemmeafgivningen, som kommunen er forpligtet til efter bekendtgørelsen om hjælpemidler, der skal stilles til rådighed ved stemmeafgivningen, og kommunen har flere steder ophængt opslag om, at der var mulighed for at anvende hjælpemidler.

Indenrigs- og Boligministeriet har afsluttende bemærket, at ministeriet vil lade Eva Ahlmann Christiansens bemærkninger om skriftstørrelsen på den af ministeriet fremsendte vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning og skriftstørrelsen på fortegnelsen over opstillede kandidater fra KMD's valgssystem indgå i fremtidige overvejelser om afholdelse af folketingsvalg.

Silkeborg Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Silkeborg Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning og noterer sig, at Indenrigs- og Boligministeriet vil lade Eva Ahlmann Christiansens bemærkninger om skriftstørrelsen på den af ministeriet fremsendte vejledning til vælgerne om brevstemmeafgivning og skriftstørrelsen på fortegnelsen over opstillede kandidater fra KMD's valgssystem indgå i fremtidige overvejelser om afholdelse af folketingsvalg.

7) *Lars Johannes Kristensen, Hundstrup*, har den 27. oktober 2022 klaget over, at det ikke er muligt elektronisk at indsamle stillerunderskrifter til kandidater uden for partierne. Lars Johannes Kristensen har oplyst, at Indenrigs- og Boligministeriet pr. e-mail den 3. juli 2019 har oplyst, at ministeriet ikke har planer om at gøre indsamling af stillerunderskrifter til kandidater uden for partier digital. Problemet ved dette er ifølge Lars Johannes Kristensen, at indsamling af stillerunderskrifter i dag sker på en papirblanket, hvor man skriver sit navn, adresse og personnummer, og at folk kan komme til at give disse oplysninger til en person, der blot udgiver sig for at være en kandidat uden for partierne uden at være det, og som vil bruge oplysningerne til identitetstyveri. Ifølge Lars Johannes Kristensen kan dette bl.a. ske i de tilfælde, hvor en person underskriver for en, de ikke kender, fordi de synes, det er demokratisk, at folk kan stille op uden for partierne. Dette potentielle identitetstyveri vil ifølge Lars Johannes Kristensen kunne undgås, dersom indsamling af stillerunderskrifter til kandidater uden for partierne gøres digital.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at det bl.a. fremgår af § 32, stk. 1, og § 33 a, stk. 1, 2 og 4, i folketingsvalgloven, at en kandidat, der opstiller uden for partierne, skal anbefales af mindst 150 og højst 200 af opstillingskredsens vælgere som stillere.

Kandidatanmeldelser skal indleveres på en formular, der er godkendt af indenrigs- og boligministeren. Anmeldelsen skal være underskrevet af kandidaten og indeholde oplysning om kandidatens fulde navn, personnummer, stilling og bopæl. Hvis kandidaten ikke ønsker sig anført på stemmesedlen med sit fulde navn, skal det angives, hvordan navnet ønskes anført. Kandidatens efternavn eller mellemnavn samt mindst et fornavn eller forbogstav skal altid anføres. Kun mellem- og efternavne, som kandidaten er berettiget til at føre efter navneloven, eller mellemnavne, som er registreret i Det Centrale Personregister (CPR), kan anføres på stemmesedlen. I stedet for fornavnet kan anføres et kaldenavn, der er afledt af fornavnet. I anmeldelsen skal endvidere gives oplysninger om en person (kontaktperson), som Ankestyrelsen ud over kandidaten kan rette henvendelse til, hvis anmeldelsen er mangelfuld. Kandidater, der opstiller uden for partierne, skal angive dette i anmeldelsen. Anmeldelsen skal endvidere være underskrevet af kandidatens stillere og indeholde oplysning om hver enkelt stillers navn, personnummer og bopæl.

Indenrigs- og Boligministeriet har videre oplyst, at ministeriet siden folketingsvalget i 2019 har udarbejdet en ny formular til anmeldelse af kandidater uden for partierne, herunder en ny blanket til indsamling af stillerunderskrifter, der er en del af formularen. På de nye blanketter er det sådan, at hver enkelt stiller for en kandidat uden for partierne underskriver på en side for sig selv. Der er således én side pr. stiller. Dermed undgås det, at stillere får adgang til andre stilleres oplysninger. Det kan derimod ikke undgås, at kandidaten uden for partierne bliver bekendt med oplysningerne på blanketten i forbindelse med indsamlingen. Ved folketingsvalget i 2019 opstillede 13 kandidater uden for partierne. Ved folketingsvalget den 1. november 2022 opstillede 16 kandidater uden for partierne.

For så vidt angår sikkerheden om stillernes personnumre, har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at stillerunderskrifterne afgives på papirblanketter, der ikke kan siges at udgøre et register, jf. databeskyttelsesforordningens artikel 2, stk. 1, og databeskyttelseslovens § 1, stk. 2. Dette betyder, at blanketterne ikke er omfattet af databeskyttelsesreglerne på det tidspunkt, hvor kandidaterne indsamler stillerunderskrifter. Oplysningerne bliver først omfattet af databeskyttelsesreglerne, når Ankestyrelsen modtager oplysningerne og behandler dem elektronisk. Indenrigs- og Boligministeriet har endelig oplyst, at ministeriet ikke er bekendt med tilfælde, hvor indsamlingen af stillerunderskrifter er brugt til identitetstyveri.

Indenrigs- og Boligministeriet har afslutningsvis oplyst, at henset til at der efter folketingsvalglovens § 32, stk. 1, alene skal indsamles mellem 150 og 200 stillerunderskrifter, at der alene er et begrænset antal kandidater uden for partierne, der stiller op til folketingsvalg, og at hver stiller afgiver sine oplysninger på sin egen papirblanket, har ministeriet ingen aktuelle planer om at etablere en digital løsning til brug for indsamling af stillerunderskrifter for kandidater, der ønsker at opstille til folketingsvalg uden for partierne. Klagen har herefter ikke givet ministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

8) *Sten Andersen, Værløse*, har den 1. november 2022 klaget over en indsamling af stillerunderskrifter for en kandidat uden for partierne. Sten Andersen har oplyst, at han klager over, at Jayseth Lotus Arroze Simonysano efter Sten Andersens opfattelse har snydt med sin personlige opstilling, idet han, da han indsamlede sine ca. 150 stillerunderskrifter, på intet tidspunkt fortalte, at han stillede op for Frihedslisten, hvorefter man af hans valgplakater kunne se, at det var tilfældet. Sten Andersen har videre bemærket, at en del borgere i Værløse nu føler sig snydt, fordi det er ikke en liste, man vil støtte.

Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at Jayseth Lotus Arroze Simonysano opstillede som kandidat uden for partierne (løsgænger) i Egedalkredsen i Nordsjællands Storkreds og ikke som kandidat for Frihedslisten. Partiet Frihedslisten er efter folketingsvalglovens regler herom ikke opstillingsberettiget til folketingsvalg og opstillede således ingen kandidater ved folketingsvalget.

Indenrigs- og Boligministeriet har videre oplyst, at reglerne om opstilling af kandidater til folketingsvalg findes i kapitel 6 i folketingsvalgloven. Det følger af folketingsvalglovens § 32, stk. 1, at anmeldelse af en kandidat uden for partierne skal ledsages af anbefalinger fra mindst 150 og højst 200 af opstillingskredsens vælgere som stillere. Hensynet bag stillerkravet for kandidater, der opstiller uden for partierne, er, at kandidaten skal demonstrere en vis opbakning blandt vælgerne i opstillingskredsen. Derfor skal vælgerne bo i opstillingskredsen og have valget. Anmeldelsen skal være underskrevet af stillerne og indeholde oplysning om hver enkelt stillers navn, personnummer og bopæl, jf. folketingsvalglovens § 33 a, stk. 4.

Efter folketingsvalglovens § 32 a er det ikke tilladt at yde, love eller tilbyde formuefordel for at påvirke nogen til at afgive eller tilbagekalde en stillerunderskrift eller til at undlade at afgive eller tilbagekalde en stillerunderskrift. Efter folketingsvalglovens § 33 a, stk. 1, skal kandidatansmeldelser indleveres på en formular, der er godkendt af indenrigs- og boligministeren. Af den obligatoriske formular til at afgive en stillerunderskrift for en kandidat uden for partierne, jf. folketingsvalglovens § 33 a, stk. 4, fremgår – ud over navnet på opstillingskredsen og storkredsen – den pågældende kandidats fulde navn, bopæl, fødselsdato og stilling. Derudover indeholder valglovgivningen ikke regler for kandidaters indsamling og vælgernes afgivelse af stillerunderskrifter.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at ud over de nævnte bestemmelser i folketingsvalglovens § 32 a og § 33 a gælder der således ingen regler om vælgerens grundlag for at anbefale en kandidat som stiller, herunder om kandidatens forudgående kommunikation med stillerne. Der findes heller ingen krav i lovgivningen til budskaberne på kandidaternes valgplakater eller kampagnemateriale i øvrigt. Det er alene op til den enkelte vælger at afgøre, hvilke oplysninger om kandidatens person og politik der skal ligge til grund for vælgerens beslutning om at give eller undlade at give kandidaten en anbefaling som stiller. Der gælder endvidere ingen regler om, at partier eller kandidater uden for partierne skal være organiseret på en bestemt måde, herunder at kandidater, der opstiller uden for partierne, ikke må være tilknyttet politiske partier eller organisationer. Om opgørelsen af valget for partier og kandidater uden for partierne har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til folketingsvalglovens § 76, § 77, stk. 1, § 84, stk. 1, og § 92.

Ved fordelingen af kredsmandater indgår hver kandidat uden for partierne alene i fordelingen på grundlag af sine egne personlige stemmer, jf. folketingsvalglovens § 76, stk. 1 og 2. Kandidater uden for partierne deltager endvidere ikke i fordelingen af tillægsmandater, der alene fordeles blandt partier, jf. folketingsvalglovens § 77, stk. 1, 1. pkt. En kandidat uden for partierne, der opnår valg til Folketinget, vil endvidere ikke have nogen stedfortrædere, da stedfortræderne for kandidater, der er valgt ind i Folketinget for et parti, udgøres af de af partiets opstillede kandidater, der ikke opnåede valg til Folketinget, jf. folketingsvalglovens § 84 og § 92. Kandidaterne uden for partierne bliver desuden ikke anført i valgopgørelsen

eller andre steder som repræsentanter for et parti. Kandidater uden for partierne tilhører således ikke i nogen valgteknisk henseende nogen gruppe eller noget parti.

Indenrigs- og Boligministeriet har endelig henvist til, at det følger af bilag 1 til Folketingets forretningsorden, at en kandidat, der er valgt til Folketinget uden for partierne, ikke vil blive benævnt med en gruppebetegnelse (et partinavn) i Folketinget, medmindre vedkommende efterfølgende har stiftet eller tilsluttet sig et parti, der er opstillingsberettiget til folketingsvalg, dvs. er anmeldt for indenrigs- og boligministeren med et antal vælgererklæringer, der mindst svarer til 1/175 af samtlige gyldige stemmer ved det sidst afholdte folketingsvalg, jf. folketingsvalglovens § 12, stk. 1.

Klagen har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

9) *Britt Holst Lisbjerg, Jyllinge*, har ved e-mail af 1. november 2022 klaget over, at der ikke skete en fremvisning af stemmekasserne for de tilstedeværende inden stemmeafgivningens begyndelse på afstemningsstedet Jyllingehallen i Jyllinge.

Britt Holst Lisbjerg har i klagen bl.a. oplyst, at valgstyrelsen kl. 8 erklærede valget for åbent, hvorefter de første fremmødte fik udleveret deres stemmesedler og afgav deres stemmer, og at de valgtilforordnede da låste stemmekasserne. Britt Holst Lisbjerg forelagde valgstyrelsen sin undren over, at der ikke var sket en fremvisning af stemmekasserne for de tilstedeværende inden valgets begyndelse. Valgstyrelsen oplyste, at han havde bedt den første vælger om at inspicere kasserne, inden de blev lukket. Britt Holst Lisbjerg oplyste, at hun ved andre valgåbninger havde oplevet, at stemmekasserne var blevet fremvist for de tilstedeværende, inden valget gik i gang, hvilket valgstyrelsen oplyste at man ikke gjorde på det pågældende afstemningssted.

Valgbestyrelsen i Roskilde Kommune har i anledning af klagen bl.a. oplyst, at valgstyrelsen på det pågældende afstemningssted kl. 8 erklærede valget for åbent, hvorefter udlevering af stemmesedlerne begyndte. De første vælgere, som skulle afgive deres stemme, kontrollerede, at stemmekasserne var tomme, hvorefter de tilforordnede låste kasserne med hængelås. De første vælgere lagde derefter deres stemmesedler i kasserne. Samtidig blev den mobile afstemningskasse kontrolleret og lukket.

Valgbestyrelsen har efter anmodning fra Indenrigs- og Boligministeriet afgivet en supplerende udtalelse og her bl.a. oplyst, at der minimum var tre vælgere, der konstaterede, at stemmekasserne var tomme, og overværede, at de blev lukket. Stemmekasserne blev således ikke fremvist for alle de tilstedeværende, straks efter at valget blev erklæret for åbent. Valgbestyrelsen har oplyst, at Roskilde Kommunes retningslinjer for åbning af valg vil blive præciseret, så det fremover klart fremgår, at stemmekasserne skal fremvises for de tilstedeværende i forbindelse med valgets åbning.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til § 45, stk. 2, og § 46, stk. 3, i folketingsvalgloven og oplyst, at det følger af § 46, stk. 3, at tilforordnede vælgere skal vise de tilstedeværende, at stemmekasserne er tomme, før de låses, og at dette skal ske inden stemmeafgivningens begyndelse.

Indenrigs- og Boligministeriet har vurderet, at fremgangsmåden på det pågældende afstemningssted – hvor det alene var de første vælgere, der i forbindelse med deres stemmeafgivning og dermed efter stemmeafgivningens begyndelse fik mulighed for at kontrollere, at stemmekasserne var tomme – ikke opfylder bestemmelsen i folketingsvalglovens § 46, stk. 3. Ministeriet finder disse forhold beklagelige. Ministeriet har noteret sig, at Roskilde Kommunes retningslinjer for åbning af valg vil blive præciseret, og udtalelsen fra kommunen har på den baggrund ikke givet ministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget finder det i lighed med Indenrigs- og Boligministeriet beklageligt, at der på det pågældende afstemningssted er sket en begrænset fremvisning af stemmekasserne, hvormed stemmekasserne alene blev fremvist for de første vælgere, men ikke for de øvrige fremmødte, og at den begrænsede fremvisning

først skete efter stemmeafgivelsens begyndelse. Udvalget noterer sig i lighed med ministeriet, at Roskilde Kommune vil præcisere sine retningslinjer for åbning af valg med henblik på at undgå lignende fejl ved fremtidige valg, således at det sikres, at stemmekasserne vises frem for de tilstedeværende inden stemmeafgivningens begyndelse.

10) Lis Mogensen, Stenløse, har klaget over, at hun ikke kunne afgive sin stemme på valgdagen, da en anden havde stemt i hendes navn.

Lis Mogensen har i den forbindelse oplyst, at hun mødte op på valgstedet omkring kl. 12.00 for at afgive sin stemme men imidlertid ikke kunne få udleveret en stemmeseddel, da der ved nærmere eftersyn viste sig at være stemt i hendes navn på en på stedet udleveret erstatningsblanket allerede omkring kl. 10.30. Lis Mogensen har anført, at det var en meget ubehagelig oplevelse at få konstateret misbrug i sit navn, og at hun derfor i samråd med valgstedet anmodede om at valgstedet indsendte en politianmeldelse om hændelsen.

Egedal Kommune har i anledning af klagen oplyst, at kommunen anvender programmet KMD – Digitale Valgsteder. Kommunen har om forløbet oplyst, at en borger henvendte sig til valgsekretariatet i Stenløse Hallen kl. 10.35, da hun havde glemt sit valgkort. Personen fremviste ID, højst sandsynlig i form af et sygesikringsbevis. Det konstateredes, at personen var optaget på valglisten, og der udstedtes herefter et erstatningsvalgkort til en vælger ved navn Lis Mogensen. Erstatningsvalgkortet blev printet kl. 10.37 og straks herefter afleverede vælgeren sit erstatningsvalgkort ved valgbord 3, hvor hun fik en stemmeseddel efter at have oplyst sin fødselsdato til valglisteføreren.

Egedal Kommune har om det videre forløb oplyst, at Lis Mogensen mødte på valgstedet med sit originale valgkort kl. 12.20. Ved scanning af valgkortet fremgik det af systemet, at hun allerede havde stemt. Da Lis Mogensen afviste at have stemt, undersøgte kommunens valgsekretariat sagen og konstaterede, at Lis Mogensen stod opført som havende stemt i den digitale valgliste. Det konstateredes samtidig, at det fysiske erstatningsvalgkort udstedt til Lis Mogensen var tilstede ved valgbordet. Det aftaltes herefter, at valgsekretariatet ville undersøge sagen nærmere, og at Lis Mogensen ville komme tilbage senere. Kl. 14.30 kom Lis Mogensen igen og fremviste sit sygesikringsbevis udstedt i 2014. Adspurgt oplyste Lis Mogensen, at hun havde mistet sin pung for mange år siden, men at hun ikke havde kendskab til et eventuelt identitetstyveri. Valgsekretariatet fastholdt, at der ikke kunne udleveres en stemmeseddel til Lis Mogensen på det foreliggende grundlag, og Lis Mogensen vejledtes om, at hun kunne klage til Indenrigs- og Boligministeriet. Samtidig besluttede kommunen at anmelde forholdet til politiet som forsøg på valgsvindel.

Under forløbet var Egedal Kommune i kontakt med Indenrigs- og Boligministeriet og fik rådgivning om kommunens handlemuligheder, når det fremgår af valglisten, at en vælger har stemt, og vælgeren samtidig afviser at have stemt. Ministeriet oplyste, at kommunen skulle undersøge, om procedurerne i det konkrete tilfælde var overholdt, og om der var andre forhold af betydning for vurderingen, herunder om Lis Mogensen kunne være blevet udsat for identitetstyveri. Hvis kommunen kunne godtgøre, at procedurerne ved udstedelse af erstatningsvalgkort var overholdt, og at der i øvrigt ikke var andre forhold af betydning for vurderingen, var ministeriet umiddelbart enig i, at vælgeren ikke kunne få udstedt en ny stemmeseddel. Ministeriet anbefalede endvidere på det foreliggende grundlag, at kommunen undlod en politianmeldelse af forholdet.

Egedal Kommune har sammenfattende udtalt, at kommunen på baggrund af drøftelser med Indenrigs- og Boligministeriet under forløbet undersøgte procedurerne for udlevering af erstatningsvalgkort i Stenløse Hallen. Valgsekretariatet i Stenløse Hallen har bekræftet, at procedurerne blev overholdt, og at alle vælgere, der havde ønsket at få udstedt et erstatningsvalgkort den 1. november 2022 havde vist id – enten i form af sygesikringsbevis eller pas.

Om regelgrundlaget har Egedal Kommune bemærket, at der efter valglovens § 47, 3. pkt., udskrives et valgkort, hvis vælgeren ikke har medbragt sit valgkort. Det følger af vejledningen til folketingsvalget, at der kan udskrives erstatningsvalgkort, såfremt en borger fremviser id i form af kørekort, pas eller sygesikringsbevis.

Egedal Kommune har forstået reglerne således, at der i en situation, hvor vælgeren fremviser et originalt valgkort, ikke ville være hjemmel til at udfærdige et nyt valgkort, hvis der allerede foreligger et erstatningsvalgkort for den pågældende vælger. Kommunen hverken havde eller har derfor anledning til at bestride grundlaget for udskrivning af erstatningsvalgkortet kl. 10.35. Kommunen har på denne baggrund fastholdt, at det var korrekt at afvise at udlevere stemmeseddel til Lis Mogensen, da hun mødte for at stemme til folketingsvalget.

Endelig har Egedal Kommune bemærket, at der kun er én borger ved navn Lis Mogensen bosiddende i kommunen, ligesom der på det pågældende stemmested ikke er borgere med navne, der umiddelbart kan forveksles med »Lis Mogensen«.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at det fremgår af § 47 i folketingsvalgloven, at der udskrives et valgkort, hvis en vælger ikke medbragt valgkort. Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

Om identifikation af vælgeren og afmærkning på valglisten har Indenrigs- og Boligministeriet videre oplyst, at der af afsnit 7.3.1 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår, at vælgere, der har glemt at medbringe deres valgkort, kan stemme på valgdagen uden valgkort, hvis de medbringer legitimation, f.eks. kørekort, pas eller sundhedskort. Af vejledningens afsnit 7.3.3 fremgår endvidere, at valglisteføreren, inden stemmesedlen udleveres, må sikre sig, at vælgeren ikke er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, og at afmærkningen på valglisten er korrekt. Viser det sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, må valglisteføreren derfor undersøge, om vælgerens valgkort eller brevstemme er afleveret til afstemningsstedet.

Om særlige tilfælde, hvor en vælger på valgdagen møder op for at stemme og nægter at have stemt tidligere på dagen, fremgår det af vejledningen, at det kan det vise sig nødvendigt at undersøge, om en anden vælger ved en fejl har afleveret den pågældende vælgers valgkort. Kan det ved nærmere undersøgelse sandsynliggøres, at en vælger ved en fejl har fået adgang til at stemme med en anden vælgers valgkort med det resultat, at den retmæssige ejer af valgkortet dermed i princippet uretmæssigt afskæres fra at stemme, kan valgstyrrerformanden – når omstændighederne taler for det – give den pågældende vælger uden valgkort adgang til at stemme alligevel. I givet fald skal der gøres en bemærkning herom i afstemningsbogen.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig Egedal Kommunes oplysninger om, at kommunen har undersøgt procedurerne for udlevering af erstatningsvalgkort på afstemningsstedet i Stenløse Hallen, at valgsekretariatet i Stenløse Hallen har bekræftet, at procedurerne var overholdt, og at alle vælgere, der har ønsket at få udstedt et erstatningsvalgkort den 1. november 2022, har identificeret sig med enten sygesikringsbevis eller pas. Derudover har ministeriet noteret sig Egedal Kommunes oplysninger om, at kommunen ikke havde anledning til at bestride grundlaget for udskrivning af erstatningsvalgkortet kl. 10.35. Ministeriet har endvidere bemærket, at kommunen videre har oplyst, at der kun er én borger i kommunen ved navn Lis Mogensen, og at der ikke på det pågældende valgsted var tilknyttet vælgere med navne, der kunne forveksles med dette navn.

Indenrigs- og Boligministeriet har således på det foreliggende grundlag vurderet, at Egedal Kommune har godtgjort, at procedurerne ved udskrivningen af erstatningsvalgkortet var blevet overholdt, og at der ikke i øvrigt forelå andre forhold i sagen, der kunne have givet kommunen anledning til at tro, at en anden vælger havde stemt i Lis Mogensens navn.

I den forbindelse har Indenrigs- og Boligministeriet bemærket, at baggrunden for, at en kommune i tilfælde, hvor en vælger allerede er afmærket på valglisten, er forpligtet til at undersøge, om en anden vælger ved en fejl har fået adgang til at stemme i den pågældende vælgers navn, er, at det påhviler kommunen at sikre, at en vælger ikke stemmer to gange ved samme valg.

Klagen har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Egedal Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

11) Lykke Bækdal Rosenvold, Greve, har i brev af 8. november, som er modtaget af Indenrigs- og Boligministeriet den 9. november 2022, klaget over, at en anden vælger havde brevstemt i hendes navn og hun derfor i første omgang blev afvist fra at stemme, da hun mødte op på sit valgsted i Greve Kommune.

Lykke Bækdal Rosenvold har oplyst, at hun ved fremmøde på sit valgsted den 1. november 2022 fik oplyst, at hun ikke kunne få udleveret stemmesedlen, idet hun på forhånd havde brevstemt ved Middelfart Kommune. Lykke Bækdal Rosenvold har anført, at hun var uforstående over for dette, da hun ikke havde brevstemt. Videre har Lykke Bækdal Rosenvold oplyst, at kvitteringen for brevstemmen herefter blev fundet frem, og det blev konstateret, at underskriften på kvitteringen ikke tilhørte hende. Brevstemmen blev erklæret ugyldig, og hun fik udleveret sin stemmeseddel.

Lykke Bækdal Rosenvold har anført, at situationen er meget utryk for hende, og at hun finder det dybt kritisabelt, at hendes navn kan blive registreret for en brevstemme, som hun ikke selv har afgivet. Lykke Bækdal Rosenvold har videre anført, at hun finder det endnu mere kritisabelt, at hendes navn, adresse og fødselsdato har været udleveret til en for hende ukendt person.

Middelfart Kommune har i anledning af klagen oplyst, at Lykke Bækdal Rosenvold ved fremmøde på valgstedet i Greve Kommune den 1. november 2022 i første omgang ikke kunne få udleveret en stemmeseddel, idet det var registreret, at hun havde brevstemt inden valgdagen. Valgstyrerne på valgstedet undersøgte, om der kunne være begået en administrativ fejl el.lign., og da underskriften på følgebrevet ikke tilhørte Lykke Bækdal Rosenvold, blev det besluttet at annullere brevstemmen og lade hende afgive sin stemme.

Videre om forløbet har Middelfart Kommune oplyst, at det af følgebrevet, der er udskrevet fra KMD-valgsystemet, fremgår, at det er udstedt af Middelfart Kommune den 22. oktober 2022, og at Lykke Bækdal Rosenvolds navn, adresse, fødselsdag og vælgernummer automatisk er påført brevet. En vælger har underskrevet brevet på underskriftlinjen lige over en tekst, hvor det er anført, at underskriften tilhører Lykke Bækdal Rosenvold. Herudover har en ansat i borgerservice attesteret følgebrevet, herunder at der er forevist fornøden legitimation.

Middelfart Kommune har oplyst, at kommunen i forhold til brevstemmeafgivning iagttager følgende procedure: Vælgeren henvender sig i Borgerservice og afleverer gyldig legitimation, eksempelvis sundhedskort. Vælgerens cpr-nummer testes manuelt ind i valgmodulet i KMD. Følgeseddel printes. Medarbejderen kontrollerer, at følgeseddel og legitimation stemmer overens. Vælgeren får stemmeseddel og lille kuvert med i stemmelokale, udfylder stemmesedlen og placerer den i den lille kuvert. Medarbejder beholder følgeseddel samt legitimation, indtil vælgeren kommer tilbage til samme medarbejder med stemmesedlen i den lille kuvert. Vælger underskriver følgebrevet og erklærer herved, at pågældende har udfyldt stemmesedlen. Medarbejderen attesterer følgebrevet, hvorefter legitimation tilbageleveres. Kuvert

indeholdende stemmesedlen lægges i en større kuvert sammen med følgebrevet, hvorefter kuverten lukkes. Følgebrevet udleveres ikke til vælgeren. Vælgeren lægger stemmesedlen i stemmeurnen.

Videre har Middelfart Kommune anført, at det ikke er muligt med fuld sikkerhed at rekonstruere, hvordan det fejlagtigt er blevet registreret, at Lykke Bækdal Rosenvold har brevstemt i Middelfart Kommune. Kommunen har i den anledning anført, at et scenarie kunne være, at en vælger har anvendt legitimation tilhørende hende. Et andet scenarie kunne være, at der er sket en beklagelig indtastningsfejl i forhold til det cpr-nummer, der fremgik af den afleverede legitimation. Middelfart Kommune har hertil anført, at cpr-numre indeholder kontrolcifre, hvorfor det i givet fald er særdeles uheldigt, at der er indsat et forkert validt cpr-nummer, og at en sådan indtastningsfejl endvidere alt andet lige burde være konstateret i forbindelse med kontrol af legitimation og følgeseddel.

Afslutningsvis har Middelfart Kommune oplyst, at kommunen har undersøgt, om der skulle forefindes en vælger i Middelfart Kommune med samme fødselsdag, hvilket imidlertid ikke er tilfældet, og at det ikke er muligt at efterspore den fejlagtige registrering yderligere.

Lykke Bækdal Rosenvold har den 10. november 2022 supplerende til Middelfart Kommunes høringsvar anført, at hun ikke har fået stjålet id-kort af nogen art, hvorfor det ikke er sandsynligt, at en anden vælger har anvendt legitimation tilhørende hende. Lykke Bækdal Rosenvold har videre anført, at det, som Middelfart Kommune har angivet som »en beklagelig indtastningsfejl«, er en mere plausibel årsag til det passerede, men at kommunen i så fald tilsyneladende ikke har overholdt den procedure, hvorefter en medarbejder skal kontrollere, at følgeseddel og legitimation stemmer overens. Afslutningsvis har Lykke Bækdal Rosenvold bemærket, at fejlen har medført, at en anden person har kunnet afgive en stemme til folketingsvalget på hendes vegne, og at vedkommendes stemme efterfølgende er blevet erklæret ugyldig.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til, at reglerne om brevstemmeafgivning bl.a. fremgår af § 53, § 60, stk. 1, § 61, stk. 1, 3 og 7, § 63, § 65, stk. 1, § 66, stk. 1, og § 67 i folketingsvalgloven.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at det fremgår af folketingsvalglovens § 67, at en vælger, der har afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, ikke kan stemme på valgdagen. En vælger, der allerede har brevstemt, skal således afvises fra at stemme på valgdagen.

Om vælgere, der møder op for at stemme på valgdagen, men er afmærket på valglisten som en vælger, der allerede har stemt eller brevstemt, har Indenrigs- og Boligministeriet videre oplyst, at det af afsnit 7.3.3 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår, at valglisteføreren, inden stemmesedlen udleveres, må sikre sig, at vælgeren ikke er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, og at afmærkningen på valglisten er korrekt. Viser det sig, at vælgeren er afmærket på valglisten som en vælger, der tidligere har stemt eller brevstemt, må valglisteføreren derfor undersøge, om vælgerens valgkort eller brevstemme er afleveret til afstemningsstedet.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at det af samme afsnit i vejledningen fremgår, at i særlige tilfælde, hvor en vælger på valgdagen møder op for at stemme og nægter at have brevstemt, uanset at der i vælgerens navn er afgivet en brevstemme, der er taget i betragtning, kan det vise sig nødvendigt at undersøge, om der kan være begået en administrativ fejl el.lign. Kan det ved nærmere undersøgelse sandsynliggøres, at en anden vælger har afgivet en brevstemme i vedkommendes navn, kan valgstyrene ud fra en konkret vurdering lade vælgeren stemme på valgdagen. Det vil især gøre sig gældende i de tilfælde, hvor det umiddelbart fremgår, at underskriften på følgebrevet ikke tilhører vælgeren, og i de tilfælde, hvor der kan være tvivl om, at underskriften tilhører vælgeren. Hvis valgstyrene lader vælgeren stemme på valgdagen, skal brevstemmen fjernes og valglisten rettes, og der skal gøres en bemærkning herom i valgbogen.

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere oplyst, at det fremgår af vejledningens afsnit 8.2.5, at ministeriet ikke har fastsat nærmere regler om, hvordan afgivning af brevstemmer på de steder i kommunen,

hvor enhver vælger kan brevstemme, f.eks. borgerservicecentre og lign., skal foregå. Brevstemmeafgivningen skal derfor foregå direkte efter folketingsvalglovens regler.

Herudover har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til vejledningens afsnit 8.2.5.1, hvor ministeriet har indskærpet vigtigheden af, at de kommunalt ansatte og tilforordnede vælgere, der skal virke som stemmemodtagere, er tilstrækkeligt instrueret om proceduren for afgivelse og modtagelse af brevstemmer, herunder vigtigheden af, at der udvises den største omhyggelighed hermed. Stemmemodtagerne bør være særlig opmærksomme på, at der er anvendt det korrekte følgebrev, og at følgebrevet er udfyldt korrekt af både vælgeren og stemmemodtageren, så tvivlstilfælde ved den senere gennemgang af brevstemmerne mindskes mest muligt. Manglende iagttagelse af den foreskrevne fremgangsmåde kan føre til, at brevstemmen ikke kan tages i betragtning.

Om identifikation af vælgeren og udlevering af brevstemmemateriale har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til vejledningens afsnit 8.2.5.2, hvoraf det fremgår, at vælgere, der ønsker at brevstemme, skal vise den nødvendige legitimation til brevstemmemodtageren, inden brevstemmematerialet udleveres. Vælgerens valgkort kan tjene som identifikation af vælgeren, hvis der ikke i øvrigt er anledning til tvivl om vælgerens identitet. Benytter vælgeren valgkortet, skal vælgeren dog, for at vælgeren kan anses for identificeret, oplyse sin fødselsdato, dvs. dag, måned og årstal, eller fremlægge anden form for id, hvoraf fødselsdatoen fremgår, over for stemmemodtageren, inden brevstemmematerialet kan udleveres. Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, men ikke cpr-nummeret. Er der tvivl om vælgerens identitet, skal denne fastslås. Dette skal om nødvendigt ske, ved at vælgeren fremlægger dokumentation herfor.

Om udfyldning og afgivelse af brevstemme har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til vejledningens afsnit 8.2.5.3, hvoraf det fremgår, at vælgeren lægger stemmesedlen i konvolutten, når vælgeren har udfyldt brevstemmesedlen. Derefter udfylder vælgeren følgebrevet og underskriver dette i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved attestationen anfører stemmemodtageren – således som den fortrykte tekst til brug for attestationen foreskriver – dato, underskrift, stilling og myndighedens stempel på følgebrevet. Anvendes følgebrevet fra KMD's system, skal vælgeren ikke udfylde følgebrevet, da de nødvendige oplysninger allerede fremgår af brevet. Vælgeren skal derfor alene underskrive følgebrevet i overværelse af stemmemodtageren, der attesterer stemmeafgivningen. Ved udskrivning af følgebrev er det vigtigt, at der udvises den fornødne omhyggelighed, så det sikres, at følgebrevet vedrører den korrekte type valg. Vælgeren lægger efter stemmemodtagernes attestation af stemmeafgivningen konvolutten med stemmesedlen samt følgebrevet i yderkuverten og lukker yderkuverten i overværelse af stemmemodtageren. Vælgeren udfylder yderkuverten med sit navn, sin fødselsdato og sin bopæl i overværelse af stemmemodtageren. Hensigten hermed er at højne sikkerheden om valget, idet det er Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at det er en central retssikkerhedsgaranti ved brevstemmeafgivningen, at vælgeren deltager i hele proceduren ved brevstemmeafgivningen.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig Lykke Bækdal Rosenvolds oplysninger om, at det ved nærmere undersøgelse blev konstateret, at en anden vælger end Lykke Bækdal Rosenvold havde afgivet en brevstemme i hendes navn, og at den pågældende brevstemme derfor blev erklæret ugyldig, hvorefter Lykke Bækdal Rosenvold fik udleveret en stemmeseddel, og at Lykke Bækdal Rosenvold således har haft adgang til at stemme ved folketingsvalget.

Om det forhold, at Middelfart Kommune har modtaget en brevstemme i Lykke Bækdal Rosenvolds navn fra en anden vælger end hende, har Indenrigs- og Boligministeriet bemærket, at det efter folketingsvalglovens regler påhviler kommunen at sikre sig identiteten på den vælger, der afgiver brevstemme.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at Middelfart Kommune har anført, at Borgerservice har oplyst, at der iagttages en fast procedure, og at kommunen selv har bemærket, at en eventuel

indtastningsfejl i forbindelse med indtastningen af personnummer burde være konstateret i forbindelse med kontrol af legitimation og følgeseddel.

Indenrigs- og Boligministeriet har i den anledning erklæret sig enig i Lykke Bækdal Rosenvolds bemærkninger til Middelfart Kommunes høringssvar om, at det er uheldigt, at der formentlig som følge af en administrativ fejl er en vælger, der har brevstemt i hendes navn, hvilket har betydet, at denne vælger ikke har afgivet en stemme, der har kunnet komme i betragtning ved folketingsvalget. Indenrigs- og Boligministeriet har i den forbindelse anført, at ministeriet finder dette forhold beklageligt.

Indenrigs- og Boligministeriet har bemærket, at det er vigtigt, at der udvises den fornødne omhyggelighed, når der udskrives følgebrev fra KMD's system, så det bl.a. sikres, at følgebrevet hører til vælgeren. Det er på den baggrund ministeriets opfattelse, at kommunen, når der er konstateret fejl – som i den konkrete sag – i anvendelsen af disse følgebrev, på ny bør gennemgå procedurerne for brevstemmeafgivningen og på den baggrund iværksætte eventuelle nye tiltag, der kan minimere risikoen for lignende fejl ved fremtidige valg handlinger.

Afslutningsvis har Indenrigs- og Boligministeriet bemærket, at det er ministeriets opfattelse, at den af Middelfart Kommune beskrevne fremgangsmåde ved brevstemmeafgivningen er i overensstemmelse med valglovgivningen, men at der ikke er noget i vejen for at udlevere følgebrev til vælgeren sammen med brevstemmematerialet, og at det kan ikke kræves som en betingelse for at brevstemme, at vælgeren afleverer sit id under brevstemmeafgivningen.

Klagen har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Middelfart Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning og tilslutter sig Indenrigs- og Boligministeriet vurdering af, at det er beklageligt, at en anden vælger har haft adgang til at afgive en brevstemme i Lykke Bækdal Rosenvolds navn. Udvalget noterer sig, at den afgivne brevstemme derfor måtte annulleres, hvorefter Lykke Bækdal Rosenvold fik afgivet sin stemme ved folketingsvalget. Endvidere noterer udvalget sig Indenrigs- og Boligministeriets bemærkning om, at Middelfart Kommune på baggrund af fejlen på ny bør gennemgå procedurerne for brevstemmeafgivningen og på den baggrund iværksætte eventuelle nye tiltag, der kan minimere risikoen for lignende fejl ved fremtidige valg handlinger.

12) Liliam Figuereo Ventura, Vordingborg, har ved e-mail af 3. november 2022 klaget over, at hun blev afvist fra at stemme på valgdagen, da hun ikke havde medbragt sit valgkort. Liliam Figuereo Ventura oplyser bl.a., at hun ikke havde modtaget sit valgkort den 1. november, og at hun medbragte pas, kørekort og sygesikringskort til valgstedet Hollænderhaven, men blev afvist, selv om hun gentagne gange protesterede. Den 2. november ankom hendes valgkort med posten.

Vordingborg Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgstyrrerformanden ikke kan genkende situationen. Alle på valgstedet var orienteret om, at en af valgsekretærene eller valgstyrrerformanden skulle tilkaldes, hvis der var vælgere, der ikke havde valgkort med. Dette var foregået flere gange i løbet af dagen uden problemer, så kommunen er sikker på, at der ikke er afvist nogen uden valgkort. Valglisten for Hollænderhaven er blevet undersøgt, og her fremgår det, at vælgeren ikke har stemt.

Udtalelsen fra Vordingborg Kommune har af ministeriet været sendt i høring hos Liliam Figuereo Ventura, og dette har ikke givet anledning til yderligere bemærkninger fra Liliam Figuereo Ventura.

Indenrigs- og Boligministeriet har bl.a. oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 47, at valgret udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet. Vælgeren skal inden stemmeafgivningen aflevere sit valgkort til valglisteføreren. Har en vælger ikke medbragt valgkort, udskrives et valgkort. Valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås,

om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

Indenrigs- og Boligministeriets har endvidere oplyst, at det af afsnit 7.3.1 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår, at det er en betingelse for at have ret til at stemme, at vælgeren er optaget på valglisten. Det er ikke en betingelse for at stemme, at man har medbragt sit valgkort til stemmeafgivningen. Vælgere, der har glemt at medbringe deres valgkort, kan stemme på valgdagen uden valgkort, hvis de medbringer legitimation, f.eks. kørekort, pas eller sundhedskort. Stemmeafgivning uden valgkort kan alene ske på det afstemningssted, som vælgerens (seneste) bopælskommune anviser. Oplysning herom fås ved henvendelse til den pågældende kommune.

Indenrigs- og Boligministeriets har i forlængelse heraf oplyst, at det efter ministeriets opfattelse således ikke vil være i overensstemmelse med valglovgivningen at afvise en vælger fra at stemme med den begrundelse, at vælgeren ikke kan fremvise sit valgkort, hvis vælgeren i stedet kan fremvise fornøden legitimation, f.eks. kørekort, pas eller sundhedskort.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at der, som sagen foreligger oplyst, ikke er enighed mellem Liliam Figuereo Ventura og Vordingborg Kommune om sagens faktiske omstændigheder.

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere noteret sig, at Liliam Figuereo Ventura har oplyst, at hun med henvisning til manglende valgkort blev afvist fra at stemme til folketingsvalget den 1. november 2022 på afstemningsstedet Hollænderhaven i Vordingborg, på trods af at hun havde medbragt pas, kørekort og sygesikringskort, og at hun gentagne gange protesterede. Vordingborg Kommune har oplyst, at Liliam Figuereo Ventura fremgår af valglisten til afstemningsstedet Hollænderhaven, men at kommunen ikke kan genkende den situation, som Liliam Figuereo Ventura har beskrevet. Vordingborg Kommune har endvidere oplyst, at valgstyrrerformanden eller en af valgsekretærerne skulle tilkaldes, hvis der var vælgere, der ikke havde medbragt valgkort, og at dette var foregået flere gange uden problemer. Valgstyrrerformanden har i den forbindelse oplyst, at han er sikker på, at han ikke har afvist nogen uden valgkort.

Indenrigs- og Boligministeriet har på den baggrund konstateret, at der i forbindelse med Liliam Figuereos klage er bevismæssige spørgsmål, der ikke lader sig afklare inden for de rammer, der gælder for ministeriets oplysning af sagen. Ministeriet har således ikke mulighed for at gå nærmere ind i den bevismæssige vurdering af klagens faktuelle grundlag.

Vordingborg Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Vordingborg Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

13) Jonas Hasselager, Skive, har den 1. november 2022 klaget over, at Skive Kommune nægtede at lade hans far stemme, da han hverken kunne legitimere sig eller bede om hjælp til at stemme.

På valgstedet blev der udfærdiget en klage, hvoraf det fremgår, at Jonas Hasselager mødte op på valgstedet Åkjær sammen med sin far, der blev nægtet at stemme. Begrundelsen for afvisningen var, at faren efter oplysninger fra den pårørende var dement og ikke kunne oplyse eller bekræfte sin fødselsdato eller oplyse, at han ønskede hjælp til afgivelse af stemme.

Skive Kommune har i anledning af klagen oplyst, at vælgeren mødte op på valgstedet ledsaget af sin søn, Jonas Hasselager, som holdt vælgerens kort. Adspurgt af den tilfornordnede valglistefører ved valgbordet kunne vælgeren ikke oplyse sin identitet eller fødselsdato. Jonas Hasselager oplyste, at der var tale om hans far, som var dement.

Skive Kommune har anført, at vælgeren på intet tidspunkt tilkendegav et ønske om at udnytte sin stemmeret, og at han heller ikke kunne bekræfte sin fødselsdato eller identitet.

Videre har Skive Kommune oplyst, at Jonas Hasselager på valgstedet blev oplyst om, at udlevering af stemmeseddel forudsætter, at valgstedet kan identificere vælgeren, at valglisteføreren skal forlange fødselsdatoen oplyst, og at valgstedet i øvrigt kan anmode om yderligere legitimation ved tvivl om vælgerens identitet. Skive Kommune har derfor oplyst, at de afviste at udlevere stemmesedlen til vælgeren, da han ikke kunne bekræfte sin identitet.

Skive Kommune har endvidere oplyst, at Jonas Hasselager på den baggrund tydeligt tilkendegav, at han ønskede at klage over Skive Kommunes vurdering. Jonas Hasselager fik på valgkontoret igen gennemgået betingelserne for at kunne stemme.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til grundlovens § 29, stk. 1, 1. pkt., og § 1 i folketingsvalgloven, hvoraf det følger, at enhver har valget til Folketinget, hvis vedkommende har dansk indfødsret, er fyldt 18 år og har fast bopæl i riget, medmindre vedkommende er umyndig.

I forlængelse heraf har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at den negative valgretsbetingung om, at vælgeren ikke må være umyndig, skal forstås således, at vælgeren ikke må være umyndiggjort ved en fuld fratagelse af den retlige handleevne. Hvis fratagelsen af den retlige handleevne er begrænset til alene at angå bestemte aktiver eller anliggender, er vedkommende fortsat myndig, jf. nærmere værgemålslovens § 6, stk. 1, 2. pkt., og § 6, stk. 2, 2. pkt. Det forhold, at en vælger har en betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, udelukker således ikke, at vedkommende har valget til Folketinget.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til folketingsvalglovens § 47 og afsnit 7.3.1. om identifikation af vælgeren og afmærkning på valglisten i vejledningen om afholdelse af folketingsvalg.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at det således følger af reglerne i valglovgivningen, at vælgeren inden stemmeafgivningen skal aflevere sit valgkort til valglisteføreren, og at valglisteføreren af hensyn til sikkerheden omkring identifikationen af vælgeren på valgdagen skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl, og hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Det er således en betingung for, at vælgeren kan få udleveret en stemmeseddel, at vælgerens identitet kan fastslås.

Endvidere har Indenrigs- og Boligministeriets oplyst, at det er ministeriets opfattelse, at det i hvert fald som udgangspunkt er vælgeren, der skal give oplysning om sin fødselsdato eller på anden måde legitimere sig over for valglisteføreren. Dog vil der ikke være noget i vejen for, at en vælger legitimerer sig ved hjælp af en tegnsprogstolk eller i øvrigt får praktisk hjælp i forbindelse med legitimationen, men der må forudsættes en vis personlig deltagelse fra vælgerens side.

Herudover har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at det fremgår af Skive Kommunes udtalelse, at kommunen nægtede at udlevere en stemmeseddel til Jonas Hasselagers far under henvisning til manglende behørig og sikker identifikation af den pågældende vælger.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig kommunens oplysning om, at vælgeren på forespørgsel herom hverken mundtligt eller skriftligt kunne oplyse eller bekræfte sin fødselsdato eller identitet over for valglisteføreren, og at al kommunikation om vælgeren foregik mellem kommunen og Jonas Hasselager. Ministeriet har endvidere noteret sig, at vælgeren under hele forløbet var helt passiv og ikke på noget tidspunkt tilkendegav et ønske om at stemme, og at det ikke var muligt at kommunikere med vælgeren.

På den baggrund har Skive Kommunes udtalelse ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Skive Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning. Udvalget finder helt principielt, at det er af central betydning, at borgere med demens el.lign. – på samme

måde som andre borgere med funktionsnedsættelser – gives den hjælp med hensyn til identifikation på valgstedet, der er nødvendig for, at de kan benytte deres stemmeret. Udvalget har ikke mulighed for at anlægge en bedre bedømmelse af det konkrete tilfælde end valgmyndighederne. Udvalget finder dog, at sagen viser, at den generelle problemstilling påkalder sig fornyede overvejelser, og opfordrer Indenrigs- og Boligministeriet til at gå videre med dette, eventuelt i samarbejde med relevante organisationer på området.

14) Karin Møgelbjerg Gulddammer, Haslev, har ved e-mail af 2. november 2022 klaget over, at der var opstillet en kaffevogn uden for indgangen til valgstedet ved Bauneskolen i Faxe Kommune ved folketingsvalget den 1. november 2022. Karin Møgelbjerg Gulddammer har bl.a. oplyst, at hun ikke mener, at det er tilladt at tage fast ophold i umiddelbar tilslutning til et valgsted, idet man derved har mulighed for at observere og registrere, hvilke borgere der kommer og afgiver deres stemme.

Faxe Kommune har i anledning af klagen oplyst, at der på valgdagen i et vist tidsrum stod en kaffevogn ude foran valgstedet Dalby Hallen ved Bauneskolen, og at kommunen som ejer af matriklen havde givet en tilladelse til dette. Kommunen har endvidere oplyst, at salget skete udendørs uden for valglokalet, og at det fulgte de samme vilkår, som kommunen normalt stiller til indsamlinger til humanitære organisationer m.v. Vilkårene er, at der ikke må ske valgagitation eller finde anden form for holdningsmæssig påvirkning sted, salget må ikke virke forstyrrende på valgbehandlingen eller være til gene for vælgerne, og henstillinger fra valgstyrrerformanden skal følges. Kommunen har i forlængelse heraf oplyst, at vælgerne ikke blev kontaktet af indehaveren af kaffevognen, men selv kunne vælge at gå over til kaffevognen.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 50, at valgstyrrerne kan bestemme, at der i stemmelokalet, foruden de personer, der forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, og beslutte at begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det. Derudover skal valgstyrrerne påse, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Spørgsmålet om, hvorvidt der kan gives tilladelse til at opstille en kaffevogn uden for et valgsted, er derimod ikke reguleret i valglovgivningen.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at Faxe Kommune har oplyst, at tilladelsen blev givet med vilkår om, at der ikke måtte ske valgagitation eller finde anden form for holdningsmæssig påvirkning sted, at salget ikke måtte virke forstyrrende på valgbehandlingen eller være til gene for vælgerne, og at henstillinger fra valgstyrrerformanden skulle følges. Under disse omstændigheder er det ministeriets opfattelse, at der ikke er noget til hinder for, at kommunen som ejer af matriklen har givet tilladelse til opstilling af en kaffevogn udendørs uden for indgangen til valgstedet.

Faxe Kommunes udtalelse har herefter ikke giver Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Faxe Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

15) René Garde Vilsgaard, Svendborg, har den 7. november 2022 klaget over, at de skriveredskaber, der var tilgængelige i stemmerummene i Tåsinge Forsamlingshus i Svendborg Kommune, var fedtblyanter, hvis markering kunne være svær at aflæse på stemmesedlen, og at fedtblyanterne var røde. René Garde Vilsgaard har oplyst, at han og hans kone benyttede sig af to forskellige stemmebokse ud af de i alt tre, der var i stemmelokalet. Hver af disse to stemmebokse var udstyret med en rød fedtblyant til at afgive krydset med, og kvaliteten af blyanten var tilmed så dårlig, at krydset var svært at se efter markeringen.

René Garde Vilsgaard har i sin klage oplyst, at det for ham er helt uforståeligt, at fedtblyanten var af så ringe kvalitet, og navnlig, at blyanterne lige præcis var røde – og ikke sorte eller blå. René Garde Vilsgaard har i sin klage anført, at dette folketingsvalg især har været kendetegnet ved, at en stor

procentdel af befolkningen først har besluttet sig for, hvor de ville sætte deres stemme, når de stod i stemmeboksen, og at såkaldt nudging har stor indflydelse på mennesker.

René Garde Vilsgaard har supplerende bl.a. anført, at det var hans oplevelse, at det var svært at læse det røde kryds, han satte på stemmesedlen, hvorfor han gjorde sig særlig umage med at gøre krydset tydeligere, da han ikke ønskede, at hans stemme skulle gå til spilde, og at hvis den røde farve fremstår mere tydelig, så undrer det ham, at der benyttes blå kuglepenne ved kommunalvalg. René Garde Vilsgaard har sluttelig anført, at den røde farve vil være en udfordring, når selve stemmeoptællingen foregår, hvis en valgtilforordnet er rød-grøn-farveblind, medmindre der tages højde herfor.

Svendborg Kommune har i anledning af klagen oplyst, at kommunen siden kommunal- og regionsvalget i 2017 har brugt røde blyanter på stort set alle deres afstemningssteder i forbindelse med valgbehandlinger. Bevæggrunden var, at der i forbindelse med valget forinden var blevet givet udtryk for, at det kunne være svært at læse de sorte blyantskryds, da der sommetider kom forskellige andre sorte streger på stemmesedlerne, og at krydserne kunne være utydelige og svære at se, hvilket kunne give anledning til tvivl om stemmesedlens gyldighed. Man havde endvidere tidligere haft problemer med at læse krydserne på regionsrådsvalgsstemmesedlerne, som er gule.

Svendborg Kommune har videre oplyst, at man ved dette valg var blevet bekræftet i, at det var lettere og tydeligere at se de røde krydser for de personer, som skulle tælle stemmerne op, og at man inkl. dette folketingsvalg har brugt røde blyanter ved seks valg, hvor de personer, som tæller stemmerne op, ved hvert valg har givet udtryk for, at det er nemmere at se krydserne, når de er røde.

Svendborg Kommune har endelig oplyst, at man ikke har brugt blå kuglepenne som officielt skriveredskab på afstemningsstederne i forbindelse med kommunal- og regionsrådsvalget, men at der her blev gjort meget ud af, at borgerne måtte anvende eget skriveredskab, hvilket også var en mulighed ved det netop overståede folketingsvalg.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at kommunalbestyrelsen sørger for lokaler til afstemningen samt for det fornødne antal stemmerum og stemmekasser. Stemmerum skal være forsynet med det fornødne udstyr til stemmeafgivning. En stemmeseddel afgivet på afstemningsstedet er ugyldig, såfremt den er blank, vælgerens stemme på stemmesedlen ikke er afmærket med kryds, det ikke med sikkerhed kan afgøres, hvilket af partierne eller hvilken kandidat uden for partierne vælgeren har villet give sin stemme, det må antages, at stemmesedlen ikke er udleveret på afstemningsstedet, eller der er givet stemmesedlen et særpræg.

Indenrigs- og Boligministeriet har også henvist til afsnit 7.2.1 i ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, hvoraf der bl.a. fremgår følgende om skriveredskaber ved stemmeafgivningen:

»Stemmerum og stemmekasser skal være indrettet som fastsat i lovens § 45, stk. 2. Der skal bl.a. være det nødvendige udstyr i hvert stemmerum for, at vælgerne kan afgive deres stemme (skriveplade og blyant eller andet egnet skriveredskab). Det fremlagte skriveredskab behøver ikke være en blyant eller en sort eller blå kuglepen, men må godt have en mere synlig farve, f.eks. rød, hvis kommunalbestyrelsen f.eks. måtte vurdere, at det vil gøre afkrydsningen tydeligere og lette stemmeoptællingen. Det er også tilladt for vælgeren at anvende sit eget medbragte skriveredskab. Det er dog i den forbindelse vigtigt, at vælgeren vejledes om, at farven eller tykkelsen af skriveredskabet ikke må afvige så væsentligt fra gængse skriveredskaber, at stemmesedlen kan bedømmes som værende givet et særpræg, da stemmesedlen i givet fald vil være ugyldig.«

Om bedømmelse af stemmesedler fremgår bl.a. følgende af vejledningen:

»Tvivlsomme stemmesedler, herunder blanke stemmesedler og andre stemmesedler, der utvivlsomt er ugyldige, sorteres fra og gives til formanden for valgstyrene. Valgstyrene bedømmer derefter, om stemmesedlerne er gyldige.

[...] Det kan dog være vanskeligt at bedømme en afmærkning af en afkrydsningsrubrik i de tilfælde, hvor rubrikken er afmærket med et meget gnidret eller fedt kryds. Det kan f.eks. være tilfældet, hvis det anvendte skriveredskab er en form for (farve)blyant, der sidst på valgdagen er så nedslidt, at det er vanskeligt at sætte et tydeligt kryds. I sådanne tilfælde må valgbestyrelsen foretage en konkret vurdering af, om afmærkningen er udtryk for, at vælgeren har ønsket at sætte et kryds. Hvis afkrydsningsrubrikken er afmærket på en sådan måde, at afmærkningen ikke kan antages at være udtryk for et kryds – f.eks. fordi rubrikken er helt udfyldt eller er helt skraveret – skal stemmesedlen bedømmes som en ugyldig stemme.«

Indenrigs- og Boligministeriet har videre oplyst, at folketingsvalgloven således ikke indeholder nogen angivelse af, med hvilken farve skriveredskab vælgeren skal sætte sit kryds på stemmesedlen. Det er efter valglovgivningen ikke et krav, at der anvendes blyanter eller kuglepenne med en bestemt skriftfarve, f.eks. sort eller blå, i forbindelse med stemmeafgivningen, hvis det vurderes, at et skriveredskab med en anden skriftfarve, som f.eks. rød, vil lette stemmeoptællingen. Der gælder det samme i forhold til kommunal- og regionalvalg, og der anvendes dermed ikke generelt blå kuglepenne til dette valg.

For så vidt angår spørgsmålet om tydeligheden af de pågældende blyanters markering og eventuelle farveblinde stemmeoptælleres mulighed for at aflæse markeringen, har Indenrigs- og Boligministeriet bemærket, at optællingen sker på valgstyrenes ansvar, kontrol og instruktion. Tvivlsomme stemmesedler sorteres fra og gives til formanden for valgstyrene. Valgstyrene bedømmer herefter, om stemmesedlerne er gyldige. Ved stemmesedler, hvor rubrikken er afmærket med et meget gnidret eller fedt kryds, f.eks. som følge af et nedslidt skriveredskab, må valgbestyrelsen foretage en konkret vurdering af, om vælgeren har ønsket at sætte et kryds. Senest dagen efter at afstemningen har fundet sted, foretager valgbestyrelsen i opstillingskredsen en fintælling. Både optællingen på valgaftenen og fintællingen er offentlig.

Indenrigs- og Boligministeriet har yderligere bemærket, at valgstyrene og de tilforordnede vælgere, hvis der anvendes (farve)blyanter ved stemmeafgivningen, bør sørge for, at (farve)blyanterne spidnes jævnlige i løbet af valgdagen, således at det i videst muligt omfang undgås, at (farve)blyanterne på noget tidspunkt bliver helt nedslidte. Det er desuden Indenrigs- og Boligministeriets forståelse, at farveblinde ser farver som nuancer af grå og derfor vil være i stand til at foretage optælling. Hvis en konkret person har et synshandicap, der gør, at de ikke kan identificere kryds, vil det være valgstyrenes ansvar at sikre, at de ikke foretager optælling. Svendborg Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Svendborg Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

16) Kåre Yndgaard Sørensen, Aarhus, og 17) Louis Tybirk, Aarhus, har hver især ved e-mail af 1. november 2022 klaget over valgagitation på henholdsvis valgstedet Hasselager og valgstedet Folkestedet.

Indledningsvis bemærker udvalget, at de to klager behandles samlet.

Kåre Yndgaard Sørensen har i sin klage bl.a. anført, at han på valgstedet i Hasselager blev mødt af valgpropaganda for Socialdemokratiet inde på selve valgstedet, da der ved siden af kandidatlisterne lå tatoveringsbilleder med roser på.

Louis Tybirk har i sin klage anført, at der var valgagitation på valgstedet Folkestedet i Aarhus C. Louis Tybirk har i klagen oplyst, at han fik et klistermærke, lige inden han gik ind i stemmeboksen. Han har anført, at han har tre anker ved klistermærket. For det første er det rødt, hvilket er farven på den ene politiske blok. For det andet indeholder det roser, som er et symbol, der også er i Socialdemokratiets

logo. For det tredje er det skrevet bagvendt, plus at to af bogstaverne står på hovedet, så der står »METS«, hvor det sidste »S« er på hovedet, så det ligner, at der står »METE«, hvilket naturligvis leder tankerne hen på statsminister Mette Frederiksen. Herudover har Louis Tybirk oplyst, at han også har hørt om andre valgsteder i Aarhus, hvor mærket har ligget på bordene.

Aarhus Kommune har i anledning af klagen oplyst, at kommunen ved valg de seneste mange år, som led i initiativer for at øge valgdeltagelsen, har fremlagt små vandbaserede tatooveringer, som vælgerne og deres børn kan tage med fra afstemningsstedet for at signalere, at de har stemt, og for at sætte fokus på, at det er valgdag og dermed demokratiets festdag. Det har været populært hos mange vælgere i alle aldersgrupper, ikke mindst blandt medfølgende børn. Tatooveringerne var ved folketingsvalget fremlagt på enkelte afstemningssteder, da der var tale om et restoplæg.

Om tatooveringernes nærmere udformning har Aarhus Kommune oplyst, at Teksten på tatooveringerne er henholdsvis »STEM« og »Jeg har stemt«. Tatooveringerne er udformet som klassiske »sømandstatoveringer«, og tanken er, at de skal have et humoristisk retropræg. Teksten »STEM« hen over hjertet erstatter således teksten »MOR« i de klassiske tatooveringer.

Aarhus Kommune har anført, at kommunen har haft for øje, at tekst og motiv ikke må være holdningspåvirkende eller agiterende. Det er således kommunens opfattelse, at tatooveringerne hverken er holdningspåvirkende eller signalerer politisk tilhørsforhold til et parti eller en politisk fløj, og at de dermed ikke er omfattet af reglerne om holdningspåvirkning og agitation. At tatooveringerne indeholder rød farve, og at det også er muligt at se røde roser i baggrunden, er en naturlig del af den genre af »sømandstatoveringer«, de pågældende tatooveringer refererer til, og leder efter kommunens opfattelse ikke naturligt tankerne hen på politiske budskaber eller holdninger.

Endelig har Aarhus Kommune oplyst, at tatooveringerne typisk ligger frit tilgængelige for vælgerne på valgstederne afhængigt af valgstedernes indretning. Den konkrete placering af tatooveringerne ved siden af et kandidatopslag på afstemningsstedet, som klageren påpeger, har efter kommunens opfattelse været uheldig, fordi det for nogle vælgere muligvis kan virke forvirrende. Kommunen vil derfor tage initiativ til, at tatooveringerne f.eks. lægges ved udgangsdøren til afstemningsstedet.

Videre har Aarhus Kommune anført, at det ikke er kommunens opfattelse, at teksten på tatooveringerne leder tankerne hen på bestemte personnavne eller kan forveksles med personnavne.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til, at det følger af folketingsvalglovens § 50, at valgstyrene påser, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Ministeriet har også henvist til, at der af afsnit 7.6 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår følgende:

»Valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning er ikke tilladt i valglokalerne m.v.

Valgstyrene skal sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil, se lovens § 50, 3. pkt.

Påbuddet for valgstyrene om at sørge for, at vælgerne ikke bliver udsat for valgagitation, gælder efter bestemmelsen også enhver anden form for holdningsmæssig påvirkning. Bestemmelsen er en kodificering af de almindelige valgretlige grundsætninger om neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingens afvikling. Forbuddet mod valgagitation og anden holdningsmæssig påvirkning af vælgeren indebærer således, at der ikke må uddeles materiale eller hænges valgplakater op eller på anden måde udøves egentlig valgagitation i de nævnte lokaliteter eller de umiddelbare adgangsveje hertil, f.eks. gange, trapper samt efter omstændighederne skolegårde og lignende, se nedenfor.

Endvidere må materiale, der ganske vist ikke agiterer for et bestemt synspunkt i forbindelse med aktuelle politiske spørgsmål eller giver udtryk for en bestemt politisk holdning eller lignende, men som udsætter vælgeren for holdningsmæssige påvirkninger, ikke være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil. Heller ikke oplysende materiale om emnerne for valget eller om aktuelle politiske spørgsmål må være fremlagt eller ophængt i valglokalet eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

[...]

Forbuddet gælder enhver form for holdningsmæssig påvirkning af vælgeren, uanset mediet hvorved eller måden hvorpå eller personen hvorfra den holdningsmæssige påvirkning finder sted.

[...]

Der er intet i vejen for, at kommunalbestyrelsen frem mod valgdagen ved forskellige generelle tiltag som f.eks. annoncer, oplysningskampagner o.lign. forsøger at få vælgerne til at møde frem og stemme på valgdagen. [...]

Indenrigs- og Boligministeriet har i forlængelse heraf oplyst, at det altid vil være en konkret vurdering ved det enkelte valg og det enkelte valgsted, hvad der udgør valgagitation. I denne vurdering kan det bl.a. indgå, hvilke partier og kandidater der er opstillet ved valget, og hvordan der er valgagiteret i forbindelse med valget.

Indenrigs- og Boligministeriet har som eksempler nævnt, at ministeriet ved folkeafstemningen om forsvarsforbeholdet i 2022 har vurderet, at ukrainske flag udgjorde valgagitation, og ved folkeafstemningen om retsforbeholdet i 2015 har vurderet, at et banner for Red Barnet skulle fjernes fra et valgsted, da organisationen havde ført en jakampagne.

Endvidere har Indenrigs- og Boligministeriet understreget, at det ikke regnes som valgagitation, at gardiner, skriveredskaber og lign. på et valgsted har en farve, der normalt forbindes med et bestemt parti.

Efter en helhedsvurdering er det Indenrigs- og Boligministeriets vurdering, at de vandbaserede tato-
veringer, der var til stede på nogle valgsteder i Aarhus Kommune ved dette folketingsvalg, af nogle
vælgere kunne opfattes som valgagitation. I sin vurdering har ministeriet navnlig lagt vægt på, at de
vandbaserede tato-
veringer var pyntet med røde roser, der almindeligvis entydigt forbindes med partiet
Socialdemokratiet. Aarhus Kommune burde herefter ikke have lagt tato-
veringerne på valgstederne ved
folketingsvalget den 1. november 2022.

*Udvalget tager det af Aarhus Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning og noterer sig Indenrigs- og Boligministeriets vurdering af, at de vandbaserede tato-
veringer af nogle
vælgere kunne opfattes som valgagitation, og at de derfor ikke burde have været lagt frem på valgstederne.*

18) Frank R. Frank, Silkeborg, har den 8. november 2022 klaget over, at han og hans datter skulle sige deres fødselsdato højt for at få udleveret en stemmeseddel, og at oplysningen om fødselsdato ikke kunne gives på anden måde. Frank R. Frank har endvidere klaget over, at valglisteføreren på valgstedet udviste en uhøflig og uhensigtsmæssig adfærd over for dem.

Silkeborg Kommune har beklaget, at Frank R. Frank og hans datter har haft den beskrevne oplevelse på afstemningsstedet i Kragelund, og oplyst, at det er ikke en behandling, som Silkeborg Kommune ønsker at give nogen vælger, som møder frem for at afgive sin stemme. Afstemningsstedet i Kragelund er et af de mindre af kommunens i alt 30 afstemningssteder. Der er ca. 950 stemmeberettigede vælgere knyttet til afstemningsstedet, og bemanningen består af fem valgstyrelser udpeget af de politiske partier i Silkeborg Byråd og en administrativt udpeget valgsekretær.

Silkeborg Kommune har videre oplyst, at Silkeborg Byråd har besluttet, at valgstyrrerformanden som udgangspunkt er et medlem af byrådet. Valgstyrrerformændene til de 30 afstemningssteder udpeges af gruppeformændene, og det er ofte de samme igennem mange år. Hvis valgstyrrerformanden har forfald, så udpeger partiet en ny valgstyrrerformand til det konkrete valg. Den valglistefører, som er nævnt i klagen, er udpeget af den socialdemokratiske byrådsgruppe til at være valgstyrrerformand i Kragelund. Et hverv, som han i øvrigt har varetaget i mange år, og som ikke tidligere har givet anledning til klager eller bemærkninger i afstemningsbogen.

Silkeborg Kommune har udarbejdet en vejledning for valgstyrrere og tilforordnede. Når bemandingen på alle afstemningssteder er på plads, udsendes indkaldelsen til alle, og der linkes til vejledningen, som er offentligt tilgængelig på Silkeborg Kommunes hjemmeside. Det forudsættes, at alle valgstyrrere og tilforordnede har læst vejledningen. Hvis der opstår tvivlsspørgsmål, så er valgsekretæren særlig kyndig i regler m.m., og valgsekretæren kan tage kontakt til valgsekretariatet i Silkeborg Kommune, hvis et problem ikke kan afklares lokalt, herunder ved opslag i udleverede vejledninger.

Silkeborg Kommune har oplyst, at det er korrekt som oplyst i klagen, at det fremgår af § 47 i lov om valg til Folketinget, at valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Det er endvidere præciseret i vejledningen, at vælgeren i alle tilfælde skal spørges om sin fødselsdato. Hvis vælgeren ikke vil sige fødselsdatoen højt, tilbydes vælgeren i stedet at skrive datoen på bagsiden af valgkortet. Der er ikke i den skriftlige vejledning anført andre muligheder for at oplyse fødselsdatoen, men valgsekretæren er blevet anmodet om i sin morgeninstruktion til valgstyrrere og tilforordnede vælgere at gøre særlig opmærksom på, at en vælger kan give oplysningerne om sin fødselsdato på anden måde end ved at udtale datoen højt, f.eks. ved at fremvise sygesikringsbevis eller andre id-dokumenter. Der er således ifølge kommunen ingen tvivl om, at valgstyrrerne i Kragelund er blevet instrueret i, at en vælger skal oplyse sin fødselsdato, for at denne kan kontrolleres i forhold til oplysningerne i den digitale valgliste, men også at oplysningen om fødselsdatoen kan gives på en anden måde end mundtligt.

På baggrund af klagen har Silkeborg Kommune haft kontakt til valgsekretæren på afstemningsstedet i Kragelund, idet den påklagede episode ikke fremgår af afstemningsbogen. Valgsekretæren havde ikke selv direkte overværet episoden, og da Frank R. Frank og hans datter endvidere ikke på afstemningsstedet havde givet udtryk for at have været utilfreds med behandlingen, blev der ikke indført noget i afstemningsbogen.

Silkeborg Kommune har sluttelig beklaget, at Frank R. Frank og hans datter i det konkrete tilfælde har oplevet en ukorrekt – og efter det beskrevne meget uhensigtsmæssig – adfærd fra valgstyrrerformandens side. Kommunen har oplyst, at kommunen endvidere tager afstand fra, hvis valgstyrrerformanden skulle have slået ud efter og ramt hånden på Frank R. Franks datter, og at kommunen på baggrund af klagen igen vil nævne for valgstyrrerformanden, at det er helt legalt, hvis en vælger ønsker at oplyse sin fødselsdato på anden vis end verbalt.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at fremgangsmåden ved identifikation og udlevering af stemmeseddel til vælgeren følger af § 47 i folketingsvalgloven. Det følger heraf bl.a., at valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel give oplysning om sit navn og sin bopæl. Hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

Af Indenrigs- og Boligministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg fremgår det bl.a., at valglisteføreren skal forlange, at vælgeren giver oplysning om sin fødselsdato (dvs. dag, måned og årstal). Det er alene vælgerens fødselsdato, der skal oplyses, men ikke cpr-nummeret. Hvis vælgeren ikke ønsker at sige sin fødselsdato højt, kan oplysningen også gives ved at skrive fødselsdatoen på et stykke papir eller ved f.eks. at vise sundhedskortet. Dette skal højne sikkerheden omkring identifikation af vælgeren på

valgdagen. Vælgeren skal i øvrigt på forespørgsel oplyse sit navn og sin bopæl. Det afgørende er herefter, om den pågældende vælgers identitet er fastslået med tilstrækkelig sikkerhed, og ikke, hvordan identiteten er fastslået. Det er således ikke afgørende, om identiteten er fastslået ved valgkort og oplysning om fødselsdato, ved legitimation med eller uden billede eller ved personligt kendskab hos mindst en af de tilstedeværende myndighedspersoner til den pågældende vælger.

Som sagen foreligger oplyst, og da Silkeborg Kommune ikke har bestridt sagens faktiske omstændigheder, har Indenrigs- og Boligministeriet i overensstemmelse med klagen lagt til grund, at Frank R. Frank og hans datter forsøgte at oplyse deres fødselsdato på anden måde end mundtligt, men at de blev afskåret herfra af valglisteføreren, selv om de skulle have haft mulighed herfor. Som sagen foreligger oplyst, har Indenrigs- og Boligministeriet endvidere lagt til grund, at valglisteførerens kommunikation med vælgerne på valgstedet i forbindelse med episoden ikke er foregået på en ordentlig måde og i en ordentlig tone. Indenrigs- og Boligministeriet har i den forbindelse noteret sig, at Silkeborg Kommune har beklaget, at Frank R. Frank og hans datter har oplevet en ukorrekt – og efter det beskrevne meget u hensigtsmæssig – adfærd fra valgstyrrerformandens side, og at Silkeborg Kommune har taget afstand fra, hvis valgstyrrerformanden skulle have slået ud efter og ramt hånden på klagerens datter.

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere noteret sig, at Silkeborg Kommune har oplyst, at det fremgår af både kommunens skriftlige vejledning og mundtlige instruktion af valgstyrrerne og de tilfordinde vælgere, at en vælger skal kunne oplyse sin fødselsdato på en anden måde end mundtligt, og at Silkeborg Kommune har oplyst, at kommunen vil gøre den pågældende valgstyrrerformand opmærksom på, at vælgere kan oplyse deres fødselsdato på anden måde end mundtligt. Endelig har ministeriet noteret sig, at Silkeborg Kommune har oplyst, at kommunen over for den pågældende valgstyrrer vil understrege reglerne om fremgangsmåden for identifikation af vælgere.

Silkeborg Kommunes udtalelse har herefter – henset til at Silkeborg Kommune har beklaget og taget afstand fra episoden, at det fremgår af kommunens skriftlige vejledning og mundtlige instruktion af valgstyrrerne og de tilfordinde vælgere, at man kan oplyse sin fødselsdato på anden måde end mundtligt, og at kommunen over for den pågældende valgstyrrer vil understrege reglerne om fremgangsmåden for identifikation af vælgere – ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til yderligere bemærkninger vedrørende sagen, ud over at ministeriet kan tilslutte sig grundlaget for kommunens beklagelse og afstandtagen.

Udvalget tager det af Silkeborg Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning, herunder at kommunen har beklaget og taget afstand fra episoden, og at kommunen vil understrege reglerne for fremgangsmåden for identifikation af vælgere over for den pågældende valgstyrrer.

19) Lars Vangslev, Roskilde, har den 1. november 2022 klaget over, at hans datter af en valgtilfordinnet blev vist ud af stemmeboksen på en grov og uhøflig måde. Lars Vangslev har bl.a. oplyst, at den valgtilfordinde undlod at tiltale ham.

Roskilde Kommune har i anledning af klagen oplyst, at alle valgtilfordinde på valgstedet var instrueret i, at der skulle være en god modtagelse af alle vælgere, og at der skulle bidrages til, at stemmeafgivningen blev en god oplevelse. Der blev også instrueret i, at børn var velkomne i valglokalet, men at de ikke måtte være i stemmeboksen under stemmeafgivelse, hvis de var så store, at de kunne alfabetet. Ved indgangen til valglokalet hængte plakaten om børns tilstedeværelse i valglokalet.

Roskilde Kommune har i forhold til den konkrete klage oplyst, at valgstyrrersekretæren observerede, at en vælger gik med sin datter, som skønnedes til at være omkring skolealderen. Vælgeren var nået ind i selve stemmeboksen med sin datter, da valgstyrrersekretæren i et venligt toneleje spurgte barnet, om hun kunne alfabetet. Barnet svarede ja, og valgstyrrersekretæren sagde, at så måtte hun desværre vente på den anden side af gardinet, til hendes far havde sat sit kryds. Inden valgstyrrersekretæren færdiggjorde

sætningen, blev vælgeren meget vred og sagde, at han følte det som en meget ubehagelig situation, at valgstyrrsekretæren talte til hans datter og ikke til ham, og at valgstyrrsekretæren foran hans datter sagde, at hun ikke måtte være der. Han sagde, at han ønskede at tale med en leder af valgstedet, og at han ville klage over valgstyrrsekretærens opførsel til Indenrigsministeriet.

Roskilde Kommune har oplyst, at efterfølgende fulgte valgstyrrformanden og valgstyrrsekretæren Lars Vangslev tilbage til valglokalet, hvor han gik til en stemmeboks og bad sin datter om at vente på den anden side af boksen.

Roskilde Kommune har endvidere oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 48, stk. 1, at stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. Det fremgår endvidere af vejledning om afholdelse af folketingsvalg, at det er en forudsætning, at børn – som tillades ophold i stemmerummet ved stemmeafgivningen – er under den skolepligtige alder og endnu ikke har lært alfabetet.

Roskilde Kommune har endelig oplyst, at i den foreliggende situation blev barnet venligt spurgt af valgstyrrsekretæren, om hun kunne alfabetet, hvortil barnet svarede ja. Barnet blev derfor venligt bedt om at vente uden for stemmeboksen. Dette er fast praksis på alle valgsteder i Roskilde Kommune, og der hænger på alle valgsteder opslag om børns overværelse af stemmeafgivningen. Såvel folketingsvalglovens § 48, stk. 1, som retningslinjerne i vejledningen var således overholdt.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at ministeriet har sendt Roskilde Kommunes udtalelse i høring hos Lars Vangslev, som ikke har svaret på høringen.

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere oplyst, at det følger af grundlovens § 31, stk. 1, at Folketingets medlemmer vælges ved almindelige, direkte og hemmelige valg. Det følger endvidere af folketingsvalglovens § 48, stk. 1 og 3, at stemmeafgivningen sker i stemmerummet, hvor kun vælgeren må være til stede. På stemmesedlen sætter vælgeren et kryds ved et partinavn eller et kandidatnavn. Når stemmeafgivningen er foretaget, sammenfolder vælgeren stemmesedlen, således at ingen kan se, hvordan der er stemt. Derefter lægger vælgeren stemmesedlen i stemmekassen i overværelse af en tilforordnet vælger.

Indenrigs- og Boligministeriet har i forlængelse heraf oplyst, at det følger af afsnit 7.13 i vejledning om afholdelse af folketingsvalg om børn i stemmerummet, at vælgeren skal være alene i stemmerummet, medmindre vælgeren har brug for personlig bistand, jf. lovens § 48, stk. 1, og § 49. Indenrigs- og Boligministeriet har imidlertid ikke bemærkninger til, at valgstyrrerne og de tilforordnede vælgere tillader, at mindre børn, der ikke kan efterlades uden opsyn, går med en forælder ind i stemmerummet og overværrer stemmeafgivningen. Det er en forudsætning, at børnene er under den skolepligtige alder og endnu ikke har lært alfabetet. Børn, der kommer med ind i stemmerummet, må således ikke kunne afkode, hvor forælderen sætter krydset, så de kan bryde stemmehemmeligheden ved at afsløre over for tredjemand, hvem forælderen stemte på. Når børnene er for store til at overvære stemmeafgivningen, vil det være en mulighed, at valgstyrreren eller den tilforordnede vælger i stedet gør opmærksom på, at det store barn er velkommen til at se på stemmesedlen og gå med forælderen ind i stemmerummet, hvorefter barnet går ud og stiller sig på den anden side af stemmerummet (gardinet) og venter, mens forælderen sætter krydset. På denne måde kan også børn, der ikke må overvære stemmeafgivningen, få indblik i, hvordan et valg forløber. Reglen har til formål at håndhæve det grundlovshjemlede princip om stemmehemmelighed, der ikke kun er en ret for vælgeren, men som også er en pligt for denne.

Med hensyn til klagen har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at Roskilde Kommune har oplyst, at alle valgtilforordnede på afstemningsstedet blev instrueret i, at der skulle være en god modtagelse af alle vælgere, og at børn var velkomne i valglokalet, men at de ikke måtte være i stemmerummet under stemmeafgivelse, hvis de var så store, at de kunne alfabetet.

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere noteret sig, at Roskilde Kommune har oplyst, at valgstyresekretæren i det konkrete tilfælde i et venligt toneleje spurgte barnet, om hun kunne alfabetet, og, da barnet svarede ja, sagde, at så måtte hun desværre vente på den anden side af gardinet, til hendes far havde sat sit kryds.

Indenrigs- og Boligministeriet har endelig noteret sig, at dette er fast praksis på alle valgsteder i Roskilde Kommune, og ministeriet finder det ikke kritisabelt med en sådan praksis, hvor man på valgstederne indledningsvis henvender sig til barnet og ikke vælgeren, således at barnet har en oplevelse af at blive anerkendt som person og i sin egen ret.

Indenrigs- og Boligministeriet har i forlængelse heraf tilføjet, at det, når børnene er for store til at overvære stemmeafgivningen, vil være en mulighed, at valgstyresekretæren eller den tilforordnede vælger i stedet gør opmærksom på, at det store barn er velkommen til at se på stemmesedlen og gå med forælderen ind i stemmerummet, hvorefter barnet går ud og stiller sig på den anden side af stemmerummet (gardinet) og venter, mens forælderen sætter krydset. På denne måde kan også børn, der ikke må overvære stemmeafgivningen, få indblik i, hvordan et valg forløber.

Roskilde Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Roskilde Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

20) *Palle Pehrson Frederiksen, Aalborg*, har ved e-mail af 4. november 2022, klaget over, at han blev bedt om at tage sin cykelhjelm af på afstemningsstedet i Skalborg. Palle Pehrson Frederiksen har bl.a. oplyst, at han ikke var klar over, at der var en dresscode på et valgsted, og efterspørger hjemmelen hertil.

Aalborg Kommune har i anledning af klagen oplyst, at valgstedets to valgsekretærer har fået forelagt klagen, at de to valgsekretærer ikke selv oplevede situationen, og at den ikke havde været oppe at vende på afstemningsstedet. Kommunen har videre oplyst, at der på valgdagen var 7 tilforordnede vælgere og 5 valgstyrelere. Valgsekretærene erindrer ikke, hvem der sad ved bord nr. 2 omkring kl. 09.00, og det har derfor ikke været muligt at spørge ind til den konkrete klage.

Aalborg Kommune har bemærket, at der generelt set ikke er hjemmel til at kræve, at vælgerne skal tage deres cykelhjelm af, og at kommunen derfor er ked af, at Palle Pehrson Frederiksen fik en dårlig oplevelse under folketingsvalget.

Aalborg Kommune har i forlængelse heraf oplyst, at kommunen ved forberedelsen af valgsekretærene forud for valghandlingen gennemgår reglerne på området. Ved kommende valg og afstemninger vil Aalborg Kommune derfor over for valgpersonalet pointere, at ovennævnte ikke kan kræves, og at de valgtilforordnede skal orienteres på valgdagen inden valgstedernes åbning, således at en gentagelse forhåbentlig kan undgås.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 47, 6. og 7. pkt., at valget udøves ved personligt fremmøde på afstemningsstedet, og hvis der er tvivl om en vælgers identitet, skal denne fastslås, om fornødent ved fremlæggelse af dokumentation herfor. Derefter, og når valglisteføreren har afmærket vælgerens navn på valglisten, udleveres en stemmeseddel til vælgeren.

Indenrigs- og Boligministeriet oplyser endvidere, at det derimod ikke er reguleret i valglovgivningen, om en vælger må bære cykelhjelm på afstemningsstedet i forbindelse med stemmeafgivningen. Efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse er der således ikke hjemmel i valglovgivningen til at forlange, at en vælger skal tage sin cykelhjelm af på afstemningsstedet i forbindelse med stemmeafgivningen, hvis vælgeren umiddelbart kan identificeres. Ministeriet har for en god ordens skyld tilføjet, at sagen kan stille sig anderledes i en situation, hvor der er rejst tvivl om en vælgers identitet, og hvor vælgeren fremlægger

dokumentation herfor i form af billedlegitimation, hvis en eventuel cykelhjelm vurderes at være til hinder for en reel kontrol heraf.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig Aalborg Kommunes oplysninger om, at kommunen er ked af, at Palle Pehrson Frederiksen fik en dårlig oplevelse under folketingsvalget. Ministeriet har endvidere noteret sig Aalborg Kommunes oplysninger om, at kommunen ved kommende valg og afstemninger over for valgpersonalet vil fremhæve, at det ikke kan kræves, at cykelhelme skal tages af, og at de tilforordnede vælgere skal orienteres herom på valgdagen inden valgstedernes åbning med henblik på at undgå en gentagelse.

Aalborg Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Aalborg Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

21) Anna Kathrine Jensen, København, har ved e-mail af 1. november 2022 klaget over, at der var en hund i afstemningslokalet på valgstedet 1. Nord, Strandvejsskolen. Anna Kathrine Jensen har oplyst, at en vælger havde sin hund med i stemmeboksen, og at det, så vidt Anna Kathrine Jensen kunne se, ikke var en førerhund. Anna Kathrine Jensen har videre bemærket, at det er mere end dårlig stil at tillade en hund i stemmelokalet, og at de valgtilforordnede på valgstedet ikke tog sig af det, da hun påtalte det.

Københavns Kommune har i anledning af klagen oplyst, at kommunen har indhentet en udtalelse fra valgsekretæren på Strandvejsskolen. Valgsekretæren har til kommunen oplyst, at hun af en valgstyres blev gjort opmærksom på, at en vælger havde spurgt, om det var tilladt at medbringe hunde på valgstedet. Valgsekretæren talte ikke selv med vælgeren eller overværede episoden, men hun fik ikke opfattelsen af, at vælgeren havde fravalgt at stemme grundet hunden, men at det gjorde vælgeren utryg. Valgsekretæren kontaktede på den baggrund valgsekretariatet, som oplyste, at man gerne må medbringe sin hund, medmindre der er helt særlige forhold omkring indretningen af valgstedet, f.eks. en særlig sart gulvbelægning, hvilket ikke fandtes at være tilfældet. Valgsekretæren har videre oplyst, at hun opholdt sig i afstemningslokalet det meste af dagen, og at mange vælgere havde hunde med. Valgsekretæren observerede i løbet af dagen ingen negative episoder med hunde, og det var således ikke hendes indtryk, at tilstedeværelsen af hunde gav problemer i forhold til stemmeafgivelsen.

Videre har Københavns Kommune oplyst, at der ikke findes konkrete regler om dyr på afstemningssteder, men at det er den lokale valgstyres ansvar at sørge for ro og orden på afstemningsstedet. Såfremt et dyr måtte give anledning til forstyrrelse af ro og orden eller hindre valgafviklingen, herunder en vælgers adgang til at afgive sin stemme, er det valgstyresansvar at gribe ind og forlange, at dyret bliver fjernet eller nægtet adgang.

Københavns Kommune har endelig oplyst, at der i kommunen er tradition for at tillade vælgere at medbringe hunde i snor, når de fysiske forhold tillader det, og at Anna Kathrine Jensens klage ikke umiddelbart giver kommunen anledning til at ændre dette. Såfremt en borger ønsker at afgive sin stemme, uden at der er en hund i lokalet, vil det kunne løses ved at rette henvendelse til en valgtilforordnet på valgstedet.

Indenrigs- og Boligministeriet har i anledning af klagen oplyst, at det følger af § 50 i folketingsvalgløven, at valgstyrene kan bestemme, at der i stemmelokalet foruden de personer, som forestår afstemningen, kun må opholde sig vælgere, der skal afgive stemme, og at valgstyrene kan beslutte at begrænse antallet af tilstedeværende vælgere, når ordensmæssige hensyn kræver det. Valgstyrene skal endvidere påse, at vælgerne ikke udsættes for valgagitation eller anden form for holdningsmæssig påvirkning i valglokalerne eller andre steder i umiddelbar tilknytning hertil.

Indenrigs- og Boligministeriet har videre oplyst, at spørgsmålet om, hvorvidt vælgere må medtage hunde i stemmelokalet, ikke er reguleret i valglovgivningen. Det er imidlertid valgstyernes ansvar at sørge for ro og orden på afstemningsstedet og således også sikre, at hundes eventuelle tilstedeværelse sker uden gene eller ulempe for vælgerne under hensyn til valghandlingens uforstyrrede afvikling. Såfremt tilstedeværelsen af en hund måtte give anledning til forstyrrelse af ro og orden eller hindre valgafviklingen, herunder en vælgers adgang til at afgive sin stemme, ville det således være valgstyernes ansvar at gribe ind. Indenrigs- og Boligministeriet har i den forbindelse bemærket, at det af Københavns Kommunes udtalelse bl.a. fremgår, at kommunen er fuldt ud opmærksom herpå.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at klagen ikke indeholder oplysninger om, at den pågældende hund skulle have givet anledning til konkrete gener eller forstyrrelse af afviklingen af valghandlingen på afstemningsstedet.

Klagen har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Københavns Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

22) *Steffen Schmitt Petersen, Vejle*, har ved e-mail af 7. november 2022 klaget over, at der på valgaftenen skete en fejl i optællingen i Sæby i Nordjyllands Storkreds, der betød, at Enhedslisten ved en fejl stod til at have modtaget stemmer, som rettelig var afgivet til Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg. Steffen Schmitt Petersen har desuden klaget over, at Enhedslisten, da fejlen blev rettet, i stedet fik et tillægsmandat i Sydjyllands Storkreds.

Frederikshavn Kommune har i anledning af klagen oplyst, at stemmerne på liste Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg i forbindelse med den foreløbige optælling i Sæby om aftenen fejlagtigt blev indberettet under Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne. Det betød, at der blev indberettet 104 stemmer til liste Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg og 980 stemmer til liste Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne. Tallene skulle have været lige omvendt, dvs. 980 stemmer til liste Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg og 104 stemmer til liste Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne. Fejlen blev rettet i forbindelse med fintællingen dagen efter. Frederikshavn Kommune har endvidere oplyst, at valgbestyrelsen for Frederikshavnkredsen har noteret følgende i valgbogen: »Valgsted Sæby: Efter indberetningens afslutning er der konstateret en indberetningsfejl, hvor Æ har fået Ø's stemmer indberettet og omvendt. Tallene er korrigeret ved fintællingen.«

Indenrigs- og Boligministeriet har i sine bemærkninger til klagen henvist til folketingsvalglovens § 68, stk. 1, om stemmeoptælling på valgaftenen, § 72, stk. 1, og § 73, stk. 1, 2 og 6, om fintælling og indførsel af opgørelser for opstillingskredsen i valgbogen.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til ministeriets vejledning om afholdelse af folketingsvalg, afsnit 9.6.1, 9.6.2.1 og 9.6.3 om fintælling.

Af vejledningens pkt. 9.6.1 fremgår bl.a., at det efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse er forudsat i folketingsvalgloven, at fintællingen, der efter udtrykkelig bestemmelse herom i loven skal foretages af valgbestyrelsen, skal foretages på ét sted for hver opstillingskreds og ikke på de enkelte afstemningssteder. Formålet hermed er at sikre en ensartet bedømmelse af stemmesedlerne, herunder af spørgsmålet, om en stemmeseddel er en personlig stemme eller en partistemme. Det indskræpes derfor, at det ikke er i overensstemmelse med loven at foretage den endelige fintælling på afstemningsstederne i fortsættelse af den foreløbige optælling på valgaftenen. Der er dog ikke efter folketingsvalgloven noget i vejen for, at der på afstemningsstederne på valgaftenen, ud over optællingen af stemmerne på hvert af partierne og hver kandidat uden for partierne, også foretages en foreløbig fintælling af de personlige stemmer for hver kandidat og antallet af partistemmer for hvert parti. En sådan foreløbig fintælling kan imidlertid ikke træde i stedet for den fintælling, som valgbestyrelsen skal foretage, senest dagen efter at

afstemningen har fundet sted. En foreløbig fintælling skal under alle omstændigheder ske efter samme regler som den fintælling, valgbestyrelsen skal foretage.

Fintællingen skal ske, senest dagen efter at afstemningen har fundet sted. Der er ikke noget i vejen for, at den egentlige fintælling påbegyndes og eventuelt afsluttes på selve valgaftenen, når blot fintællingen foretages af valgbestyrelsen på ét samlet sted for hver opstillingskreds.

Af vejledningens afsnit 9.6.2 om fremgangsmåden ved fintællingen fremgår bl.a., at valgbestyrelsen foretager en ny optælling og bedømmelse af de afgivne stemmesedler for hvert afstemningsområde for sig efter reglerne i lovens §§ 68, 69 og 74 a, se lovens § 73, stk. 1, 1. pkt. Det vil sige, at valgbestyrelsen foretager en ny optælling af, hvor mange stemmer der er afgivet for hvert af partierne og for hver kandidat uden for partierne. Desuden foretager valgbestyrelsen en ny optælling af antallet af blanke og ugyldige stemmesedler. Valgbestyrelsen foretager her den endelige bedømmelse af stemmesedlernes gyldighed. Se afsnit 9.2 om stemmeoptælling på afstemningsstedet og afsnit 9.3 om bedømmelse af stemmesedler.

Derefter opgør valgbestyrelsen det samlede resultat for hele opstillingskredsen. Valgbestyrelsen opgør således, hvor mange stemmer der i opstillingskredsen er afgivet for hvert af partierne og for hver kandidat uden for partierne. Der er i den forbindelse henvist til lovens § 73, stk. 1, 3. pkt.

Af vejledningens afsnit 9.6.3 om afslutningen på fintællingen fremgår, at når fintællingen er afsluttet, indføres resultatet af valgbestyrelsens fintælling i valgbogen og meddeles de tilstedeværende. Resultatet af opgørelsen af personlige stemmer og partistemmer for hvert afstemningsområde vedlægges valgbogen som bilag. Der er i den forbindelse henvist til lovens § 73, stk. 6.

Indenrigs- og Boligministeriet har anført, at det således følger af folketingsvalglovens § 68, stk. 1, at når afstemningen er afsluttet på valgdagen kl. 20, tæller valgstyrene og de tilfornordede vælgere stemmerne op på afstemningsstedet. Det følger videre af folketingsvalglovens § 72, stk. 1, at senest dagen efter at afstemningen har fundet sted, foretager valgbestyrelsen den endelige opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i opstillingskredsen (fintælling). Stemmesedlerne bedømmes og optælles således to gange, først af valgstyrene og de tilfornordede vælgere på de enkelte afstemningssteder på valgaftenen, og dernæst samles valgbestyrelsen til fintællingen, dvs. til den endelige opgørelse af resultatet af stemmeafgivningen i hele opstillingskredsen, på et samlet sted i opstillingskredsen senest dagen efter valgdagen. Valgbestyrelsens fintælling skal sikre, at stemmesedlerne er talt korrekt op.

Indenrigs- og Boligministeriet har herudover henvist til Nicoline Nyholm Miller og Jørgen Elklit, Folketingsvalgloven med kommentarer, 2019, s. 461. Her fremgår det, at valgbestyrelsen – ud over at optælle stemmesedlerne igen for hvert afstemningsområde for sig efter den samme fremgangsmåde, som valgstyrene har fulgt under den foreløbige optælling på afstemningsstederne på valgaftenen – også skal tælle resultaterne sammen for hele opstillingskredsen og tælle de personlige stemmer afgivet for hver kandidat både for hvert afstemningsområde og samlet for hele opstillingskredsen. Endvidere skal valgbestyrelsen fordele partistemmerne blandt kandidaterne og foretage den endelige bedømmelse af de stemmesedler, som valgstyrene har sorteret fra som ugyldige.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at den samlede opgørelse af valget, herunder fordelingen af partiernes tillægsmandater på storkredse, foretages på baggrund af resultaterne fra fintællingen.

Indenrigs- og Boligministeriet har videre oplyst, at der fra den foreløbige opgørelse på valgaftenen til den endelige opgørelse på grundlag af fintællingen normalt sker mindre stemmeforskydninger, som kan medføre ændringer i valgaftenens mandatfordeling. Ministeriet har bemærket, at den endelige opgørelse fra Danmarks Statistik over folketingsvalget, der forelå den 8. november 2022, viser, at Enhedslisten fik et tillægsmandat i både Nordjyllands og Sydjyllands Storkreds.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at valgbestyrelsen for Frederikshavnkredsen i valgbogen har noteret, at der på valgsted Sæby efter indberetningens afslutning er konstateret en indberetningsfejl, hvor Æ har fået Ø's stemmer indberettet og omvendt, samt at tallene er korrigeret ved fintællingen.

Indenrigs- og Boligministeriet har videre noteret sig, at Frederikshavn Kommune i sit høringssvar har oplyst, at stemmerne på liste Æ. Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg fejlagtigt blev indberettet under Ø. Enhedslisten – De Rød-Grønne i forbindelse med den foreløbige optælling i Sæby på valgaftenen, og at fejlen blev rettet i forbindelse med fintællingen dagen efter.

Frederikshavn Kommunes udtalelse har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Frederikshavn Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

23) *Anders Laursen, Silkeborg*, har ved e-mail af 8. november 2022 klaget over optællingen af stemmer på valgstedet Ans.

Anders Laursen har oplyst, at han er kommet til den konklusion, at det vil være mest rigtigt, at de personlige stemmer på liste A på valgstedet Ans bør kontrolleres. Anders Laursen har anført, at han som valgstyreformand mener, at han har en begrundet tvivl om, at der er sket fejl.

Silkeborg Kommune har i anledning af klagen oplyst, at Anders Laursen allerede kl. 15.41 på fintællingsdagen den 2. november 2022 rettede henvendelse til kommunen omkring optællingen af personlige stemmer fra Ans. Kommunen har oplyst, at Anders Laursen har skrevet til kommunen, at det undrer ham overordentlig meget, at Lars Fibæk (liste A) har fået 71 stemmer, hvorimod Thomas Jensen (liste A) »kun« har fået 91 stemmer, som det fremgår af oplysninger fra KMDvalg, og han tror, at der er sket en fejl.

Videre har Silkeborg Kommune oplyst, at Anders Laursen efter en telefonisk drøftelse frafaldt at gøre mere ved tvivlen på daværende tidspunkt.

Silkeborg Kommune har oplyst, at de på baggrund af den nu modtagne valgklage har fremfundet tælleskemaerne fra Ans, hvor der er to tælleborde. I forlængelse heraf har kommunen oplyst, at opdelingen af stemmesedler på de to tælleborde foretages på valgaftenen, hvor alle modtagne stemmesedler fordeles så ligeligt som muligt på de to tælleborde. Alle modtagne brevstemmer placeres på tællebord 1. Når denne fordeling er foretaget, må der ikke længere flyttes stemmer mellem tællebordene. Ved den foreløbige optælling på valgaftenen tælles kun listestemmer. De personlige stemmer optælles først på fintællingsdagen.

Silkeborg Kommune har oplyst, at de personlige stemmetal for liste A for de to tælleborde efter fintællingen er følgende:

Tællebord 1, Socialdemokratiet 112, Lars Fibæk 68, Anders Andreasen 3, Karin Gaardsted 4, Mogens Jensen 4, Thomas Jensen 0, Annette Lind 3, Tina Mortensen 1, Mette Nielsen 6, Anne Paulin 1, Peter Kempf Pedersen 0, Per Kamp Stefansen 0, hvilket i alt giver 202. Tællebord 2, Socialdemokratiet 148, Lars Fibæk 3, Anders Andreasen 2, Karin Gaardsted 7, Mogens Jensen 16, Thomas Jensen 91, Annette Lind 5, Tina Mortensen 1, Mette Nielsen 2, Anne Paulin 2, Peter Kempf Pedersen 1, Per Kamp Stefansen 0, hvilket i alt giver 278.

Silkeborg Kommune har supplerende oplyst, at der i alt i Silkeborg Nordkredsen er registreret følgende samlede stemmetal for kandidaterne på liste A:

Socialdemokratiet 4.247, Lars Fibæk 129, Anders Andreasen 74, Karin Gaardsted 123, Mogens Jensen 299, Thomas Jensen 2.207, Annette Lind 103, Tina Mortensen 51, Mette Nielsen 80, Anne Paulin 56, Peter Kempf Pedersen 5, Per Kamp Stefansen 1, hvilket i alt giver 7.375.

Om afviklingen af fintællingen har Silkeborg Kommune oplyst, at fintællingen afvikles i Silkeborg Kommune af i alt 30 hold á 2 personer. Hvert tællehold skal tælle mindst to bunker af op til 1.300-1.400 stemmesedler. Begge deltagere på tælleholdene skal gennemgå og optælle samtlige stemmesedler, og de skal kontrollere hinanden, også når de skriver de optalte stemmer ind på tælleskemaet. Når et bundt er færdigt, går tælleskemaet videre til indberetning til valgsystemet i KMD. Indberetningen foretages af andre hold sammensat af to administrativt udpegede medarbejdere. Der er ikke nogen mellemliggende logisk kontrol af resultatet fra tælleholdene.

Silkeborg Kommune har endvidere oplyst, at der ikke i valgbogen er registreret nogen hændelser på fintællingsdagen om uregelmæssigheder i fintællingen.

Silkeborg Kommune har anført, at selv om Thomas Jensen i Ans samlet set har fået flest stemmer af kandidaterne på liste A, og selv om Lars Fibæk er spidskandidat i Silkeborg Nord-kredsen, så må kommunen erkende, at det logisk set er usædvanligt, at der slet ikke er fundet nogen stemmer til Thomas Jensen ved fintællingen af tællebord 1 i Ans, men at der er fundet 91 stemmer til Thomas Jensen ved fintællingen af tællebord 2 i Ans.

Endelig har Silkeborg Kommune derfor anført, at det desværre ikke kan udelukkes, at der er sket en fejl ved fintællingen, ved at tælleholdet fejlagtigt er kommet til at anføre personlige stemmer til Thomas Jensen ud for én af de andre kandidater på liste A, og at Thomas Jensen derved er registreret med færre personlige stemmer, end han reelt har fået i Ans.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til folketingsvalglovens § 72, stk. 1, og § 87, stk. 1 og 3, og oplyst, at det følger af folketingsvalglovens § 87, stk. 3, at Folketinget kan pålægge valgbestyrelserne at foretage en fornyet gennemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved folketingsvalget.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til vejledningen om afholdelse af folketingsvalg, hvor der bl.a. fremgår følgende om fornyet fintælling:

»9.9.1. Fejl og mangler i valgbogen

Inden valgbestyrelsen sender valgbogen til Danmarks Statistik og til Indenrigs- og Boligministeriet, skal valgbestyrelsen sikre sig, at der ikke er fejl og mangler i valgbogen.

Bliver valgbestyrelsen efter afsendelsen af valgbogen til Danmarks Statistik og til Indenrigs- og Boligministeriet opmærksom på, at der er fejl eller mangler i valgbogen, skal valgbestyrelsen snarest muligt underrette Danmarks Statistik og Indenrigs- og Boligministeriet herom. Derudover skal valgbestyrelsen indsende rettelsesblade til valgbogen til både Danmarks Statistik og Indenrigs- og Boligministeriet, hvis det er nødvendigt.

9.9.2. Eventuel fornyet fintælling efter indsendelse af valgbogen

Efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse er valgbestyrelsen afskåret fra uden særlig anledning at foretage en fornyet gennemgang af stemmesedlerne, efter at valgbestyrelsens valgbog er underskrevet og indsendt til Danmarks Statistik og Indenrigs- og Boligministeriet.

Hvis valgbestyrelsen finder anledning til at foretage en fornyet fintælling, efter at valgbogen er underskrevet og indsendt til Danmarks Statistik og Indenrigs- og Boligministeriet, skal Indenrigs- og Boligministeriet i alle tilfælde kontaktes forud for den nye fintælling.

9.9.3. Anmodninger om fornyet fintælling

Hvis valgbestyrelsen modtager anmodninger om foretagelse af fornyet fintælling, skal sådanne henvendelser betragtes som en klage over valget. Sådanne henvendelser skal derfor straks videresendes til Indenrigs- og Boligministeriet med henblik på, at de derefter kan blive behandlet af Folketinget, se lovens § 88. Anmodningen skal betragtes som en klage over valget, uanset om valgbestyrelsen foretager en fornyet fintælling på baggrund af anmodningen.

Folketinget kan pålægge valgbestyrelsen at foretage en fornyet gennemgang og opgørelse af det materiale eller dele heraf, der har været benyttet ved folketingsvalget, se lovens § 87, stk. 3.«

I anledning af klagen har Indenrigs- og Boligministeriet generelt oplyst, at det ikke er usædvanligt at se forholdsvis store udsving i antallet af stemmer mellem forskellige afstemningssteder.

Endvidere har Indenrigs- og Boligministeriet noteret sig, at optællingen af alle brevstemmer skete ved tællebord 1, og at der således ikke var sket en fuldstændig tilfældig fordeling af stemmerne mellem de to tælleborde.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at ministeriets gennemgang af valgbøgerne fra Silkeborg Nordkreds ikke har givet grundlag for at antage, at de personlige stemmetal for Thomas Jensen og Lars Fibæk ikke er opgjort korrekt. Ministeriet har i den forbindelse noteret sig, at valgbestyrelsen i Silkeborg Nordkreds ikke har haft yderligere oplysninger til valgbøgerne.

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at da ministeriet modtog Silkeborg Kommunes udtalelse af 9. november 2022, var fintællingen afsluttet i hele landet, og Danmarks Statistik havde offentliggjort valgresultatet. Ifølge det offentliggjorte valgresultat blev Thomas Jensen valgt ind for Socialdemokratiet som det fjerde kredsmandat i Vestjyllands Storkreds med 5.803 stemmer. Kandidaten, der blev valgt ind som det tredje kredsmandat for Socialdemokratiet, fik 6.413 stemmer. Lars Fibæk blev nummer fem i stedfortræderrækken for Socialdemokratiet i Vestjyllands Storkreds med 233 stemmer. Kandidaten, der blev nummer seks i stedfortræderrækken, fik 155 stemmer.

I forlængelse heraf har Indenrigs- og Boligministeriet anført, at hvis man antager, at de 68 stemmer, der er registreret til Lars Fibæk på tællebord 1, i stedet hørte til Thomas Jensen, bemærkes det, at 68 flere stemmer ikke ville have ændret på dette. De omtalte stemmer har således ikke haft nogen betydning for valgresultatet og de to kandidaters valg. Herefter giver klagen ikke ministeriet anledning til bemærkninger.

I tilknytning hertil har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at hverken Thomas Jensen, Lars Fibæk eller andre potentielt involverede kandidater har indgivet en klage i anledning af sagen.

Udvalget tager det af Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

24) *Kenneth Olsen, Gentofte*, har klaget over en folketingskandidats tilstedeværelse ved fintællingen i forbindelse med folketingsvalget. Kenneth Olsen har anført, at kandidat Magnus Heunicke på dennes offentlige facebookside står bag ved en stak stemmesedler til det netop overståede folketingsvalg, men at det kun bør være de udpegede valgtilfornordnede, der har adgang til dem, og ikke private personer, ej heller ministre eller folketingsmedlemmer, idet det er uetisk og ukorrekt at stå bag ved stemmesedler til et valg med hemmelig afstemning.

Næstved Kommune har oplyst, at kommunen foretog den foreløbige optælling af stemmer afgivet ved folketingsvalget den 1. november 2022 på de 26 afstemningssteder fordelt i kommunen. Efter at optællingen var foretaget, blev resultatet indberettet til valgsekretariatet, som indberettede det i KMDValg. Herefter blev stemmematerialet på de 26 afstemningssteder pakket ned og transporteret til Arena Næstved, hvor det blev opbevaret, indtil fintællingen skulle starte onsdag den 2. november 2022. Fra modtagelsen af stemmematerialet i arenaen tirsdag aften og til fintællingen blev igangsat onsdag morgen, blev stemmematerialet overvåget af en vagt. Ingen andre havde adgang.

Onsdag morgen kl. 8.00 blev fintællingen igangsat. Inden dette skete, var arenaens hal II indrettet til fintællingen på en sådan måde, at stemmeoptællingen var offentlig som foreskrevet i folketingsvalgloven, men afspærret, så ingen havde direkte adgang til stemmematerialet. Presse og kandidater opholdt sig under hele fintællingen bag afspærringen uden adgang til stemmesedlerne. Under hele fintællingen var afspærringen bemandet af en medarbejder fra Næstved Kommunes valgsekretariat, og der var ingen ud over dem, som kommunen havde udpeget til at foretage fintællingen, og den af byrådet nedsatte valgbestyrelse, som foretog godkendelsen af de ugyldige stemmer, som fik adgang til fintællingen.

Næstved Kommune har videre oplyst, at fintællingen blev afsluttet ca. kl. 14.30, hvorefter resultatet blev indberettet til KMDValg. Valgsekretariatet gik herefter i gang med nedpakningen af stemmematerialet. Først herefter fik kandidat Magnus Heunicke (A) og Rune Kristensen (C) lov til at gå bag afspærringen ledsaget af tre medarbejdere fra valgsekretariatet og den valgansvarlige på stedet. Til stede i hal II var også ca. 20 fintællere udpeget fra administrationen. Med Magnus Heunicke, Rune Kristensen, valgsekretariatets medarbejdere og den valgansvarlige på stedet fulgtes TV2 News.

Ifølge Næstved Kommune varede kandidaternes tilstedeværelse under den afsluttede fintælling ca. 10 minutter, og var hele tiden »mandsopdækket« af valgsekretariatet og den valgansvarlige på stedet. Herefter blev samtlige udefrakommende ledsaget ud bag afspærringen igen. Resten af stemmematerialet blev pakket ned og vil frem til godkendelsen af valget blive opbevaret et forsvarligt sted i kommunen uden adgang for udefrakommende.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til § 72, stk. 1, 1. og 3. pkt., og § 74 a i folketingsvalgloven, hvoraf det bl.a. følger, at fintællingen er offentlig, og at en kandidat, der er opstillet for et parti i storkredsen, ikke kan deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for det pågældende parti, eller deltage i opgørelsen af, hvorledes de afgivne stemmer for partiet fordeler sig på personlige stemmer for hver kandidat og partistemmer.

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere henvist til vejledning om afholdelse af folketingsvalg, hvoraf der bl.a. fremgår følgende om fintællingen og om kandidaters deltagelse i opgørelsen af valget:

»9.1.1. Kandidat, der er opstillet for et parti i storkredsen

En kandidat, der er opstillet for et parti i storkredsen, kan ikke deltage i optællingen af, hvor mange stemmer der er afgivet for det pågældende parti, se lovens § 74 a, 1. pkt. Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen af stemmer, der er afgivet for kandidatens eget parti. Kandidaten, der er opstillet for ét parti, kan dermed godt deltage i optællingen af stemmer afgivet for andre partier eller for kandidater uden for partierne. Hensynet bag bestemmelsen er at undgå, at kandidaterne bliver udsat for beskyldninger om uregelmæssigheder i forbindelse med optælling m.v. af stemmer for eget parti.

[...] Forbuddet gælder kun optællingen af stemmer (personlige stemmer og partistemmer), der er afgivet for det parti, kandidaten er opstillet for. Kandidaten [...] kan derfor godt være med til at sortere de stemmesedler, der er taget ud af stemmekasserne, i bunker, inden bunkerne senere skal tælles op for hvert enkelt parti. Kandidaten [...] må dog ikke være med til sorteringen, hvis der tælles stemmer op samtidig med sorteringen. Forbuddet gælder alene deltagelse i optællingen og ikke kontrollen med andres optælling. Er kandidaten valgstyrrer, må kandidaten derfor godt stå for at kontrollere andres optælling og dermed løfte det ansvar for, at stemmeoptællingen er korrekt, som er valgstyrrernes opgave.

En kandidat, som også er valgstyrrer, må også gerne skrive i afstemningsbogen, hvor mange stemmesedler der er ugyldige, se lovens § 69, stk. 3, eller skrive resultatet af stemmeoptællingen i afstemningsbogen og underskrive den, se lovens § 70. [...] En kandidat, der er opstillet for et parti i storkredsen, må derudover ikke være med til at opgøre, hvordan de afgivne stemmer for partiet fordeler sig på personlige stemmer og partistemmer, se lovens § 74 a, 3. pkt. [...] Opgørelsen af, om der er tale om en personlig stemme eller partistemme, foretages under ét og ikke særskilt for de enkelte kandidater. Kandidaten

[...] må derfor hverken være med til at tælle sine egne personlige stemmer eller være med til at tælle personlige stemmer for andre kandidater for det parti, kandidaten opstiller for. Forbuddet gælder både den fintælling, som valgbestyrelsen står for senest dagen efter valget, se lovens § 73, og en eventuel foreløbig fintælling, som kan ske på afstemningsstederne på valgaftenen, se afsnit 9.6.1. [...]

9.6.1. Rammerne for fintællingen

[...] Fintællingen er offentlig, se lovens § 72, stk. 1, 3. pkt.

Af sikkerhedsmæssige grunde skal den del af lokalet/lokalerne, hvor fintællingen foregår, afskærmes på en sådan måde, at uvedkommende ikke kan komme til stemmesedlerne, men offentligheden stadig kan overvære optællingen.«

Indenrigs- og Boligministeriet har endvidere oplyst, at Magnus Heunicke var opstillet for Socialdemokratiet i Sjællands Storkreds ved folketingsvalget, og at Næstved Kommune telefonisk har bekræftet, at Magnus Heunicke hverken var valgstyrer eller tilforordnet vælger ved fintællingen.

Indenrigs- og Boligministeriet har noteret sig, at Magnus Heunicke først blev tilladt inden for afskærmningen, efter at fintællingen var afsluttet, at en kandidat fra et andet parti og repræsentanter fra pressen i den forbindelse også blev tilladt inden for afskærmningen, og at medarbejdere i Næstved Kommunes valgsekretariat førte opsyn med både kandidaterne og repræsentanterne fra pressen.

Indenrigs- og Boligministeriet har anført, at uanset at Magnus Heunicke som kandidat til folketingsvalget ikke har handlet i strid med forbuddet i folketingsvalglovens § 74 a mod deltagelse i optællingen, idet han ikke deltog i selve optællingen af stemmerne, og uanset at kommunen har handlet i overensstemmelse med sin forpligtelse til at afskærme fintællingen på en sådan måde, at uvedkommende ikke kunne komme til stemmesedlerne, er det Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse, at det er væsentligt for tilliden til valghandlingen, at det også for udenforstående fremstår således.

På videoen med Magnus Heunicke, der er optaget foran en bunke stemmesedler, fremstår det ifølge Indenrigs- og Boligministeriet ikke klart for udenforstående, om Magnus Heunicke er under opsyn, idet der kun ses en anden person et stykke væk i baggrunden. Dette er heller ikke gjort klart i teksten til videoen, der lyder således:

»Det er meget overvældende at se de her bunker vokse. Tusind tak til alle, der har sat jeres X ved mit navn. Er en følelse, der er svær at beskrive, jeg er først og fremmest rørt og stolt – og så har jeg en kæmpe lyst til at bevise, at al den tillid bliver forvaltet med hårdt arbejde og lydhørhed«.

Indenrigs- og Boligministeriet har på den anførte baggrund fundet det u hensigtsmæssigt, at Næstved Kommune har givet Magnus Heunicke lejlighed til at filme så tæt på stemmesedlerne, uden at det for udenforstående har fremstået klart, at kandidaten var under opsyn, og at fintællingen var afsluttet. Næstved Kommune kunne derfor med fordel have påbudt kandidaten at filme fra en større afstand, have påbudt kandidaten at filme med en valgmedarbejder i billedet eller have påbudt kandidaten at gøre det klart i teksten til filmen, at kandidaten var under opsyn, og at fintællingen var afsluttet.

Udvalget tager det af Næstved Kommune og Indenrigs- og Boligministeriet anførte til efterretning.

25) *Lars Johannes Kristensen, Hundstrup*, har den 23. oktober 2022 klaget over afholdelsen af folketingsvalget den 1. november 2022. Lars Johannes Kristensens klage omfatter fire forskellige forhold:

1. Lars Johannes Kristensen mener, at folketingsvalgloven og folketingsvalget den 1. november 2022 er i strid med grundloven, idet det er muligt at stemme på politiske partier.

2. Lars Johannes Kristensen mener, at opstillingen af kandidater for et opstillingsberettiget parti og kandidater uden for et parti ikke sker ligeligt, idet kandidater, der opstilles af et opstillingsberettiget parti,

alene skal godkendes af partiet, mens kandidater, der opstilles uden for et parti, skal have mindst 150 og højst 200 stillerunderskrifter.

3. Lars Johannes Kristensen mener, at kandidater for et opstillingsberettiget parti og kandidater uden for partierne ikke har lige muligheder for at få økonomisk støtte.

4. Lars Johannes Kristensen mener, at en minister efter udskrivelse af folketingsvalg ikke skal varetage partipolitisk valgarbejde, idet ministeren under valgkampen skal varetage sit hverv som minister.

For så vidt angår klagepunkt nr. 1, har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at det følger af grundlovens § 31, stk. 2, at de nærmere regler for valgrettens udøvelse gives ved valgloven, der til sikring af en ligelig repræsentation af de forskellige anskuelser blandt vælgerne fastsætter valgmåden, herunder hvorvidt forholdstalsvalgmåden skal føres igennem i eller uden forbindelse med valg i enkeltmandskredse.

Indenrigs- og Boligministeriet har henvist til Jens Peter Christensen, Jørgen Albæk Jensen og Michael Hansen Jensen, Dansk Statsret, 3. udg., 2020, hvoraf bl.a. fremgår følgende om forholdstalsvalgmåden og politiske partier:

»Det fremgår af grundlovens § 31, stk. 2, at det overordnede krav til valgsystemet er, at »anskuelserne« (partierne) skal sikres en ligelig repræsentation i Folketinget. Det fremgår endvidere af bestemmelsen, at der skal anvendes en eller anden form for forholdstalsvalg (hvilket nærmest er synonymt med kravet om ligelig repræsentation), men grundloven har ikke lagt sig fast på en bestemt forholdstalsvalgmetode. Denne kan altså fastlægges i en almindelig lov.«

I Jens Peter Christensen, Jørgen Albæk Jensen og Michael Hansen Jensen, Grundloven med kommentarer, 2015, fremgår desuden bl.a. følgende:

»I den forfatningsretlige teori har det været fremført, at formuleringen af grundlovens § 31, stk. 2 – som indholdsmæssigt er identisk med de tilsvarende bestemmelser i 1915- og 1920-grundlovene – ikke nødvendigvis skal opfattes som en grundlovsfæstelse af forholdstalsvalgmåden, jf. Peter Germer, 2012, s. 68. Denne opfattelse strider mod en naturlig sproglig forståelse af grundlovens § 31, stk. 2, og har heller ikke belæg i forarbejderne til hverken 1915-grundloven eller 1953-grundloven, jf. Jørgen Albæk Jensen, 2009, s. 375-379.

Ved 1953-valgloven (lov nr. 171 af 31. marts 1953) blev forholdstalsvalgmåden som hidtil (dvs. siden valgloven af 1920) baseret på en ordning, hvorefter hovedparten af mandaterne (kredsmandaterne) fordeles mellem partierne og eventuelle kandidater uden for partierne ved forholdstalsvalg i et antal flermandskredse (stor- og amtskredse, i dag ti storkredse). En mindre del af mandaterne (tillægsmandaterne) fordeles herefter mellem partierne i forhold til deres stemmetal i hele landet, og således at der ved denne fordeling tages hensyn til det samlede antal kredsmandater, de enkelte partier har opnået. Siden 1953, hvor antallet af mandater, der skal vælges i Danmark, blev forhøjet fra 149 til 175, har mandaterne været fordelt på 135 kredsmandater og 40 tillægsmandater. Den måde, hvorpå forholdstalsvalgmåden har været ført igennem siden 1953, har sikret en høj grad af tilnærmelse til en matematisk ligelig eller forholdsmæssig mandatfordeling for de partier, der har opnået stemmer nok til at passere en af de såkaldte spærregler eller spærregrænser, der angiver betingelserne for, at et parti kan deltage i fordelingen af tillægsmandater. [...]

Forholdstalsvalgmåden forudsætter ikke blot eksistensen af politiske partier, men også at disse skal have adgang til at stille op til valg. Lige siden forholdstalsvalgsmådens indførelse i 1915 har de skiftende valglove indeholdt bestemmelser om betingelserne for, at et politisk parti kan stille op til valg.«

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at politiske partiers adgang til at stille op til valg således efter ministeriets opfattelse er statsretligt almindeligt anerkendt.

For så vidt angår klagepunkt nr. 2, har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at valglovgivningen indeholder reglerne om opstilling af kandidater, der opstiller for et parti henholdsvis uden for et parti (løsgængere). Det fremgår af § 32, stk. 1, i folketingsvalgloven, at en person, der vil anmelde sig som kandidat til valg i en opstillingskreds, enten kan opstille som kandidat for et opstillingsberettiget parti eller som kandidat uden for partierne. En kandidat, der vil opstille for et parti, skal godkendes af partiet. En kandidat, der opstiller uden for partierne, skal anbefales af mindst 150 og højst 200 af opstillingskredsens vælgere som stillere.

Indenrigs- og Boligministeriet har anført, at det således har hjemmel i folketingsvalgloven, at kandidater, der opstiller for et parti, alene skal godkendes af partiet, mens kandidater, der opstiller uden for et parti (løsgængere), skal have mindst 150 og højst 200 stillerunderskrifter.

For så vidt angår klagepunkt nr. 3, har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at følgende fremgår af § 2 i partistøtteloven:

»§ 2. Et parti, der har deltaget i det senest afholdte folketingsvalg, har ret til tilskud til partiets politiske arbejde her i landet. Tilskuddet udgør årligt 22,30 kr. for hver stemme, partiet har fået ved valget, jf. dog stk. 3.

Stk. 2. En kandidat, der har opstillet sig uden for partierne ved det senest afholdte folketingsvalg, har ret til tilskud til sit politiske arbejde her i landet. Tilskuddet udgør årligt 22,30 kr. for hver stemme, kandidaten har fået ved valget, jf. dog stk. 3.

Stk. 3. Der ydes ikke tilskud til partier og kandidater uden for partierne, der har fået færre end 1.000 stemmer ved valget.«

Det følger således af partistøttelovens § 2, at partier og kandidater uden for partierne, der har deltaget i henholdsvis opstillet sig uden for partierne ved det senest afholdte folketingsvalg og fået mindst 1.000 stemmer ved valget, er berettiget til tilskud til partiets henholdsvis kandidatens politiske arbejde her i landet (partistøtte). Der gælder således de samme betingelser for partier og løsgængere for at blive berettiget til partistøtte, ligesom støttebeløbet er det samme. Der ydes ikke partistøtte til kandidater, der opstiller for et parti.

Indenrigs- og Boligministeriet har hertil bemærket, at støttebeløbet reguleres årligt ved bekendtgørelse, jf. partistøttelovens § 12 a. Støttebeløbet er 34,75 kr. i 2022, jf. § 2 i bekendtgørelse om regulering af beløb i partiregnskabsloven og partistøtteloven i 2022.

For så vidt angår klagepunkt nr. 4, har Indenrigs- og Boligministeriet oplyst, at følgende fremgår af betænkning nr. 1443/2004 om embedsmænds rådgivning og bistand:

»Ministeren varetager som person også funktioner, der ikke er knyttet til stillingen som minister. En minister vil således ofte være fremtrædende medlem af et politisk parti og i den forbindelse f.eks. have tillidsposter i partiets opgaver [organer, Indenrigs- og Boligministeriets tilføjelse]. Oftest er en minister samtidig medlem af Folketinget og vil i løbet af valgperioden have en række forpligtelser i forhold til sin valgkreds. Når der er udskrevet valg til Folketinget, vil ministeren i den forbindelse normalt være involveret i en personlig kampagne for at blive valgt til det nye Folketing og ofte tillige i partiets generelle kampagne.

I forhold til udøvelsen af disse funktioner kan ministeren betegnes som partipolitiker.«

Indenrigs- og Boligministeriet har oplyst, at følgende endvidere fremgår af betænkningen:

»Når der er udskrevet valg til Folketinget, opstår der spørgsmål om, hvad ministeren selv er berettiget til at gøre som minister. [...]

Er valget – som det er sædvanligt – ikke udskrevet som følge af et mistillidsvotum, har der udviklet sig en praksis, hvorefter regeringen – selv om den formelt ikke er et forretningsministerium – alligevel udviser tilbageholdenhed i sager, der indeholder væsentlige politiske beslutninger. Denne tilbageholdenhed omfatter naturligvis ikke sager, der f.eks. på grund af deres karakter nødvendigvis må ekspederes. [...]

Efter at der er udskrevet valg til Folketinget, gælder i øvrigt, at ministeren – dels som følge af, at der kun i mere begrænset omfang kan udøves ministerfunktioner, dels som følge af den valgkamp, der vil udspille sig – i praksis i meget vidt omfang vil beskæftige sig med spørgsmål, som ikke har den fornødne tilknytning til udøvelsen af funktionen som minister.

Ministeren vil således være orienteret mod mere bredt at arbejde for at overbevise folketingsvælgerne om, at regeringen bør fortsætte, og ministre, der er opstillet som kandidat til valget, vil tillige arbejde for selv at blive valgt til det nye Folketing.«

Det følger ifølge Indenrigs- og Boligministeriet heraf, at en minister ved udskrivelse af valg til Folketinget er berettiget til at varetage partipolitisk valgarbejde, mens vedkommende fortsat varetager hvervet som minister.

De fire klagepunkter har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

26) *Nicolas Guilbert, Frederiksberg*, har ved e-mail af 7. november 2022 klaget over fastsættelsen af valgdagen på Færøerne. Nicolas Guilbert har oplyst, at ændringen af valgdatoen for Færøerne til den 31. oktober 2022 ved åbent brev af 9. oktober 2022 efter hans opfattelse ikke er lovlig efter valglovens § 6, stk. 2, den færøske folketingsvalglovs § 23 og grundlovens 31. Nicolas Guilbert har gjort gældende, at der kun kan udsendes ét åbent brev ved udskrivning af folketingsvalg, og at Folketingets partier ikke kan beslutte, at valgdatoen skal ændres, hvorfor der foreligger en afgørelse fra den lovgivende magt i en konkret sag, hvilket strider imod Tvinddommen.

Statsministeriet har i anledning af klagen bl.a. oplyst, at det ved åbent brev af 5. oktober 2022 efter statsministerens indstilling blev bestemt, at nyvalg til Folketinget skulle afholdes i hele riget tirsdag den 1. november 2022. Umiddelbart efter udskrivelsen af valget opstod der spørgsmål om hensigtsmæssigheden af valgdatoen, for så vidt angår Færøerne. Færøernes lagmand, Bárður á Steig Nielsen, rettede således i første række henvendelse til Rigsombudsmanden på Færøerne herom. Rigsombudsmandens bekendtgørelse af datoen for valgets afholdelse på Færøerne afventede herefter den nærmere afklaring heraf. Lagmanden rettede den 7. oktober 2022 henvendelse til statsminister Mette Frederiksen med en officiel anmodning om, at datoen for afholdelse af folketingsvalget på Færøerne blev rykket en dag frem til den 31. oktober 2022. Det fremgik af brevet fra lagmanden, at baggrunden for anmodningen var, at den 1. november er en helt særlig dato på Færøerne, da det er den officielle mindedag for dem, der døde på havet, og at det for mange færøske familier er en særlig dag, hvor man i stilhed mindes dem, som er gået bort.

Statsministeriet har videre bemærket, at Thomas Danielsen, gruppeformand for Venstre, endvidere den 6. oktober 2022 havde rettet henvendelse til statsminister Mette Frederiksen vedrørende ændring af datoen for afholdelse af folketingsvalget på Færøerne. På ovennævnte baggrund indkaldte indenrigs- og boligministeren den 8. oktober 2022 partiernes gruppeformænd til en åben drøftelse af spørgsmålet om valgdatoen på Færøerne. Som det også fremgår af Indenrigs- og Boligministeriets pressemeddelelse herom, skete dette med henblik på, at reaktionen på anmodningen fra Færøernes lagmand baserede sig på en bred politisk forankring. Det kunne på mødet konstateres, at der var bred opbakning blandt Folketingets partier til at ændre datoen for afholdelsen af folketingsvalget på Færøerne. Det blev derefter efter statsministerens indstilling ved åbent brev af 9. oktober 2022 i tillæg til det åbne brev af 5. oktober

2022 bestemt, at det, for så vidt angår valget på Færøerne, blev overladt til Rigsombudsmanden på Færøerne at fastsætte valgdagen.

Rigsombudsmanden på Færøerne fastsatte herefter ved bekendtgørelse af 9. oktober 2022 om afholdelse af valg til Folketinget mandag den 31. oktober 2022, at valg til Folketinget på Færøerne skulle afholdes mandag den 31. oktober 2022. Der var således ikke som anført i klagen fra Nicolas Guilbert tale om, at Folketingets partier besluttede, at valgdatoen skulle ændres. Ændringen skete således ved det nævnte tillæg til det åbne brev af 5. oktober 2022 og Rigsombudsmandens efterfølgende bekendtgørelse af valgdatoen på Færøerne. Det er Statsministeriets vurdering, at hverken grundloven eller valglovgivningen er til hinder for den beskrevne fremgangsmåde.

Indenrigs- og Boligministeriet har i sin udtalelse i anledning af klagen henvist til grundlovens § 32, stk. 2, hvoraf bl.a. fremgår, at kongen til enhver tid kan udskrive nyvalg med den virkning, at de bestående folketingsmandater bortfalder, når nyvalg har fundet sted. Endvidere har ministeriet henvist til grundlovens § 32, stk. 5, hvoraf fremgår, at der ved lov kan gives særlige regler om færøske og grønlandske folketingsmandaters ikrafttræden og ophør.

Indenrigs- og Boligministeriet har desuden henvist til folketingsvalglovens § 6, stk. 2, hvoraf fremgår, at valg til Folketinget udskrives ved kongeligt åbent brev til afholdelse samme dag i hele riget, og at det på Færøerne og i Grønland kan overlades til Rigsombudsmanden at fastsætte en anden dag for valgets afholdelse.

Videre har Indenrigs- og Boligministeriet henvist til § 23 og § 24, stk. 1, i lov om folketingsvalg på Færøerne. Af bestemmelsen i § 23 fremgår, at valg til Folketinget udskrives ved kongeligt åbent brev, og at det ved det kongelige åbne brev kan overlades til Rigsombudsmanden at fastsætte en anden dag for valgets afholdelse end den, der er fastsat for den øvrige del af riget. Af bestemmelsen i § 24, stk. 1, fremgår, at Rigsombudsmanden bekendtgør dagen for valgets afholdelse og samtidig underretter valgbestyrelsen herom.

Indenrigs- og Boligministeriet har anført, at bestemmelsen i § 23, 2. pkt., i lov om folketingsvalg på Færøerne om fastsættelse af en anden valgdag for Færøerne er formuleret sådan, at beslutning om en anden valgdag skal træffes i det åbne brev, hvorved valget udskrives, men der er ikke noget i ordlyden af bestemmelsen eller bemærkningerne til bestemmelsen, der taler imod, at man kan foretage en berigtigelse af det åbne brev. Bestemmelsens sigte må således antages alene at være at regulere den form, hvorved valget udskrives, men ikke de nærmere omstændigheder herved.

Efter Indenrigs- og Boligministeriets opfattelse ligger det således inden for rammerne af lov om folketingsvalg på Færøerne ved et senere åbent brev at fastsætte en anden valgdato for folketingsvalget på Færøerne. Kompetencen til at fastsætte valgdatoen på Færøerne ligger ifølge grundloven hos kongen (statsministeren) og kræver ikke nogen form for politisk flertal eller politisk opbakning. Det er imidlertid ikke i strid med grundloven eller valglovgivningen, at statsministeren rådfører sig med Folketinget eller andre. Partiernes tilslutning til at ændre valgdatoen var således ikke udtryk for en aftale, der forpligtede statsministeren, men tjente til at sikre, at partierne faktisk bakkede op om beslutningen.

Indenrigs- og Boligministeriet har i den forbindelse oplyst, at Socialdemokratiet, Venstre, Enhedslisten, Radikale Venstre, SF, Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Nye Borgerlige, Danmarksdemokraterne, Liberal Alliance, Alternativet, Frie Grønne og de to færøske mandater i Folketinget den 8. oktober 2022 bakkede op om at imødekomme ønsket fra Færøernes lagmand, Bárður á Steig Nielsen, af 7. oktober 2022 om at flytte valgdagen.

Klagen har herefter ikke givet Indenrigs- og Boligministeriet anledning til bemærkninger.

Udvalget tager det af Statsministeriet og Indenrigs- og Boligministeriet oplyste til efterretning.

4. Indenrigs- og Boligministeriets beregninger og opgørelser

Det næste, udvalget skal behandle, er spørgsmålet om godkendelse af de af ministeriet foretagne opgørelser og beregninger.

Disse har ikke givet udvalget anledning til bemærkninger.

Det fremgår, at der ved valget er afgivet i alt 3.592.822 stemmer, heraf 46.272 blanke og 12.599 andre ugyldige stemmer. Stemmeprocenten har været 84,2.

5. De valgte kandidater

Det sidste spørgsmål, udvalget skal behandle, er spørgsmålet om godkendelse af de 175 kandidater, der har opnået valg. Efter grundlovens § 33 afgør Folketinget selv gyldigheden af sine medlemmers valg samt spørgsmål om, hvorvidt et medlem har mistet sin valgbarhed.

Grundlovens § 30, stk. 1, har følgende ordlyd: »Valgbar til Folketinget er enhver, som har valget til dette, medmindre vedkommende er straffet for en handling, der i almindeligt omdømme gør ham uværdig til at være medlem af Folketinget.«

Udvalget har modtaget seks henvendelser fra borgere angående Inger Støjberg.

Søren Lund-Hansen, Munkebo, har anmodet udvalget om at se på Inger Støjbergs valgbarhed. Søren Lund-Hansen har bemærket, at det normalt er sådan, at når straffen er udstået, så er man fri og har betalt for sin forseelse. I denne sag virker det for Søren Lund-Hansen ikke, som om Inger Støjberg har forstået og erkendt, at det, hun gjorde, var forkert. Søren Lund-Hansen har i den forbindelse anført, at Inger Støjberg tværtimod ved flere lejligheder har udtalt, at hun ville gøre det samme igen, hvis hun fik muligheden. Ud fra dette har Søren Lund-Hansen anført, at man må konkludere, at Inger Støjberg ikke er blevet klogere og ikke har erkendt den fejl, hun er blevet straffet for, og derfor opfylder Inger Støjberg ikke kravet, jf. grundlovens § 30, stk. 1. Søren Lund-Hansen har derfor bedt Udvalget til Prøvelse af Valgene om at forestå den nødvendige afstemning blandt Folketingets medlemmer.

Morten Hendriksen, Odense, har henvendt sig i samme ærinde. Dette gælder også *Vagn Erik Jensen, Svendborg*, der yderligere har spurgt udvalget, hvorfor Folketinget ikke følger samme regler, som gælder for byråd. Endvidere har *Stig Pehrson, Maribo*, efterspurgt en afklaring af, om Inger Støjberg igen er valgbar. *Mette Lunhart, Borup*, har henvendt sig og anmodet udvalget om at behandle spørgsmålet om Inger Støjbergs valgbarhed. Senest har *Lajla Hjorth, Charlottenlund*, henvendt sig. Lajla Hjorth har i sin henvendelse tilsluttet sig indholdet i debatindlæggene »Værdighed« af Bjørn Jensen, Kongens Lyngby, i Politiken den 4. november 2022, og »Folketingspli« af Niels Christian Sauer, Næstved, i Politiken den 9. november 2022. Lajla Hjorth har i forlængelse heraf bl.a. anført, at Inger Støjberg fortsat ikke bør kunne findes værdig som medlem af Folketinget.

Udvalget finder efter en samlet vurdering, at de 175 kandidater valgt i Danmark opfylder grundlovens krav til valgbarhed.

Fra Karen Ellemann, der har opnået valg for Venstre i Københavns Omegns Storkreds, har udvalget modtaget meddelelse om, at hun ikke ønsker at overtage det opnåede mandat.

III. Valget i Grønland

Udvalget har modtaget en indberetning af 2. november 2022 fra Rigsombudsmanden i Grønland med en foreløbig opgørelse af valget i Grønland. Det fremgår af denne opgørelse, at Aki-Matilda Høegh-Dam, Siumut, og Aaja Chemnitz, Inuit Ataqatigiit, må anses for valgt til Folketinget.

Det fremgår, at der har deltaget fem partier. Derudover var Tillie Martinussen opstillet uden for partierne. Stemmeprocenten var 47,8.

Af de gyldige stemmer er 7.424 afgivet på Siumut, 4.852 på Inuit Ataqatigiit, 3.656 på Demokraatit, 2.416 på Partii Naleraq, og 720 på Atassut. Tillie Martinussen fik 176 stemmer.

Aki-Matilda Høegh-Dam har fået 6.655 stemmer, og Aaja Chemnitz har fået 4.289 stemmer.

Udvalget til Prøvelse af Valgene har ingen bemærkninger vedrørende valgbehandlingen eller opgørelsen af valget, og der er heller ikke over for udvalget rejst tvivl om de to nævnte kandidaters valgbarhed.

Udvalget benytter bestemmelsen i § 1, stk. 6, i Folketingets forretningsorden, hvorefter der vedrørende medlemmer valgt i Grønland kan gøres indstilling til Tinget om godkendelse på grundlag af den foreløbige opgørelse. Når det endelige valgmateriale foreligger, må Folketinget træffe afgørelse om, hvorvidt godkendelsen kan opretholdes.

IV. Valget på Færøerne

Den 14. november 2022 har indenrigs- og boligministeren fremsendt valgbog m.v. vedrørende valget på Færøerne.

Det fremgår af materialet, at der har deltaget seks partier. Der blev afgivet i alt 27.374 stemmer. Stemmeprocenten var 71,3.

Sambandsflokkurin fik 8.205 stemmer, Javnaðarflokkurin fik 7.672 stemmer, Tjóðveldi fik 4.933 stemmer, Fólkaflokkurin fik 4.210 stemmer, Miðflokkurin fik 1.217 stemmer, og Framsókn fik 936 stemmer.

Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin opnåede hver 1 mandat. For Sambandsflokkurin har Anna Falkenberg opnået det største stemmetal i partiet med 2.971 stemmer, og for Javnaðarflokkurin har Sjúrdur Skaale opnået det største stemmetal i partiet med 3.806 stemmer.

Ifølge opgørelsen er Anna Falkenberg, Sambandsflokkurin, og Sjúrdur Skaale, Javnaðarflokkurin, valgt til Folketinget. Valgbestyrelsen har derfor udfærdiget valgbreve for Anna Falkenberg og Sjúrdur Skaale.

Udvalget til Prøvelse af Valgene har ingen bemærkninger vedrørende valgbehandlingen eller opgørelsen af valget, og der er heller ikke over for udvalget rejst tvivl om de to nævnte kandidaters valgbarhed.

V. Udvalgets indstillinger

Der afgives herefter følgende indstillinger:

A. Vedrørende valget i Danmark

Af udvalget:

1) Folketinget godkender det i Danmark den 1. november 2022 afholdte valg af medlemmer til Folketinget (valgbehandlingen), de af Indenrigs- og Boligministeriet den 14. november 2022 fremsendte beregninger og opgørelse af dette valg og de på den omdelte særskilte fortegnelse opførte 175 kandidater som valgte fra og med den 1. november 2022, dog således at udvalget i medfør § 1, stk. 3, i Folketingets forretningsorden indstiller, at 1. stedfortræder for Venstre i Københavns Omegns Storkreds, Kim Valentin, godkendes som valgt i stedet for Karen Ellemann, der har tilkendegivet, at hun ikke ønsker at modtage mandatet.

B. Vedrørende valget i Grønland

Af udvalget:

2) Folketinget godkender i henhold til Folketingets forretningsordens § 1, stk. 6, på grundlag af den af Rigsombudsmanden i Grønland fremsendte foreløbige opgørelse af folketingsvalget i Grønland den 1.

november 2022 Aki-Matilda Høegh-Dam og Aaja Chemnitz som valgte fra og med den 1. november 2022.

C. Vedrørende valget på Færøerne

Af udvalget:

3) Folketinget godkender det på Færøerne den 31. oktober 2022 afholdte valg af medlemmer til Folketinget (valghandlingen), den af valgbestyrelsen foretagne opgørelse og beregning over dette valg og Anna Falkenberg og Sjørður Skaale som valgte fra og med den 1. november 2022.

Benny Engelbrecht (S) fmd. Annette Lind (S) Jens Joel (S) Mette Gjerskov (S) Kasper Sand Kjær (S) Anne Paulin (S) Malte Larsen (S) Kirsten Normann Andersen (SF) Karina Lorentzen Dehnhardt (SF) Jette Gottlieb (EL) Christian Friis Bach (RV) Peter Juel-Jensen (V) nfmd. Preben Bang Henriksen (V) Jan E. Jørgensen (V) Hans Kristian Skibby (DD) Kenneth Fredslund Petersen (DD) Ole Birk Olesen (LA) Mona Juul (KF) Peter Seier Christensen (NB) Pia Kjærsgaard (DF) Kristian Klarskov (M)

Alternativet, Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50		
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	6
Moderaterne (M)	16	Nye Borgerlige (NB)	5
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Dansk Folkeparti (DF)	5
Danmarksdemokraterne - Inger Støjberg (DD)	14	Siumut (SIU)	1
Liberal Alliance (LA)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	9	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Radikale Venstre (RV)	7	Uden for grupperne (UFG)	1